

362.29

ศ 211ก

8.2

การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้อาเสพติดในเด็กนักเรียน
(Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย
โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)

สารนิพนธ์

ของ

ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย

ศ ๒๑๑ ก ๒๕๔๙

S140268

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๔๙๕๐๒

การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน
(Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย
โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)

บทคัดย่อ

ของ

ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ตุลาคม 2549

ถนัด บวรชัย. (2549). การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model). สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตร D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ ประกอบด้วย ประเมินบริบท ได้แก่ ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพติด ประเมินปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. ในด้านความพร้อมและบุคลิกภาพ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน และวีดิทัศน์ ประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. ประเมินผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตำรา D.A.R.E. 8 คน นักเรียน 252 คน ผู้ปกครอง 252 คน เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. 5 คน และครู 8 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 525 คน ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ กลุ่มตำรา D.A.R.E. เจ้าหน้าที่ ครู และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครองใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบริบท ตำรา D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู มีความคิดเห็นว่าคุณจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพติดอยู่ในระดับมาก
2. ด้านปัจจัย ตำรา D.A.R.E. ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน วีดิทัศน์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
3. ด้านกระบวนการ นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
4. ด้านผลผลิต นักเรียนและผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

THE CURRICULUM EVALUATION OF DRUG ABUSE RESISTANCE EDUCATION
(Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. THAILAND BY CIPP MODEL

AN ABSTRACT

BY

POL.CAPT.THANAD BORWORNCHAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

October 2006

Thanad Borwornchai. (2006). *The Curriculum Evaluation of Drug Abuse Resistance Education- D.A.R.E. Thailand by CIPP Model*. Master's of Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Dr. Marasri Suthanithi.

The purpose of this study was to evaluate the Drug Abuse Resistance Education - D.A.R.E. Thailand curriculum within the framework of CIPP evaluation model. Whether the objectives of the curriculum were in accordance with problems and social needs regarding solutions to tackle the drug problem were evaluated as the context. The characteristics of D.A.R.E. officers, i.e. their readiness and personality, and instructional materials in terms of feature textbook for D.A.R.E. officer, workbook, and video program were evaluated as the input. The teaching and learning in D.A.R.E. curriculum was evaluated as the process. The characteristics of students in the cognitive domain, effective domain, and psychomotor domain were evaluated as the product. The research sample consisted of 8 D.A.R.E. police officers, 252 students, 252 guardians, 5 D.A.R.E. project staff, and 8 teachers, total 525 samples. The research sampling methodology consisted of two procedures, i.e. the D.A.R.E. officers, project staff, teachers and interview samples were selected by purposive sampling while students and guardians were randomly selected. The instrument used for data collection consisted of a questionnaire and an interview form. Descriptive statistics, i.e. frequency, percentage, mean, and standard deviation were utilized to analyze the collected data from students and guardians. Content analysis was used to analyze the interview data.

The results of research were concluded as follows.

1. The context. The D.A.R.E. police officers, project staff, and teachers perceived the objectives of the curriculum were in accordance with problems and social needs regarding solutions to tackle the drug problem, as a whole, at the high level.

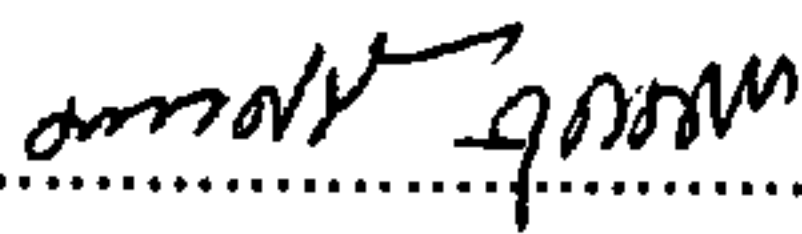
2. The input. The D.A.R.E. police officers, teachers, and students perceived the characteristics of D.A.R.E. police officers, i.e. their readiness and personality, and instructional materials in terms of feature textbook for D.A.R.E. officer, workbook, and video program, as a whole, at the high level.

3. The process. Students perceived the teaching and learning in D.A.R.E. curriculum, as a whole, at the high level.

4. The product. Students and guardians perceived the characteristics of students in the cognitive domain, effective domain, and psychomotor domain, as a whole and individual domain, at the high level.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน
(Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้
(CIPP Model) ของ ร้อยตำรวจเอก ถนัด บวรชัย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

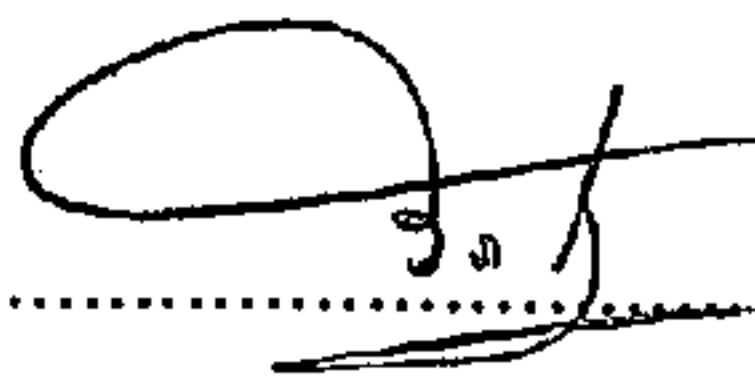
(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัดนา แสงศักดิ์)

คณะกรรมการสอบ

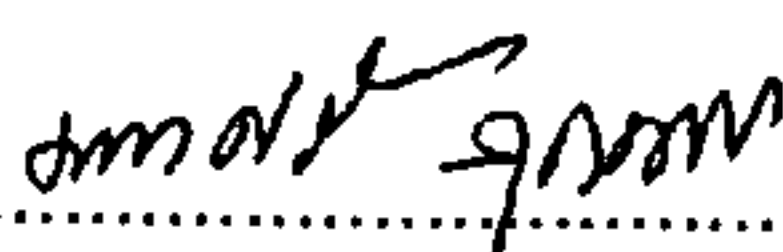
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระ สุภากิจ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัดนา แสงศักดิ์)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 5 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาพร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัย ซึ่งท่านได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ อาจารย์ ดร.จรรุวรรณ พลอยดวงรัตน์ คณะกรรมการพิจารณาโครงการ สารนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ทำให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษา ตามหลักสูตรการบริหารการศึกษา ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาระดับมหาบัณฑิตของผู้วิจัยมิได้ สิ้นสุดลงเพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จเท่านั้น หากแต่ผู้วิจัยได้ซึมซับกระบวนการวิจัยที่ เรียนรู้ให้เป็นการเรียนรู้สืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และนำความรู้ไปยังประโยชน์แก่ผู้อื่นและสังคมต่อไป

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง พล.ต.ต.ดร.ณัฐพิชญ์ สนิทวงศ์ ณ อยุธยา รองผู้อำนวยการตำรวจปราบปรามยาเสพติด และคุณประไพพรรณ ผ่องสวัสดิ์ ที่ให้กำลังใจ และ สนับสนุนการศึกษาในระดับปริญญาโท ทำให้ผู้วิจัยได้ศึกษาสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพแห่งนี้ จนสำเร็จ

ร้อยตำรวจเอก ทัศนิต บวรชัย

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
เนื้อหา	5
ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	6
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	14
สถานการณ์ยาเสพติด.....	14
โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน	
Drug Abuse Resistance Education (D.A.R.E.)	17
หลักสูตร	19
ความหมายของหลักสูตร	19
ความสำคัญของหลักสูตร	21
องค์ประกอบของหลักสูตร	22
คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี.....	25
หลักสูตร D.A.R.E.	37
การประเมินหลักสูตร.....	30
ความหมายของการประเมินหลักสูตร	30
รูปแบบการประเมินหลักสูตร	31
การประเมินหลักสูตรในรูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)	32
ด้านบริบท	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 ต่อ	
ด้านปัจจัย	38
ด้านกระบวนการ.....	44
ด้านผลผลิต	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	60
งานวิจัยภายในประเทศ	60
งานวิจัยในต่างประเทศ	69
3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	74
การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัย	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	78
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	79
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	81
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	82
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ด้านบริบท	86
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัย	89
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ	94
ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิต	96
ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์	104

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	106
วิธีดำเนินการวิจัย	106
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	108
อภิปรายผล	110
ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	116
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก. หลักสูตร D.A.R.E.	126
ภาคผนวก ข. แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	138
ภาคผนวก ค. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับนักเรียน	163
ภาคผนวก ง. แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยสำหรับผู้ปกครอง	170
ภาคผนวก จ. รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	173
ภาคผนวก ฉ. หนังสือขอความร่วมมือ	175
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	181

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 สรุปสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – 2547	16
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
3 จำนวนร้อยละของตำรวจ D.A.R.E. จำแนกตามสถานภาพ	82
4 จำนวนร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ	83
5 จำนวนร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพ	84
6 จำนวนร้อยละของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. จำแนกตามสถานภาพ	84
7 จำนวนร้อยละของครูจำแนกตามสถานภาพ	86
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพติด ตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู (n = 21)...	87
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ตาม ความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครูและนักเรียน (n = 245)	89
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนตาม ความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน (คู่มือตำรวจ n = 16) (สมุดวางแผนและวีดิทัศน์ n = 245)	92
11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการของหลักสูตร D.A.R.E. ของนักเรียน (n=229)	94
12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของ นักเรียน (n=229)	97
13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง (n=229).....	100

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาวิกฤติในสังคมปัจจุบัน เพราะมีการแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนทั้ง การเสพ และการค้า (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2548ข: ออนไลน์) ในประเทศไทย ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาเรื้อรังที่เกิดขึ้นมานาน มีผลกระทบต่อสุขภาพของ ประชาชน สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศชาติ ในปัจจุบันปัญหาได้ทวีความรุนแรงขึ้น เรื่อยๆ และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในด้านอุปสงค์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ปัญหาด้านอุปทานจากการผลิต และจำหน่ายรวมทั้งปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้น การศึกษาวิเคราะห์ ข้อมูลหรือการดำเนินการ และการระบาดของปัญหานี้ จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพื่อหามาตรการหรือแนว ทางการป้องกันปัญหามิให้ทวีคูณขึ้น (สรุปสถานการณ์ปัญหาด้านยาเสพติดด้านบำบัดฟื้นฟู ปี 2546. 2548: ซีดีรอม) ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบในคราวประชุม ครั้งที่ 6/2547 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2547 ให้ความเห็นชอบ Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 4 พ.ศ. 2548 (1 ตุลาคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2548) ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ทุกระดับ กระทรวง กรม ส่วนราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาชนทุกส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยมี เป้าหมายมุ่งที่จะเอาชนะปัญหาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืน และมีระบบเฝ้าระวังปัญหาเสพติดที่มี ประสิทธิภาพ และได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด โดยการสร้างภูมิ ด้านทานยาเสพติด การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดินการส่งเสริมสถานศึกษาให้เอาชนะยาเสพติด อย่างยั่งยืน เป็นการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนและการดำรงพลัง แผ่นดินใน การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ทั้งในระดับชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ ด้วยการสร้างภูมิด้านทาน จิตสำนึก และเจตคติของประชาชนให้เข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติดสามารถดูแลตนเอง เพื่อน ครอบครัว และชุมชน ให้ห่างไกลจากยาเสพติดทุกประเภท (ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. 2547: 1 – 4)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดใน เด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย ซึ่งได้ลงนามในข้อตกลง ความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร อันเป็นโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้หลักการป้องกัน นำหน้าการปราบปราม และมุ่งเน้นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติด ให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยใช้ ปรัชญาการศึกษาแผนใหม่ที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กอีกด้วย โดยลักษณะของโครงการ คือ จัดให้ ข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรตำรวจ D.A.R.E. เข้าทำการสอนให้แก่เด็กนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ในโรงเรียนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ ตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. อย่างน้อย 1 ห้องเรียนต่อภาคเรียน สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ต่อเนื่องกัน โดยมีครูประจำวิชาร่วมสังเกตการณ์ และให้ความช่วยเหลือตำรวจ D.A.R.E. ในกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนทำ เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้จักวิธีหลีกเลี่ยง และปฏิเสธการใช้ยาเสพติดและความรุนแรง (กองบังคับการตำรวจนครบาล 6. 2548: 1) ดังนั้น การที่ข้าราชการตำรวจเข้าไปให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน จึงเป็นนวัตกรรมใหม่ทางการศึกษาที่ช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาประการหนึ่ง

การศึกษาเป็นกระบวนการสั่งสอนเพื่อพัฒนาสิ่งที่มนุษย์จัดให้แก่มนุษย์ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในสังคม โดยใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการศึกษาในแต่ละระดับหลักสูตร หลักสูตรมีลักษณะเป็นพลวัต และเปลี่ยนแปลงไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุง และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา หลักสูตรจะเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นแนวทางในการสร้างลักษณะของพลเมืองของชาติและสร้างชาติ และหลักสูตรสามารถทำนายลักษณะของสังคมในอนาคตได้ หลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม มีความหมายต่อผู้เรียน และเหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม และหลักสูตรที่ดีต้องสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย (สุนีย์ ภูพันธ์. 2546: 2) หลักสูตรที่มีมาตรฐานจะเป็นแนวทางการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน ให้มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมค่านิยม และสามารถปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 14) การจัดการศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จ สิ่งสำคัญที่จะทำให้การศึกษาดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายได้ก็คือ หลักสูตร (กาญจนา คุณารักษ์. 2527: 1) หลักสูตรจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้อง และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตลอดจนความก้าวหน้าในวิทยาการทุกด้าน องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การกำหนดเนื้อหาวิชา วิธีการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนการประเมินผลองค์ประกอบใดหรือทั้งหมด ย่อมขึ้นอยู่กับว่าได้ทำการศึกษาข้อมูลในด้านต่างๆ ที่สังเคราะห์และหลอมรวมมาเป็นปัจจัย หรือตัวกำหนดที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หลักสูตร โดยใช้ผลการประเมินนั้นให้เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตร โดยมีการวัดผลจากการใช้หลักสูตร แล้วนำผลจากการวัดมาประเมินว่าแต่ละขั้นตอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ดีเพียงใด มีปัญหาและอุปสรรคอะไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการที่จะปรับปรุงองค์ประกอบทุก ส่วนของหลักสูตรได้ถูกต้อง ก่อนนำไปใช้ต่อไป (วิชัย วงษ์ใหญ่. 2537: 28) การประเมินหลักสูตร ทำให้ทราบว่าหลักสูตรที่สร้างหรือพัฒนาขึ้นนั้นมีจุดดีหรือจุดเสียตรงไหน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนปรับปรุงได้ถูกต้อง ส่งผลให้หลักสูตรมีคุณภาพยิ่งขึ้น ช่วยส่งเสริมปรับปรุงการสอน การเรียนของผู้เรียน ให้ดีขึ้น ช่วยปรับปรุงการบริหารงาน การปฏิบัติงานของบุคลากร การแนะแนว ทั้งด้านการเรียนและอาชีพแก่ผู้เรียน ตลอดจนชี้ให้เห็นคุณค่าของหลักสูตรที่ใช้อยู่ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539: 197)

หลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย เริ่มใช้เมื่อ พ.ศ. 2542 กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ประเมินหลักสูตร D.A.R.E. เมื่อเดือนมกราคม – เมษายน 2543 มีโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 33 โรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เป็นการประเมินความสอดคล้องเนื้อหาวิชา กับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเมินตำรวจ D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน และประเมินนักเรียน โดยใช้แบบสอบถามประเมินความคิดเห็นของ ผู้เกี่ยวข้องกลุ่มต่างๆ ผลการประเมินหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. พบว่า 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ซอบวิชาที่ตำรวจสอน ได้เรียนรู้สิ่งที่เป็น ประโยชน์จากวิชาที่เรียน นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ต้องการเรียนเพิ่มเกี่ยวกับวิชาในลักษณะนี้ ในชั้นที่สูงขึ้น และตำรวจควรสอนวิชานี้ 2) ครูประจำชั้นส่วนใหญ่ มีโอกาสสังเกตการสอนหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. เนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของ หลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ในระดับมาก สมุดแบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน มีความเหมาะสม ตำรวจ D.A.R.E. เตรียมการสอนการนำเสนอเนื้อหาการใช้สื่อการสอน เทคนิคการสอน การตรงต่อเวลา ความตั้งใจกระตือรือร้น มนุษย์สัมพันธ์กับบุคลากรในโรงเรียน นักเรียนมี ความกระตือรือร้นในการเรียน อยู่ในระดับดี และดีมาก หลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียน การสอนตามปกติ และมีความเห็นว่า ควรจัดให้มีการสอนอย่างต่อเนื่องในระดับชั้นประถมและมัธยมศึกษา 3) ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มี ความคิดเห็นว่า การติดต่อประสานงาน ของตำรวจเพื่อนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับดีและดีมากหลักสูตร เป็นประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนไม่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนปกติ 4) ผู้ปกครอง/บิดามารดาของ นักเรียนส่วนใหญ่ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. บุตร/ เด็กนักเรียนในปกครองมีความตื่นตัวในการเรียนหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. และเป็นประโยชน์กับบุตร/เด็กนักเรียนในปกครอง และตำรวจควรสอนให้เด็กนักเรียน หลีกเลี่ยงการใช้ยาเสพติด(กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2543?ก: 20 – 24) จึงได้มีการวิจัย พัฒนาจากประเทศสหรัฐอเมริกาให้หลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. มีชั่วโมงเรียน 10 บทเรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การปรับเปลี่ยนบทบาท ตำรวจ D.A.R.E. จากการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาตามหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. เป็นผู้เอื้ออำนวยสนับสนุน จัดกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. และเริ่มนำมาใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ยัง ไม่มีหน่วยงานหรือบุคคลใดทำการประเมินไว้ ผู้วิจัยจึงสนใจประเมินหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ที่เริ่มนำมาใช้ใหม่นี้ การที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. อย่างสมบูรณ์และครอบคลุมจำเป็นต้องอาศัยการประเมินหลักสูตรอย่างเป็นระบบ (Systematic Evaluation) ทำให้ผู้เกี่ยวข้องได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตรอย่างแท้จริง ที่จะสามารถบ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่มีปัญหา มีข้อบกพร่องอย่างไร

โต ผู้วิจัยจึงประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ตามรูปแบบการประเมินซีปปี้ (CIPP Evaluation Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1969) ซึ่งเป็นรูปแบบที่ให้ความสนใจต่อการประเมินในลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง (ปुरुชัย เปี่ยมสมบูรณ์ และคณะ 2529: 23) เป็นการประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริบท (Context) ประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2) ด้านปัจจัย (Input) ประเมินคุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน วัสดุทัศน 3) ด้านกระบวนการ (Process) ประเมินการจัดการเรียนการสอน 4) ด้านผลผลิต (Product) ประเมินคุณลักษณะของผู้สำเร็จหลักสูตร D.A.R.E. ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย เมื่อการวิจัยเสร็จสิ้นแล้ว ผลการประเมินหลักสูตรจะเป็นประโยชน์และแนวทางให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จะสามารถนำมาพิจารณาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร D.A.R.E. ให้มีความทันสมัยตามหลักวิชาการ มีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และเหมาะสมกับบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทย ตอบสนองการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ปลอดภัยจากยาเสพติด ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายไว้ ดังนี้

1. เพื่อประเมินบริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด
2. เพื่อประเมินปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน วัสดุทัศน
3. เพื่อประเมินกระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน
4. เพื่อประเมินผลผลิตที่ได้รับจากการเรียนการสอนหลักสูตร (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสำนักงานตำรวจแห่งชาติ นำไปประกอบพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินการ ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ให้มีความทันสมัยตามหลักวิชาการ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับบริบทของสังคม วัฒนธรรมไทย และ

ตำรวจ D.A.R.E. ได้ใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงตนเอง พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ปลอดภัยจากยาเสพติด

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขต เนื้อหา ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และตัวแปร ดังนี้

1. เนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียนเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย ที่ใช้ในการสอนแก่เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบกองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1969) มี 4 ด้าน

1.1 ด้านบริบท (Context Evaluation) คือการประเมินสภาพแวดล้อม ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด หรือไม่อย่างไร

1.2 ด้านปัจจัย (Input Evaluation) คือ การประเมินปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรวจ D.A.R.E. สมุดวางแผน วัสดุทัศน โดยประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร

1.3 ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) คือ การจัดการเรียนการสอน โดยประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร

1.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) คือ คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทยในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า ด้านจิตพิสัย คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย ด้านทักษะพิสัย คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทางเป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ทักษะพฤติกรรมด้านภาษา เช่นการออกเสียง การสร้างเสียงและคำ การเปล่งเสียง การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง และกระทำในสถานการณ์ต่างๆได้ เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากที่เคยปฏิบัติ

2. ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร D.A.R.E. แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำเนินการสอนหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 8 คน 2) กลุ่มนักเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 569 คน 3) กลุ่มผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 569 คน 4) กลุ่มเจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำนวน 5 คน 5) กลุ่มครู ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตำรวจ D.A.R.E. จัดการเรียนการสอนทำหน้าที่เป็นครูผู้สังเกตการณ์ จำนวน 8 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 1,159 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ ครู และตำรวจ D.A.R.E. ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ 5 คน ครู 8 คน ตำรวจ D.A.R.E. 8 คน รวม 21 คน

2) กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan 1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 229 คน ผู้ปกครอง 229 คน เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรแล้วส่วนหนึ่ง และเป็นกลุ่มผู้ปกครองอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมีโอกาสที่ได้รับข้อมูลกลับคืนไม่ครบตามจำนวน ดังนั้นผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 252 คน ผู้ปกครอง 252 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 504 คน จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่าย (ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2543: 112)

3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนละ 1 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คน รวม 16 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

3.1 บริบท ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3.2 ปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรวจ D.A.R.E. สมุดวางแผน และวีดิทัศน์

3.3 กระบวนการ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน

3.4 ผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา หลักสูตร D.A.R.E. ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัยให้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงนิยามความหมายของคำศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. **ตำรวจ D.A.R.E.** หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่ผ่านการอบรมในหลักสูตร D.A.R.E. International และทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนแก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548
2. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ที่ร่วมโครงการ D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล
3. **ผู้ปกครอง** หมายถึง พ่อแม่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ที่ร่วมโครงการ D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของกองบัญชาการตำรวจนครบาล
4. **เจ้าหน้าที่** หมายถึง ข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินการตามโครงการ D.A.R.E. ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และไม่เคยผ่านการอบรมในหลักสูตร D.A.R.E. International
5. **ครู** หมายถึงครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตำรวจ D.A.R.E. จัดการเรียนการสอน และทำหน้าที่เป็นครูผู้สังเกตการณ์ เอื้ออำนวยการจัดการเรียนการสอนแก่ ตำรวจ D.A.R.E. และนักเรียน
6. **หลักสูตร D.A.R.E.** หมายถึง ข้อกำหนด และเนื้อหาที่ระบุไว้ในหลักสูตร การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย ที่ตำรวจ D.A.R.E. นำมาใช้จัดการเรียนการสอนแก่เด็กนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

7. การประเมินหลักสูตร หมายถึง การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) โดยมีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน คือ

7.1 ด้านบริบท หมายถึง การประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E.ว่าสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติดหรือไม่ มีข้อควรปรับปรุงอะไร อย่างไร ซึ่งประกอบด้วยปัญหาความมั่นคงของชาติ การล่อลวงเด็ก การใช้ความรุนแรงในสังคม การเสพ การค้า ยาเสพติด ปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจากการเสพยาเสพติด การแก้ไขความเชื่อว่ามีเด็กส่วนน้อยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และยาเสพติดไม่เป็นสิ่งน่าลองหรือทำให้เท่ และสามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้และสามารถปฏิเสธคำชวนให้ใช้ยาเสพติด ตลอดจนการแสวงหาความร่วมมือ และปรับบทบาท ของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู ตำรวจ และนำเสนอกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อป้องกันยาเสพติด โดยใช้ข้อมูลจากประเมินความสอดคล้องตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ครู และตำรวจ D.A.R.E.

7.2 ด้านปัจจัย หมายถึง การประเมินคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรวจ สมุดวางแผน วิดีทัศน์ โดยประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร โดยคู่มือตำรวจ D.A.R.E. ประเมินจากระดับความคิดเห็นของครู ตำรวจ D.A.R.E. ส่วนสมุดวางแผน และวีดิทัศน์ ประเมินจากระดับความคิดเห็นของครู ตำรวจ D.A.R.E. และนักเรียน ดังนี้

7.2.1 คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ 1) ความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E. คือ ความพร้อมในเรื่องที่สอน ความมีอิสระในการสอนได้ตามกำหนด การเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน มีการทบทวนแผนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอนในแต่ละบทเรียนร่วมกับครู 2) บุคลิกภาพของตำรวจ D.A.R.E. คือ การแต่งการสะอาด การยิ้มแย้มแจ่มใส มีสุขภาพแข็งแรง กระตือรือร้น สนใจรับรู้ข่าวสาร มีความมั่นใจ สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องอย่างมีเหตุผล มีน้ำใจ ละเว้นการกระทำที่นำไปสู่ความเสื่อม เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เป็นแบบอย่างที่ดีน่าเคารพ และทำให้นักเรียนอยากเรียนเรื่องยาเสพติด

7.2.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน โดยใช้ข้อมูลจากคู่มือตำรวจ D.A.R.E. ประเมินจากสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. และครู ส่วนสมุดวางแผน และวีดิทัศน์ประเมินจากสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน โดยประเมินความเหมาะสมกับการเรียนการสอน การสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และสะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้า มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ ช่วยลดการบรรยาย ให้ความคิดรวบยอด และเสริมสร้างทัศนคติในการต่อต้านยาเสพติด และประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร

7.3 ด้านกระบวนการ หมายถึง การประเมินการจัดการเรียนการสอนของตำรวจ D.A.R.E. โดยใช้ข้อมูลใน 5 เรื่อง คือ การฟัง (Active Listening) การตั้งคำถาม (Questioning) ความร่วมมือ (Collaboration) การทบทวน (Reflection) การบริหารจัดการ (Management) จากความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน โดยประเมินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนได้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน การฝึกทักษะและประยุกต์ความรู้เพื่อแก้ปัญหา และใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงสถานการณ์กับชีวิตจริง มีการเรียนรู้ร่วมกันจากสื่อการเรียน การสอน และประสานความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ครูในการเรียน และมีการสนับสนุนให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ ได้รับความสนุกจากการเรียน นักเรียนได้ทำงานร่วมกันค้นพบความสำเร็จร่วมกันใน แต่ละกิจกรรมที่มีอย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนสามารถค้นพบคำตอบได้ด้วยตนเอง มีการปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ร่วมกันจากกลุ่ม และฝึกฝนการคิดอย่างหลากหลาย มี การแสดงออกอย่างมีเหตุผล มีการฝึกฝนความมีวินัย ความรับผิดชอบ มีการเสริมแรงให้นักเรียน และชื่นชมความพยายามของนักเรียน ตลอดจนการฟังนักเรียนอย่างตั้งใจเพื่อลดข้อขัดข้องสงสัย และความเข้าใจผิด การตั้งคำถามเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ความร่วมมือ เพื่อให้นักเรียนเข้า มามีส่วนร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละบทเรียนอย่างกระตือรือร้น และการทบทวนโดยนักเรียน ตกผลึกและสร้างองค์ความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารจัดการเพื่อกำหนด พฤติกรรมที่คาดหวังจากนักเรียนและเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เมื่อนักเรียน ครู ตำรวจ D.A.R.E. ต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน

7.4 ด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินคุณลักษณะของ นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. โดยใช้ข้อมูลจากระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่จบ การศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. และผู้ปกครองใน 3 ด้าน คือ ในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า ด้านจิตพิสัย คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย ด้านทักษะพิสัย คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับระบบการใช้งานของ อวัยวะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทางเป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ทักษะพฤติกรรมด้านภาษา เช่น การออกเสียงการสร้าง เสียงและคำ การเปล่งเสียง การประสาน ระหว่างเสียงและท่าทาง และการทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือ ไปจากที่เคยปฏิบัติ

8. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ หมายถึง ส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ใน บังคับบัญชาของนายกรัฐมนตรี มีผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นหัวหน้าส่วนราชการ มีอำนาจ หน้าที่ ดูแลควบคุม และกำกับการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งปฏิบัติการตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รักษาความสงบ เรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร และควบคุมกำกับติดตาม

การดำเนินงานตามหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย

9. กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด หมายถึง ส่วนราชการที่แบ่งส่วน

ราชการตามพระราชกฤษฎีกา มีผู้บัญชาการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการในสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ให้เป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดทำ และดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็ก

นักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย

10. กองบัญชาการตำรวจนครบาล หมายถึง ส่วนราชการที่แบ่งส่วนราชการตาม

พระราชกฤษฎีกา มีผู้บัญชาการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการ ของส่วนราชการในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีภารกิจในการดูแลความสงบเรียบร้อยในเขตกรุงเทพมหานคร และร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนกับกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ตามหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย

11. กองบังคับการตำรวจ หมายถึง ส่วนราชการที่แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวง

มีผู้บังคับการ เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจ และรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีภารกิจในการดูแลความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ กองบังคับการตำรวจนครบาล ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกองบังคับการตำรวจนครบาล 1 - 9 และร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนกับกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดตามหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย

12. สถานีตำรวจนครบาล หมายถึง ส่วนราชการที่แบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวง

มีผู้กำกับการหรือรองผู้กำกับการคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการตำรวจและรับผิดชอบการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น ขึ้นตรงต่อผู้บังคับการ มีภารกิจในการดูแลความสงบเรียบร้อยในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจนครบาล ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสถานีตำรวจนครบาล 88 สถานี และร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนกับกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด ตามหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E.ประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยของนักวิชาการ ได้แก่ รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1969: 128) ชื่อว่าแบบจำลอง ชิปปี้ (CIPP Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตร โดยเน้นว่าการประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูลและใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของหลักสูตร ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดสิ่งสำคัญเพื่อประเมินหลักสูตรไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. บริบท (Context) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อม สภาพที่พึงปรารถนา และสภาพที่เป็นจริง บ่งชี้ถึงปัญหาและความต้องการ อันนำไปสู่การตัดสินใจ (Stufflebeam, 1969: 128) เป็นการประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ว่าสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม ในการแก้ปัญหา ยาเสพติด ซึ่งธำรง บัวศรี. (2542: 339 – 340) กล่าวว่าไว้ว่าการประเมินบริบทเป็นการประเมินในขั้นการวางแผนเพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อม ความต้องการ และปัญหาจะกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างไรจึงสนองความต้องการ และแก้ปัญหาที่มีอยู่ได้ และวาสนา ประवालพฤษ์. (2544: 132 – 133) กล่าวว่าไว้ว่าในการประเมินบริบทเป็นการประเมินความต้องการ และความจำเป็นทางสังคม และการศึกษา เพื่อนำไปสู่การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และ ประทีป เมธาคุณวุฒิ (2545: 46) ได้กล่าวไว้ในทำนองเดียวกันว่าเป็น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหา ความต้องการต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไร จึงสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินบริบทของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด

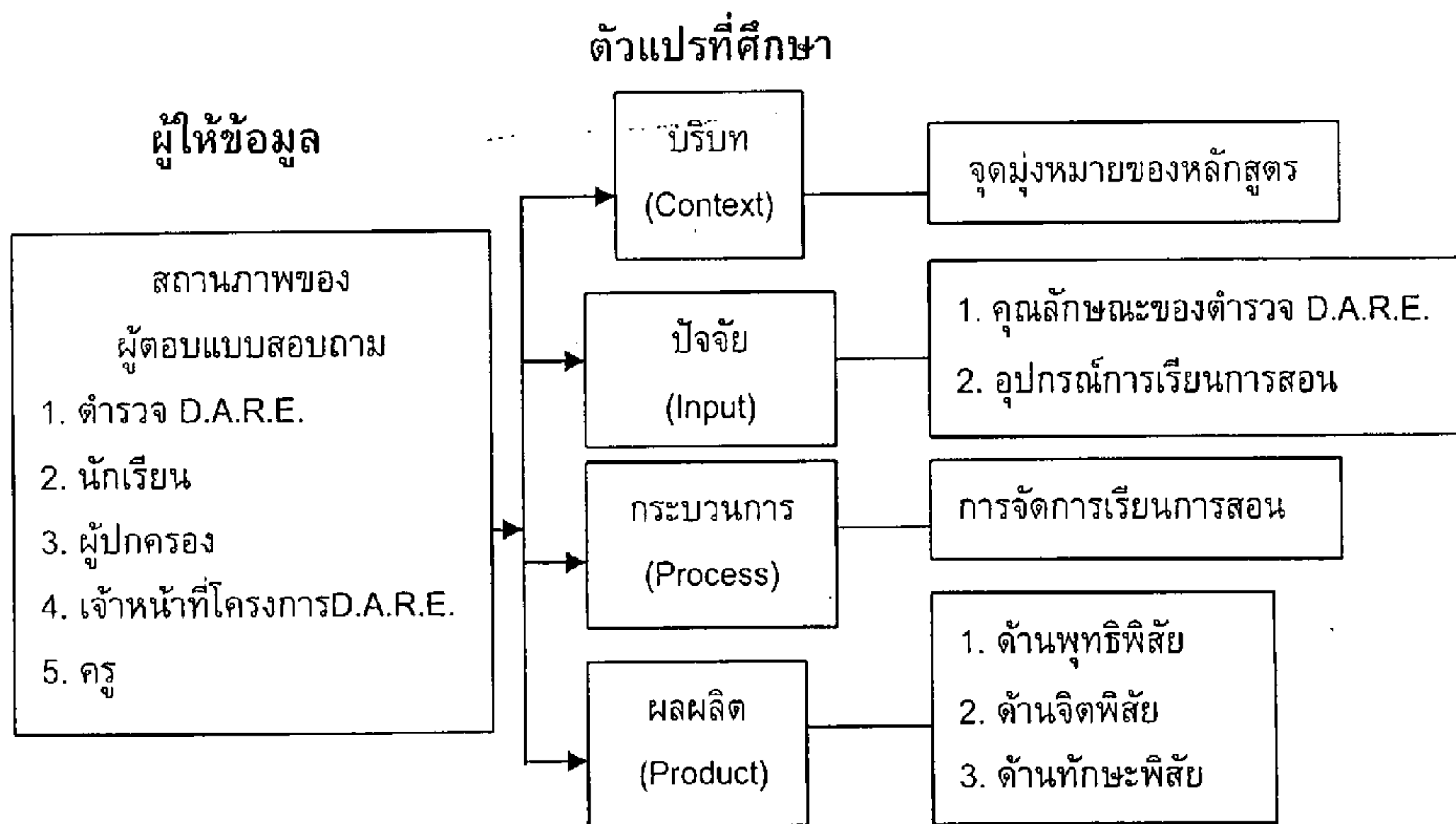
2. ปัจจัย (Input) เป็นการประเมินการใช้ทรัพยากร เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกสำหรับวางแผน และการออกแบบการใช้หลักสูตร (Stufflebeam, 1969: 128) เป็นการประเมินคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ 1) ความพร้อม 2) บุคลิกภาพ ซึ่งได้มาจากแนวคิดของธำรง บัวศรี (2542: 339 – 340); และวาสนา ประवालพฤษ์. (2544: 132 – 133) กล่าวว่าไว้ว่าการประเมินด้านปัจจัยเป็นการตรวจสอบความพร้อมด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ ในด้านความพร้อมของบุคลากร หมายถึงความพร้อมของครูในการเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน การสนับสนุนให้ผู้เรียนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่เรียน และมีการเตรียมการประเมินผล และความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E. คือ การเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจ (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547) ในด้านบุคลิกภาพ อาศัยแนวคิดของ สุทธาสินี วิเวกานนท์ (2538: 30 – 31; อ้างอิงจากสมน อมรวิวัฒน์. 2535) ที่เสนอไว้ว่าบุคลิกภาพที่

เหมาะสมของครูมี 2 ลักษณะคือ 1) บุคลิกภาพในด้านรูปลักษณ์ เป็นลักษณะภายนอกที่มองเห็น 2) ด้านกิจลักษณะ คือ ลักษณะที่ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความเจริญตามหลักพุทธธรรม เรียกว่าภาวนา 4 คือ กายภาวนา ศิลภาวนา จิตภาวนา และปัญญาภาวนา และการประเมินคุณลักษณะเบื้องต้นของครู และความเป็นครูที่เป็นกัลยาณมิตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 256) ส่วนอุปกรณ์การเรียนการสอน จากแนวคิดของวิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง กล่าวถึงการประเมินปัจจัยเป็นการประเมินผลความเหมาะสมของสื่อการเรียนการสอน และตำราเรียน (วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง. 2544) และอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน (บอสเวิร์ธ; ครอว์ฟอร์ด; และ สวิเซอร์. 2546: 1) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่องของคุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน

3. กระบวนการ (Process) เป็นการประเมินกระบวนการต่างๆ ของการใช้หลักสูตร สำหรับตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด จะแก้ไขอย่างไร (Stufflebleam. 1969: 128) เป็นการประเมินการจัดการเรียนการสอน ซึ่งธำรง บัวศรีกล่าวว่า การประเมินกระบวนการเป็นการประเมินในขั้นปฏิบัติการ ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้สอน ผู้เรียน ระบบสื่อสาร การสนับสนุนจากส่วนกลาง ด้านการเงิน อุปกรณ์ บุคลากร การสอนในเนื้อหาวิชามีการนำไปปฏิบัติจริงหรือไม่ (ธำรง บัวศรี. 2542: 339 – 340) ส่วนประทีป เมธาคุณวุฒิ กล่าวถึงการประเมินกระบวนการว่าเป็นการประเมินขั้นปฏิบัติหรือกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อดูว่ากิจกรรม กระบวนการต่างๆ ในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 45 – 46) การประเมินกระบวนการครอบคลุมถึงการจัดการเรียนการสอนว่ามีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนหรือไม่ (กรีซ เตียนพลกรัง. 2545: 44 – 45) สำหรับการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร D.A.R.E. มีกลยุทธ์สำคัญ 5 ประการ (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 8-24) ได้แก่ 1) การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) 2) การตั้งคำถาม (Questioning) 3) ความร่วมมือ (Collaboration) 4) การทบทวน (Reflection) 5) การบริหารจัดการ (Management) ดังนั้น ผู้วิจัย จึงกำหนดการประเมินกระบวนการ ในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน

4. ผลผลิต (Product) เป็นการประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิต และผลกระทบของการใช้หลักสูตรว่า เกิดผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่ และยังเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้ (Stufflebleam. 1969: 128) เป็นการประเมินคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ตามแนวคิดของธำรง บัวศรี กล่าวว่า การประเมินผลผลิตเพื่อตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรหรือไม่ (ธำรง บัวศรี. 2542: 339 – 340) และประทีป เมธาคุณวุฒิ ได้กล่าวถึงการประเมินผลผลิตว่าเป็นการประเมินผลที่เกิดจากกระบวนการใช้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยดูว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ อย่างไร (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 45 – 46) ซึ่งพิชิต ฤทธิจรูญ, พวงแก้ว ปุณยกนก, ณีฎฐภรณ์ หลาวทอง กล่าวว่าพฤติกรรมทางการศึกษาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะให้เกิดแก่ผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน ในด้าน

พุทธิพิสัย (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545: 31 – 51; อ้างอิงจาก Bloom; et al. 1956) คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า ด้านจิตพิสัย (พวงแก้ว ปุณยกนก. 2546: 167 – 179) คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย ด้านทักษะพิสัย (ณัฐภรณ์ หลาวทอง. 2546: 195 – 199) คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทางเป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ทักษะพฤติกรรมด้านภาษา เช่น การออกเสียง การสร้างเสียงและคำ การเปล่งเสียง การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง และการทำในสถานการณ์ต่างๆได้เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์อื่นๆที่นอกเหนือไป จากที่เคยปฏิบัติ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินผลผลิตในเรื่องคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (affective domain) และด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) และสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัยได้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สถานการณ์ยาเสพติด
2. โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย
3. หลักสูตร
 - 3.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 3.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 3.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 3.4 คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี
 - 3.5 หลักสูตร D.A.R.E.
4. การประเมินหลักสูตร
 - 4.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร
 - 4.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตร
5. การประเมินหลักสูตรในรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model)
 - 5.1 ด้านบริบท (Context)
 - 5.2 ด้านปัจจัย (Input)
 - 5.3 ด้านกระบวนการ (Process)
 - 5.4 ด้านผลผลิต (Product)
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

1. สถานการณ์ยาเสพติด

สำนักงานควบคุมยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ ได้เผยแพร่รายงานสถานการณ์ยาเสพติดโลกปี 2547 โดยระบุว่า มีผู้เสพยาเสพติดทั่วโลกประมาณ 185 ล้านคน โดยคิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรโลกและร้อยละ 4.7 ของประชากรอายุประมาณ 15 – 64 ปี สำหรับชนิดของยาเสพติดที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุด คือ กัญชา (150 ล้านคน) รองลงมาคือ ยากระตุ้นประสาทจำพวกแอมเฟตามีน (ATS) 38 ล้านคน โดยแบ่งออกเป็นผู้เสพเมทแอมเฟตามีนและแอมเฟตามีน 30 ล้านคน และผู้เสพเอ็กซ์ตาซี 8 ล้านคน ส่วนผู้เสพโคเคนมี 13 ล้านคน ผู้เสพ

อนุพันธ์ฝิ่น (เฮโรอีน มอร์ฟีน ฝิ่น และฝิ่นสังเคราะห์) มี 15 ล้านคน และผู้เสพเฮโรอีนอีก 9 ล้านคน โดยประเด็นปัญหาสุขภาพจากการใช้ยาเสพติด พบว่า การใช้ยาเสพติดจำพวกอนุพันธ์ฝิ่นเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพ และมีผู้เข้ารับการบำบัดเป็นจำนวนมาก โดยในเขตเอเชียมีผู้เสพอนุพันธ์ฝิ่นเข้าบำบัดร้อยละ 70 ในเขตยุโรป ร้อยละ 64 และในออสเตรเลีย ร้อยละ 62

สภาพปัญหาของยาเสพติดในประเทศสหรัฐอเมริกา การใช้ยาเสพติดในกลุ่มวัยรุ่นอเมริกัน ผลการสำรวจการใช้ยาเสพติดในกลุ่มเด็ก ม.2 ม.4 และ ม.6 ครั้งที่ 29 ประจำปี 2546 ของสหรัฐอเมริกา (The 2003 Monitoring The Future Survey) ซึ่งเผยแพร่ปลายปี 2546 ระบุว่าจากการสำรวจการใช้ยาเสพติดในกลุ่มเด็ก ม.2 ม.4 และ ม.6 จำนวน 48,500 คน จาก 382 โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาของรัฐและเอกชนทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็นเด็ก ม.2 จำนวน 17,000 คน จาก 141 โรงเรียน เด็ก ม.4 จำนวน 16,200 คน จาก 129 โรงเรียน และเด็ก ม.6 จำนวน 15,000 คน จาก 122 โรงเรียน พบว่าในภาพรวมการใช้ยาเสพติดของเด็กทั้งสามกลุ่มข้างต้นในช่วง 2 ปี (ระหว่าง 2544 – 2546) ลดลงร้อยละ 11 ที่เห็นชัดที่สุด คือ การใช้กัญชาซึ่งปกติเป็นยาเสพติดที่ใช้กันแพร่หลายมากที่สุด แต่ในปี 2546 การใช้กัญชาลดลงทั้ง 3 กลุ่ม (กลุ่มผู้ใช้ในปัจจุบัน/กลุ่มผู้ใช้เมื่อปีก่อน/และกลุ่มผู้ใช้เพียงน้อย 1 ครั้ง) นอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้ใช้แอลกอฮอล์และเอ็กซ์ตาซีลดลง โดยเด็กวัยรุ่นอเมริกันที่ตอบว่าเคยใช้แอลกอฮอล์เมื่อปีก่อน และกลุ่มที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบันมีจำนวนลดลง 2 ใน 3 ในขณะที่จำนวนเด็กที่เคยใช้เอ็กซ์ตาซีลดลงร้อยละ 32 กลุ่มที่ใช้เอ็กซ์ตาซีเมื่อปีก่อน และกลุ่มที่ยังใช้อยู่ในปัจจุบันมีจำนวนลดลงถึงร้อยละ 50

ในส่วนของการใช้แอมเฟตามีนยังคงเป็นปัญหา เนื่องจากการใช้แอมเฟตามีนในกลุ่มเด็ก ม.2 ยังไม่ลด แม้ว่าในปี 2546 จะเป็นปีแรกที่เด็ก ม.4 และ ม.6 ใช้แอมเฟตามีนน้อยลง ผลการสำรวจยังพบว่ามีผู้ใช้ยาจำพวก club drugs (ยาเสพติดที่นิยมใช้ในสถานบันเทิง Rohypnol, GHB และเคตามีน) ยากล่อมประสาท และยากดประสาทลดลง การใช้บุหรี่ยาสูบในกลุ่มเด็ก ม.2 ม.4 และ ม.6 มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง จึงเชื่อมั่นว่าเด็กอเมริกันจะปลอดจากบุหรี่ยาสูบในอนาคต อย่างไรก็ตาม ผลการสำรวจอีกประเด็นหนึ่งที่รัฐบาลเป็นกังวล คือมีการใช้สารระเหยจำพวกกาว น้ำยาล้างเล็บ ทินเนอร์ บูเทน และแอโรซอล ในกลุ่มเด็ก ม.2 เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.7 เนื่องจากหาซื้อง่ายและมีราคาถูก รวมทั้งพบว่าเด็กมีทัศนคติเชิงบวกต่อสารระเหย โดยส่วนใหญ่คิดว่าสารระเหยไม่เป็นอันตราย เป็นเรื่องที่สำคัญมาก และจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน เพราะหากเยาวชนอเมริกันยังคงมีทัศนคติเชิงบวกต่อสารระเหยและใช้สารระเหยต่อไป ในอนาคตจำนวนเด็ก ม.4 และ และ ม.6 ที่ใช้สารระเหยก็จะเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังพบว่ามีผู้ใช้สารเพิ่มสูงขึ้นในกลุ่มเยาวชน (กองเพชร กุลจริต. 2547: 22 – 24)

สำหรับในประเทศไทย จากรายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี 2547 ซึ่งประมวลผลเมื่อวันที่ 12 เมษายน 2548 (สำนักปราบปรามยาเสพติด. 2548: 1 – 8) ปรากฏว่า จำนวนคดียาเสพติดทั่วประเทศ ปี 2547 มีจำนวน 53,217 คดี (เป็นคดีที่ไม่ทราบตัวผู้

กระทำผิด จำนวน 368 คดี) มีจำนวนผู้ต้องหา 58,294 คน ในจำนวนนี้เป็นผู้ต้องหารายใหม่ 38,067 คน ผู้ต้องหากระทำผิดซ้ำ 2,952 คน เมื่อจำแนกตามชนิดของยาเสพติดปรากฏว่า เมทแอมเฟตามีน มีจำนวนคดีมากที่สุด คือ 33,220 คดี รองลงมาคือ สารระเหย 8,606 คดี และกัญชา 7,233 คดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่มีผลการจับกุมทั่วประเทศพบว่า เมทแอมเฟตามีน ยังคงมีจำนวนคดีที่ถูกจับกุมมากที่สุด คือ 10,540 คดี รองลงมาคือ สารระเหย 8,837 คดี และกัญชา แห่ง 1,163 คดี และเมื่อจำแนกจำนวนคดีที่ถูกจับกุมตามพื้นที่ที่ถูกจับกุมพบว่า ในกลุ่มผู้เสพยาเสพติด ประเภทเมทแอมเฟตามีนมีจำนวนคดีมากที่สุดในพื้นที่ภาคกลาง จำนวน 3,404 คดี รองลงมาคือกรุงเทพมหานคร 3,004 คดี และภาคเหนือ 2,712 คดี ในส่วนของสารระเหยพบมากที่สุดที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 2,580 คดี รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,540 คดี และภาคกลาง จำนวน 1,701 คดี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – 2547 ที่ประมวลผลเมื่อ 12 เมษายน 2548 มีผลการจับกุม ดังตาราง 1

ตาราง 1 สรุปสถิติผลการจับกุมคดียาเสพติดในประเทศไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – 2547

ปี	น้ำหนัก (กรัม) จำแนกตามชนิดยาเสพติด					
	เมทแอมเฟตามีน	ไอซ์	แฮกซ์ดาซี	โคคาอีน (โคเคน)	คีตามีน	กัญชาแห้ง
2538	539,649.16	0	3,926.31	1,009.10	0	19,877,696.33
2539	817,231.23	0	2,421.19	2,261.19	0	16,723,515.67
2540	1,930,134.69	0	20,011.83	3,228.21	15.00	9,094,307.82
2541	3,012,297.46	0	1,479.88	3,570.14	377.51	5,890,336.19
2542	4,514,899.92	0	5,448.57	619.66	264,133.64	14,684,161.41
2543	7,569,290.93	351.00	18,045.82	4,003.39	38,527.50	9,743,735.62
2544	8,448,891.89	5.10	17,022.32	4,915.60	95,408.40	10,921,126.30
2545	8,631,759.53	8,155.93	37,960.77	16,239.61	29,446.26	12,512,484.40
2546	6,438,316.95	48,847.90	33,247.52	10,816.21	98,105.86	13,772,777.29
2547	2,791,335.54	47,345.58	30,532.24	12,293.66	163,881.69	9,106,224.55

หมายเหตุ: ไอซ์ หมายถึง เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ประมวลผลโดยแยกออกจาก เมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ตั้งแต่ปี พ.ศ.2543

ที่มา: สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.. (2548ก). ผลการปราบปราม ยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ.2547. หน้า 8.

กล่าวโดยสรุปสถานการณ์ยาเสพติดโลก ปี พ.ศ.2547 ทั่วโลกมีผู้เสพยาเสพติดร้อยละ 30 ของประชากรโลก และยาเสพติดที่เสพมากที่สุด คือ กัญชา รองลงมา คือ แอมเฟตามีน สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกา ห้วงระหว่างปี พ.ศ.2544 – 2546 ในกลุ่มเด็กนักเรียน ม.2, ม.4 และ ม.6 อัตราการใช้สารเสพติดและการสูบบุหรี่ของเด็กอเมริกันทั้งสามกลุ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตรงกันข้าม ยาเสพติดประเภทแอมเฟตามีนในกลุ่มเด็ก ม.2 ยังไม่ลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการสำรวจยังพบว่ามีการใช้สารระเหยและดื่มสุราเพิ่มขึ้นในกลุ่มเยาวชน สำหรับประเทศไทยมีผลการจับกุมคดี ยาเสพติดในภาพรวมมีจำนวนลดลง ในขณะที่โคคาอิน คีตามีน และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (ไอซ์) เอ็กซ์ตาซี เป็นกลุ่มตัวยาที่มีราคาแพงเป็นยาจำพวก club drugs (ยาเสพติดที่นิยมใช้ในสถานบันเทิง) ซึ่งเป็นตัวอย่างของยาเสพติดที่ต้องเฝ้าระวัง ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำหน่าย ยาเสพติด คือ การไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและเห็นว่าการจำหน่ายยาเสพติดทำให้มีรายได้สูง (ณัฐชัย สุชีญามานนท์. 2546: บทคัดย่อ) ปัจจัยด้านสังคม คือ ลักษณะแวดล้อมของชุมชนที่เป็น แหล่งเสพและค้ายาเสพติด การหายาเสพไม่ยาก ปัญหาหนี้สิน และการคบเพื่อนที่ใช้ยาเสพติด ปัจจัยด้านจิตวิทยา คือ การเป็นคนคึกคะนอง ชอบบอกรู้ อวดกลอง คล้อยตามผู้อื่นง่าย การเอาแต่ใจตนเอง ไม่เป็นตัวของตัวเอง ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลให้คนใช้ยาเสพติด ซึ่งรัฐบาลควร เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่งเสริมการศึกษาและมีนโยบายด้านการป้องกันการกระทำผิด ในคดียาเสพติดที่ต้นเหตุ ควบคู่กับการปราบปรามอย่างจริงจัง (พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ. 2546: บทคัดย่อ)

2. โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน Drug Abuse Resistance Education (D.A.R.E.)

D.A.R.E. เป็นคำย่อของ Drug Abuse Resistance Education (การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน) ก่อตั้งเมื่อ กันยายน ค.ศ.1983 โดยกรมตำรวจเมืองลอสแอนเจลิส (LAPD) กับเขตการศึกษาพร้อมเมืองลอสแอนเจลิส (LAUSD) เป็นหลักสูตรการป้องกันยาเสพติดซึ่งพัฒนาโดยนักวิชาการด้านการศึกษาและสอนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ (ตำรวจ D.A.R.E.) เพื่อให้เด็กนักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการต่อต้านการใช้ยาเสพติดและวิธีการหลีกเลี่ยงความรุนแรง

ประเทศไทยเริ่มนำหลักสูตร D.A.R.E. มาใช้ในปี พ.ศ.2542 โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มอบหมายให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการศึกษาและนำมาปรับใช้ให้เกิดความเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย โดยได้รับความร่วมมืออย่างดี ยิงจาก องค์การ D.A.R.E. International สำนักงานงบประมาณป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (Narcotics Affairs Section) สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกาประจำประเทศไทย ศูนย์พัฒนาหนังสือ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

โครงการ D.A.R.E. เป็นโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดโดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม มุ่งเน้นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติดและใช้ปรัชญาของการศึกษาแผนใหม่ที่ให้เด็กนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการ เรียนรู้ ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครอง ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก

หลักการสำคัญของโครงการ D.A.R.E. คือ การให้ข้อมูลและทักษะที่จำเป็นแก่เด็กนักเรียน เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้โดยไม่ต้องยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการใช้ความรุนแรง สร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างตำรวจ เด็กนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และสมาชิกในชุมชน เนื้อหาหลักสูตรของ D.A.R.E. มุ่งเน้น การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุรา และยาเสพติด ให้เด็กรู้จักใช้ทักษะในการตัดสินใจให้เด็ก รู้จักวิธีต่อต้านแรงกดดันของกลุ่มเพื่อน และให้เด็กรู้จักใช้ทางเลือกอื่นๆ นอกเหนือจากการใช้ ยาเสพติดและความรุนแรง D.A.R.E. มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การให้พื้นฐานความรู้กับนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้สิ่งเสพติด ซึ่ง นอกจากผลกระทบที่มีต่อร่างกายแล้วยังมีผลกระทบถึงด้านอื่นๆ ในชีวิตของนักเรียน ได้แก่ ด้าน อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจอีกด้วย
2. โครงการ D.A.R.E. มุ่งที่สร้างทักษะและวิธีการในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหา เพื่อให้ นักเรียนสามารถตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาได้บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้องและสามารถ ต่อต้านการใช้สิ่งเสพติดตลอดจนแรงกดดันจากเพื่อนร่วมวัยและการใช้ความรุนแรงในการแก้ไข ปัญหา
3. สิ่งสำคัญยิ่งของโครงการ คือ การเสนอทางเลือกให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการที่ นักเรียนจะหันไปใช้ยาเสพติด

D.A.R.E. มีลักษณะเป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นสากลถูกออกแบบมาสำหรับใช้กับ นักเรียนส่วนใหญ่ ซึ่งแตกต่างไปจากโครงการที่ถูกออกแบบมาเพื่อใช้กับนักเรียนที่จัดอยู่ใน ประเภท "กลุ่มเสี่ยง" โดยเฉพาะโครงการนี้มุ่งไปที่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และปีที่ 6 เป็นหลัก เนื่องจากผลการวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่าเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่เปิดรับต่อข้อมูลในการต่อต้านการใช้ สิ่งเสพติดได้ดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่ใกล้จะเข้าสู่ช่วงของการใคร่รู้ใคร่ลอง

หลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย มุ่งพัฒนาความรู้และทักษะในด้านต่างๆ 7 ด้าน ได้แก่ การรับรู้ ข้อมูลต่างๆ การตระหนักถึงแรงกดดัน ทักษะการปฏิเสธ การใคร่ครวญถึงผลที่จะเกิดขึ้นจาก การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งและความเสี่ยง ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ และทางเลือกที่เป็นประโยชน์

บทเรียนของ D.A.R.E. บางบทเรียนเน้นการสร้างความตระหนักเกี่ยวกับทักษะเหล่านี้ ในขณะที่บทอื่นๆ เน้นการนำทักษะเหล่านี้ไปสู่การปฏิบัติ D.A.R.E. มีลักษณะพิเศษ คือ การใช้ เจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบที่ได้รับการฝึกฝนมา โดยเฉพาะเข้าไปทำการสอนในชั้นเรียน การใช้ ตำรวจเป็นผู้สอนทำให้สามารถนำประสบการณ์ตำรวจได้พบเห็นจากการปฏิบัติงานมาถ่ายทอดให้ นักเรียนได้รับทราบ วิธีการนี้นอกจากจะทำให้ นักเรียนมีความสนใจในบทเรียนแล้วยังช่วยพัฒนา

สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนและตำรวจ ครูจะมีส่วนช่วยเสริมสาระความรู้จากหลักสูตร D.A.R.E. ด้วยการนำวัตถุประสงค์ของหลักสูตรผสมผสานเข้าไปในการเรียนการสอนในภาพรวมสำหรับชั้นเรียนนั้นๆ วิธีการเช่นนี้จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของ D.A.R.E. ได้ดียิ่งขึ้น และจะช่วยเสริมสร้างความมั่นใจในการที่นักเรียนจะนำทักษะเหล่านั้นไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ บทเรียน D.A.R.E. ให้ข้อมูลที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับสิ่งเสพติด โดยเน้นสิ่งเสพติดแรกเริ่ม เช่น กัญชา สุราและบุหรี่ และสอนทักษะการปฏิเสธ โดยใช้บทบาทสมมติและวิธีการอื่นๆ D.A.R.E. ได้ผ่านการปรับปรุงหลักสูตรมาแล้วหลายครั้งสืบเนื่องมาจากผลการวิจัยที่ให้ข้อมูลที่กระจ่างขึ้นในปัจจุบัน หลักสูตรนี้เน้นไปที่ปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมในบทเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ โครงการ D.A.R.E. ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการรวมพลังของสถาบันที่มีบทบาทสำคัญในสังคม ได้แก่ สถาบันตำรวจ สถาบันการศึกษาและสถาบันครอบครัว ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนประมาณ 26 ล้านคนได้รับประโยชน์จากโครงการ D.A.R.E. จาก 52 ประเทศทั่วโลก (ปส.สัมพันธ์. 2548: 2 – 3)

3. หลักสูตร

3.1 ความหมายของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ กล่าวว่า “หลักสูตร” แปลมาจากคำในภาษาอังกฤษว่า “curriculum” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินว่า “Currere” หมายถึง “running course” หรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง ต่อมาได้นำศัพท์นี้มาใช้ในทางการศึกษาว่า “running sequence of course or learning experiences” การที่เปรียบเทียบหลักสูตรกับสนามหรือเส้นทางที่ใช้วิ่งแข่ง อาจเนื่องจากการที่ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือจบหลักสูตรใดๆ นั้น ผู้เรียนจะต้องเรียนและฝ่าฟันความยากของวิชาหรือประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตามลำดับ เช่นเดียวกับนักวิ่งที่ต้องวิ่งแข่งและฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อชัยชนะและความสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ความหมายของหลักสูตรมี 5 ประการ คือ (ใช้ตัวย่อว่า “SOPEA” ซึ่งมาจากความหมายของหลักสูตรแต่ละลักษณะในภาษาอังกฤษ เพื่อง่ายต่อการจดจำ) 1) หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน (Curriculum as Subjects and Subject Matter) 2) หลักสูตร คือ จุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ (Curriculum as Objective) 3) หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน (Curriculum as Plan) 4) หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน (Curriculum as Learners’ Experiences) 5) หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้แก่ผู้เรียน (Curriculum as Educational Activities) (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. 2539: 1 – 9) ส่วน อารง บัวศรี กำหนดนิยามของหลักสูตรไว้ คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นเพื่อแสดงถึงจุดหมายการจัดเนื้อหากิจกรรมและมวลประสบการณ์ ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (อารง บัวศรี. 2542: 7) ในขณะที่ นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ ระวีวรรณ ศรีครามครัน ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง ข้อกำหนด

เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ ผ่านการยกร่างอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรายละเอียดของหลักการ จุดหมาย โครงสร้างเนื้อหา กิจกรรม แนวทางหรือวิธีการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการวัดผลและประเมินผล รวมทั้งข้อกำหนดเกี่ยวกับเวลาของการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน (นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ ระวีวรรณ ศรีครามครัน. 2543: 2) ส่วนล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นการจัดกิจกรรมหรือ ประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งคลุมถึงโครงการสอน แบบเรียน แบบฝึกหัด สื่อการสอน วิธีการสอน วิธีการจัดกิจกรรม ทบทวน คู่มือดำเนินงานของครู เพื่อเด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (ล้วน สายยศ ; และ อังคณา สายยศ. 2543: 34)

บรรพต สุวรรณประเสริฐ ได้ให้ความหมายของหลักสูตรโดยมองที่จุดเน้นที่แตกต่างกัน เช่น 1) หลักสูตร หมายถึง รายวิชาหรือเนื้อหาสาระที่ใช้สอน 2) หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่ โรงเรียนหรือสถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน 3) หลักสูตร หมายถึง กิจกรรมการเรียนการสอน 4) หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่สังคมคาดหวังหรือมุ่งหวังจะให้แก่ผู้เรียน นอกจากนั้นได้ให้ความหมายของหลักสูตร ในเชิงปฏิบัติการ คือ เมื่อพิจารณาที่ตัวผู้เรียน หลักสูตร หมายถึง ทุกสิ่ง ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในตัว ผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนทำการศึกษาอยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทั้งหมด และเมื่อพิจารณาที่ ตัวผู้สอน หลักสูตร หมายถึง สิ่งที่ครูหรือผู้สอนให้กับผู้เรียนและการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกัน (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 14 – 37) ในขณะที่วัชร บวรณสิงห์ ได้ให้ความหมายของหลักสูตร คือ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ อย่างกว้างๆที่เปิด โอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสามารถจัดประสบการณ์ต่างๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมให้แก่ ผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (วัชร บวรณสิงห์. 2544: 1) นอกจากนั้น ประทีป เมธาคุณวุฒิ ได้ให้ความหมายของหลักสูตร คือ แผนการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย ของการศึกษา วิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายซึ่งหมายถึง การพิจารณาคัดเลือกจัดรวบรวมและ เรียบเรียงเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ตลอดจนการประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีสติ ปัญญา และคุณธรรมสามารถสร้างเสริมองค์ความรู้คิดวิเคราะห์ได้และนำความรู้มาแก้ปัญหาและ สร้างสรรค์ในส่วนวิชาการ วิชาชีพ และการดำรงชีวิต (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 1) ซึ่งสอดคล้อง กับโอлива ที่นำคำนิยามของหลักสูตรมาเรียบเรียงไว้ ดังนี้ หลักสูตร คือ 1) สิ่งที่ใช้สอนในโรงเรียน 2) ชุดวิชาที่เรียน (Set of Subjects) 3) เนื้อหา (Content) 4) โปรแกรมการเรียน (Program of Studies) 5) ชุดของสิ่งที่ใช้ในการเรียนการสอน (Set of Materials) 6) ลำดับของกระบวนวิชา (Sequence of Courses) 7) จุดประสงค์ที่นำไปปฏิบัติ (Performance Objective) 8) กระบวนวิชาที่ ศึกษา (Course of Study) 9) ทุกสิ่งทุกอย่างที่ดำเนินการในโรงเรียน รวมทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียน การแนะแนว และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 10) สิ่งการสอนทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนที่โรงเรียนเป็นผู้จัด 11) ทุกสิ่งที่กำหนดขึ้นโดยบุคคลในโรงเรียน 12) ลำดับของกิจกรรมใน โรงเรียนที่ดำเนินการโดยผู้เรียน 13) ประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเกิดจากระบบการจัดการ ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของหลักสูตรชัดเจนยิ่งขึ้น (รุจิรี ภูสาระ; และ จันทรานี สงวนนาม. 2545: 80; อ้างอิงจาก Oliva. 1992. หน้า 5 – 6)

อดัม เชยกีวงค์ ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นตัวกำหนดหรือกรอบของแนวปฏิบัติที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งมีทั้งความหมายที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ดังนี้ 1) หลักสูตร คือ จุดหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุ 2) หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน 3) หลักสูตร คือ กิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้กับผู้เรียน 4) หลักสูตร คือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน 5) หลักสูตร คือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่ผู้เรียน (อดัม เชยกีวงค์. 2545: 1 – 2) สำหรับชาญยุทธ์ นุชนงค์ ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อให้ครูนำไปจัดให้แก่ผู้เรียน โดยการจัดมวลประสบการณ์ทั้งหมดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทุกๆ ด้านเป็นไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถประกอบอาชีพและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (ชาญยุทธ์ นุชนงค์. 2546: 9) และชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร หมายถึง แผนการเรียนรู้ และประสบการณ์หรือกิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. 2548: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เขียนขึ้นอย่างเป็นทางการ หรือผ่านการร่างอย่างเป็นระบบ และหมายถึง มวลประสบการณ์การเรียนรู้ต่างๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรหรือรายวิชา ประมวลวิชา เนื้อหาวิชาที่เรียน สิ่งที่สังคมคาดหวังจะให้แก่ผู้เรียน หรือชุดวิชาที่เรียนที่สอน โปรแกรมการเรียน กระบวนวิชาที่ศึกษา หรือแผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้นครอบคลุมถึงโครงการสอน คู่มือดำเนินงานของครู แบบเรียนแบบฝึกหัด สื่อการสอน วิธีสอน วิธีการจัดกิจกรรม การทบทวน เพื่อแสดงถึงจุดหมายอันประกอบด้วยวิธีการเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายตลอดจนการพิจารณาการคัดเลือก การจัดรวบรวม และเรียบเรียงเนื้อหาวิชามวลประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ซึ่งเกิดจากระบบการจัดการของโรงเรียน อีกทั้งการแนะแนวและการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนาพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาและคุณธรรม สามารถสร้างเสริมองค์ความรู้ คิดวิเคราะห์ได้ และนำความรู้มาแก้ปัญหาสร้างสรรค์ ทั้งในส่วนวิชาการ และสามารถประกอบอาชีพ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 10 – 13) กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรต่อการศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม ความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง ช่วยทำให้คนมีการพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้น เพื่อนำความเจริญและคุณประโยชน์สู่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ จะต้องมียุทธศาสตร์เป็นแนวทางและเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับการศึกษา การที่จะทราบว่าการศึกษาในระดับต่างๆ จะดีหรือไม่ดี สามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้นๆ ของประเทศเพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงแปลงจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ หลักสูตรจะเป็นเสมือนหางเสือเรือที่จะคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา กล่าวอีกนัยหนึ่ง หลักสูตรเป็นเครื่องชี้แนวทางใน

การจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียนซึ่งครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มุ่ง
 สู่จุด มุ่งหมายเดียวกัน หลักสูตรเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา และเป็นเครื่องชี้ถึงความเจริญของ
 ชาติ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ คนในประเทศนั้นก็ย่อมมี
 ความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่สันต์ ธรรมบำรุง กล่าวถึง
 ความสำคัญของหลักสูตรมี 9 ประการ คือ 1) หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางการ
 การปฏิบัติงานของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง 2) หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอัน
 เป็นส่วนรวมของประเทศ เพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 3) หลักสูตรเป็น
 เอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลหรือเป็นธรรมเนียมในการจัดการศึกษาเพื่อให้บุคคลที่
 เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม 4) หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา เพื่อควบคุมการเรียน
 การสอน ในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดสรรงบประมาณ
 บุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ องค์กรศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษา 5) หลักสูตรจะกำหนด
 แนวทางในการส่งเสริมความเจริญของงาน และพัฒนาการของเด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 6)
 หลักสูตรจะกำหนดลักษณะ และรูปร่างของสังคมในอนาคตที่จะเป็นไปในรูปแบบใด 7) หลักสูตรจะ
 กำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็น
 การพัฒนากำลังคน ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล 8) หลักสูตรจะเป็น
 สิ่งที่ยึดถึงความเจริญของประเทศเพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน ประเทศใดมี
 การจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัย มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลง
 ย่อมได้กำลังคนที่ประสิทธิภาพสูง (สันต์ ธรรมบำรุง. 2548: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของหลักสูตร คือ เป็นแนวทางและเกณฑ์มาตรฐานทาง
 การศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอน เป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายทางการศึกษา
 ของชาติสู่การปฏิบัติ และกำหนดทิศทางให้แก่การเรียนการสอน และกำหนดลักษณะของสังคมใน
 อนาคตที่จะเป็นไปในรูปแบบใด เป็นเครื่องมือพัฒนาคนซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศชาติ

3.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

สังต์ อุทรานันท์ กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วย 1) จุดมุ่งหมายทั่วไป
 ซึ่งกล่าวไว้กว้างๆ และเป็นลักษณะของปรัชญาเป็นค่านิยมมากกว่าด้านจิตวิทยา การเรียนการสอน
 และจุดมุ่งหมายเฉพาะ ที่เน้นการประยุกต์ใช้มากกว่ากล่าวกว้างๆ ในเชิงปรัชญา 2) เนื้อหาสาระและ
 ประสบการณ์เรียนรู้ ได้แก่ 2.1) ข้อเท็จจริงและความรู้ธรรมดา 2.2) ความคิดรวบยอดและหลักการ
 2.3) การแก้ปัญหาและความคิดสร้างสรรค์ 2.4) เจตคติและค่านิยม 2.5) ทักษะทางกาย 3) การประเมินผล
 นอกจากนั้น ส่วนประกอบอื่นที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตรได้แก่ 3.1) เหตุผลและความจำเป็นของ
 หลักสูตร 3.2) การเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอน 3.3) การเสนอแนะการใช้สื่อ
 การเรียนการสอน 3.4) การเสนอแนะเกี่ยวกับการช่วยเหลือและส่งเสริมผู้เรียน (สังต์ อุทรานันท์.
 2532: 241 – 245) ในขณะที่วิชัย ดิสสระ กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วย 1) หลักสูตรแม่บท ได้แก่

ข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยจุดหมายและเป็นแนวทางของการศึกษาโครงสร้างของเนื้อหาสาระซึ่งประกอบด้วยหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา เนื้อหาวิชาเป็นหัวข้อสำคัญ ระยะเวลาเรียนและแนวทางการสอนตลอดจนการประเมินผลการเรียน ซึ่งกระทรวงศึกษาเป็นผู้จัดทำ 2) เอกสารและวัสดุการเรียนการสอน ได้แก่ เอกสารและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูใช้สอนและนักเรียนใช้เรียน เช่น หนังสือเรียน คู่มือครู แผนการสอน โครงการสอน หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบฝึกหัด รูปภาพ แผนภูมิ บทเพลง นิทาน และวัสดุอุปกรณ์การเรียนต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร ผู้ที่มีส่วนจัดทำมีหลายระดับตั้งแต่ระดับกระทรวงถึงโรงเรียนและเอกชน 3) กิจกรรมการเรียน ได้แก่ การดำเนินการต่างๆ ในโรงเรียนทั้งโดยครูและนักเรียน เช่น การสอนให้นักเรียนค้นคว้าอภิปราย การบรรยาย การสาธิต การปฏิบัติงาน การจัดนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ การทำกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียน ครูและผู้บริหารการศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางและจุดหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแม่บท 4) การประเมินผล ได้แก่ หลักการของการประเมินผล กระบวนการวัดผลและแบบฟอร์มในการประเมินผลการศึกษา เพื่อที่จะรู้ว่ามีนักเรียนคนใดมีการเปลี่ยนแปลงหรือมีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ หรือไม่ เพียงใด และพิจารณาถึงเกณฑ์ที่ต้องการหรือไม่ เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้นักเรียนบรรลุตามจุดหมายที่ตั้งไว้ (วิชัย ดิสสระ. 2535: 11 – 12) ส่วนธารง บัวศรี ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร (ธารง บัวศรี. 2542: 7 – 8) ประกอบด้วย ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง ผลของส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรไปแล้ว
2. จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หลังจากที่เรียนจบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดไว้
3. เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (Content and Experiences) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับ
4. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
5. วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน (Instruction Strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้ และอื่นๆ ตามจุดประสงค์ และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
6. การประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน

นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณกุล; และ รวีวรรณ ศรีรัมย์ครั้น (2543: 3) กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ 1) หลักการและจุดมุ่งหมาย 2) เนื้อหาวิชาและเวลาเรียน 3) การนำหลักสูตรไปใช้ 4) การประเมินผล ในขณะที่บรรพต สุวรรณประเสริฐ กล่าวว่า การกำหนดความหมายของหลักสูตรจะเป็นอย่างไรก็ตาม หลักสูตรควรจะต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้ 1) แนวทางการเลือกประสบการณ์สำหรับผู้เรียนเพื่อทำให้ผู้เรียนแต่ละ

คนเกิดการเรียนรู้ 2) แผนการเรียนรู้เรื่องต่างๆ ในขณะที่ผู้เรียนกำลังศึกษา 3) ผลที่ต้องการขั้นสุดท้าย ภายหลังจากผู้เรียนได้รับการศึกษาจบหลักสูตรไปแล้ว 4) ผลสัมฤทธิ์จากการศึกษาที่เป็นพฤติกรรม ของผู้เรียนที่สังเกต เห็นได้ (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 36) ส่วนวัชรีย์ บุรณสิงห์ กล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่า หมายถึงส่วนภายในที่สำคัญที่ประกอบกันเข้าเป็นหลักสูตร มากน้อย แตกต่างกันไป คือ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวดำเนินการ หลักการใช้หลักสูตร กลุ่มวิชาและ แนวสังเขปของรายวิชาต่างๆ (วัชรีย์ บุรณสิงห์. 2544: 2) และประทีป เมธาคุณวุฒิ กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 ส่วน แต่ละส่วนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายและ เนื้อหาวิชาในหลักสูตร โดยทั่วไปผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมักจะคุ้นเคยกับบทบาทของการศึกษา ทั่วไป (General Education) ในส่วนที่เรียกว่าหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และการศึกษาวิชาเฉพาะ (Specialized Education) ที่เรียกชื่อในหลักสูตรว่าหมวดวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพ ซึ่งถือว่าเป็นส่วน สำคัญของหลักสูตรที่เน้นเพื่อการพัฒนาคน และกำลังคนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรอีก สองส่วนที่มักจะถูกมองข้ามไป คือ การศึกษาเพิ่มเติม (Exploratory Education) และการศึกษาเสริม (Enrichment Education) (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 1) ส่วนเอกรินทร์ สีมหาศาล กล่าวว่า องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา มีองค์ประกอบที่สำคัญ (เอกรินทร์ สีมหาศาล. 2545: 234 - 235) คือ

1. ทิศทางและเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. จุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน
4. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
5. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
6. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
7. ปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้อื่นๆ

บุญชม ศรีสะอาด. (2546: 11) กล่าวถึง องค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ประกอบด้วย 1) จุดประสงค์ 2) สารความรู้ประสบการณ์ 3) การบวนการเรียนการสอน 4) การประเมินผล และองค์ประกอบอื่น ได้แก่ จุดหมาย หลักการ โครงสร้าง มาตรฐานการเรียนรู้ การประกันคุณภาพของหลักสูตร และสื่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับชูจิตต์ เหล่าเจริญสุขกล่าวถึง องค์ประกอบของหลักสูตรว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ความหมายของหลักสูตรสมบูรณ์ และสามารถ ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการปรับปรุงการเรียนการสอน หรือ การพัฒนาหลักสูตรได้ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความมุ่งหมาย (Objective) 2) เนื้อหาวิชา (Content) 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) 4) การประเมินผล (Evaluation) (ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. 2548: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรไม่ว่าจะเป็นหลักสูตรรูปแบบใด จะมีองค์ประกอบ ที่สำคัญได้แก่ 1) ความมุ่งหมาย หรือจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะเป็นแนวทางในการเรียนการสอนที่โรงเรียน ต้องการให้เกิดผลแก่ผู้เรียนภายหลังจากจบหลักสูตรไปแล้วตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2) เนื้อหาวิชา เป็นเนื้อหาวิชาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ กลุ่มวิชาและแนวสังเขปของรายวิชาที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนด 3) การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลโดยมียุทธศาสตร์ การเรียนการสอนหรือกระบวนการและวิธีการในการเรียนการสอน รวมถึงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ปัจจัยเสริมการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่นเอกสาร วัสดุการเรียนการสอน 5) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนการสอน และการประเมินหลักสูตรเพื่อตรวจสอบจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

3.4 คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี

หลักสูตรที่ดีนั้น ควรมีความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา หลักสูตรนั้นจะต้องเหมาะสมกับสภาพของสังคม และสอดคล้องกับสภาวะเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำไปศึกษาต่อได้ หรือนำไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง วิชัย แหวนเพชร (2530: 73 – 74) ได้กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีควรมีคุณสมบัติ ดังนี้

3.4.1 ตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3.4.2 ตรงตามลักษณะของพัฒนาการของเด็กในวันอายุต่างๆ

3.4.3 ตรงตามลักษณะความต้องการและความสนใจของนักเรียนและสังคม

3.4.4 ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และเอกลักษณ์ของชาติ

3.4.5 มีเนื้อหาสาระของเรื่องในหลักสูตรสมบูรณ์เพียงพอที่จะให้นักเรียนได้บรรลุ

จุดประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้

3.4.6 บอกแนวทางการสอนหรือวิธีสอนอันเหมาะสมไว้ด้วย

3.4.7 บอกแนวทางที่จะวัดหรือประเมินผลการสอนไว้ด้วย

3.4.8 บอกอุปกรณ์และสื่อการสอนเนื้อหาสาระที่จะสอนไว้อย่างเหมาะสม

3.4.9 ยืดหยุ่น เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงได้ ครุมีโอกาสเลือกใช้ตามความเหมาะสม

3.4.10 ช่วยให้ผู้เรียนแก้ปัญหาด้วยตนเองได้

3.4.11 ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และความคิดริเริ่ม

3.4.12 ส่งเสริมการทำงานโดยอิสระของผู้เรียน

3.4.13 เหมาะสมและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน

3.4.14 เพิ่มพูนทักษะหรือความรู้ ความชำนาญ

3.4.15 ความรู้ที่ให้ เป็นแบบต่อเนื่อง ไม่ข้ามชั้น ไม่วกไปวนมา หรือไม่กระโดดจน

เกินระดับความสามารถของนักเรียน

วิชัย ดิสสระ (2535: 36) กล่าวถึงคุณลักษณะของหลักสูตรที่ดี 1) เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตรครอบคลุมข้อมูลที่ได้มาจากนักเรียน สังคม กระบวนการเรียน และความรู้ที่ควรจะได้รับในระหว่างการศึกษา 2) จุดมุ่งหมายของโรงเรียนวางไว้อย่างชัดเจนเป็นที่เข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีความกว้างขวางสมดุล เป็นจริง มีช่องว่างพอที่จะขยาย ตัดต่อ เพิ่มเติม จุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ 3) กระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนมีโอกาสก้าวหน้ามีอิสระที่จะพัฒนาความสามารถ ความสนใจ ตาม

แนวทางของตนเอง 4) นักเรียน และครูมีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับแผนการเรียนต่างๆ ในหลักสูตร นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการเรียนนั้นๆ ตามวุฒิภาวะของเขา ผู้เรียนมีความเข้าใจในเหตุผลและยอมรับสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากเขา 5) กลุ่มจุดมุ่งหมายที่สำคัญมีความสอดคล้องกับโอกาสที่จะเรียนในแต่ละกลุ่ม เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้นๆ มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมายกับโอกาสที่จะเรียนว่ามีช่องว่าง เหลือมล้าหรือไม่ โอกาสในการเลือกทางเรียนเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะบรรลุจุดมุ่งหมาย 6) ในแต่ละขอบเขตหรือแต่ละกลุ่มของจุดมุ่งหมาย โอกาสในการเลือกทางเรียนที่เกี่ยวข้องมีรูปแบบหรือกระสวนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่จะให้เกิดขึ้น กระสวนหรือรูปแบบนั้นๆ มีความเหมาะสม และคล่องตัวนำไปใช้ได้อย่างจริงจัง 7) แผนงานเหมาะสมกับศูนย์กลางการศึกษาในโรงเรียน มีแผนการที่สร้างขึ้นจากภายนอกโรงเรียนและได้รับการปรับปรุงหรือนำไปใช้ในโรงเรียน และโอกาสทางการเรียนต่างๆ ได้รับการวางแผนให้คุณค่าต่อผู้เรียนและชุมชน 8) ความต้องการที่เป็นแรงผลักดันจากภายนอกได้รับการพิจารณาผ่านกระบวนการที่กำหนดไว้อย่างสมดุลง 9) แผนงานของหลักสูตรโดยส่วนรวมมีความกว้างขวาง มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับการเรียนการสอน การวัดผล ตลอดจนทั้งจุดมุ่งหมายและโอกาสทางการเรียนที่กำหนดไว้ 10) กลุ่มที่รับผิดชอบในการวางแผนนั้นเป็นตัวแทนของบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชน โดยส่วนรวมและกลุ่มอาชีพต่างๆ 11) แผนงานต่างๆ เปิดโอกาสให้มีการแสดงปฏิกิริยาย้อนกลับจากนักเรียนหรือกลุ่มชุมชนที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแผนนั้นๆ 12) แผนการและส่วนประกอบต่างๆ ของหลักสูตรมีโอกาสอธิบายและชี้แจงจนเป็นที่เข้าใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และคนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง 13) มีคณะกรรมการหรือหน่วยวัดและประเมินผลหรือกลุ่มคนหรือรายบุคคลที่รับผิดชอบพิจารณาปัญหาหรือรวบรวมปัญหาจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ มีขอบข่ายหรือสายงานที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับกลุ่มบุคคลที่จะแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างจริงจัง การพิจารณา รวบรวมรายงาน เพื่อแก้ปัญหานั้นเป็นไปอย่างมีระบบ 14) แผนงานนั้นๆ มีการใช้วัสดุอุปกรณ์ในศูนย์กลางการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นประโยชน์หรือไม่ 15) แผนงานของหลักสูตรมีช่องว่างสำหรับการยืดหยุ่นเพื่อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามโอกาสของการเรียน วิธีการเรียนการสอน ตลอดจนการรับฟังความคิดเห็นของครูและนักเรียนเพื่อการพัฒนาให้ดีที่สุด ในขณะที่ธำรงค์ อุดมไพจิตกุล กล่าวถึงหลักสูตรที่ดีต้องสนองตอบต่อความต้องการทางการศึกษาหรืออุปสงค์ของการศึกษา (Demand for Education) จะต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้เหมาะสมกับวัยและศักยภาพ เพื่อให้ได้คุณลักษณะและทักษะที่พึงประสงค์ รวมทั้งสามารถพัฒนาวิชาการ วิชาชีพขั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาสังคม (ธำรงค์ อุดมไพจิตกุล. 2548: ออนไลน์) และชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข กล่าวถึง หลักสูตรที่ดีย่อมส่งผลดีต่อการบริหารหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน กล่าวคือ หลักสูตรที่ดีจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนนำไปปฏิบัติได้ดี มีประสิทธิภาพ ทางด้านครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลดีต่อผู้เรียน หลักสูตรที่ดีมีลักษณะ ดังนี้ 1) หลักสูตรควรมีความคล่องตัว และสามารถปรับปรุงและยืดหยุ่นให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี 2) หลักสูตรควรเป็นเครื่องมือช่วยให้การเรียนการสอน บรรลุตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ 3)

หลักสูตรควรได้รับการจัดทำ พัฒนาจากคณะบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู ผู้ปกครอง นักวิชาการ นักพัฒนาหลักสูตร และผู้บริหารได้มีส่วนร่วมรับรู้ในการจัดทำหลักสูตร 4) หลักสูตรจะต้องจัดได้ตรงกับ ความมุ่งหมายของการศึกษาแห่งชาติ 5) หลักสูตรควรมีกิจกรรมกระบวนการ และเนื้อหาสาระ ของเรื่องที่สอนบริบูรณ์เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และพัฒนาการ เรียนรู้ของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน 6) หลักสูตรควรบอกแนวทางด้านสื่อการสอน การใช้สื่อ การวัด และ ประเมินผลไว้อย่างชัดเจน 7) หลักสูตรควรมีลักษณะที่สนองความต้องการ และความสนใจ ทั้งของ นักเรียนและสังคม 8) หลักสูตรควรส่งเสริมความเจริญงอกงามในตัวผู้เรียนทุกด้าน รวมทั้งส่งเสริม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 9) หลักสูตรควรชี้แนะแนวทางกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูน ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ได้ด้วยตนเอง จากสื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัว 10) หลักสูตรควรจัดทำมาจากการ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ อย่างรอบคอบ เช่น ข้อมูลด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 11) เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็น สำคัญ เนื้อหา และกิจกรรมต้องเหมาะสมกับธรรมชาติ และความต้องการของผู้เรียน 12) เนื้อหาและ ประสิทธิภาพต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของผู้เรียน ประสิทธิภาพต้องเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว และสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวัน (ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. 2548: ออนไลน์)

สรุปได้ว่า คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี ควรมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ การศึกษา ลักษณะพัฒนาการของเด็ก วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เอกลักษณ์ของชาติและ ความสนใจของผู้เรียน มีแนวทางการสอน การวัดและประเมินผล การสอน อุปกรณ์และสื่อการสอนที่ เหมาะสม และสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ทำให้คิด ตามความสนใจโดยอิสระ โดยมีผู้สอนให้คำแนะนำและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และหลักสูตรต้องมีลักษณะกว้างขวางและสมดุล เป็นจริง มีความยืดหยุ่น หลากหลาย ตอบสนอง ความต้องการทางการศึกษา และได้รับการจัดทำ พัฒนาจากคณะบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยใช้ ข้อมูลพื้นฐานอย่างรอบคอบ เช่น ปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคม การเมือง การปกครอง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื้อหาและประสิทธิภาพต้องสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของ ผู้เรียน เป็นสิ่งที่ใกล้ตัวและนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

3.5 หลักสูตร D.A.R.E.

D.A.R.E. ว่าเป็นคำย่อของ Drug Abuse Resistance Education (การศึกษาเพื่อ ต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน) เป็นหลักสูตรป้องกันการใช้สารเสพติด และส่งเสริม ความปลอดภัยที่ใช้อย่างกว้างขวางที่สุดในโลก D.A.R.E. เป็นหลักสูตรระดับชาติของประเทศ สหรัฐอเมริกาใช้ในชั้นเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติด การเข้าร่วมแก๊งอันธพาล การใช้ความรุนแรง สอน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ได้รับการพัฒนาครั้งแรกในปี ค.ศ. 1983 โดยกรมตำรวจ ลอสแอนเจลิส (LAPD) และเขตการศึกษาร่วม ลอสแอนเจลิส และนำมาใช้ในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2542 ใช้บทเรียนที่ เน้น 1) การให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสุราและยาเสพติด 2) สอนทักษะในการตัดสินใจให้กับ นักเรียน 3) แสดงให้นักเรียนเห็นถึงวิธีการต่างๆ ในการต้านทานแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน 4) ให้

แนวความคิดกับนักเรียนเกี่ยวกับทางเลือกอื่นๆ นอกจากการใช้ยาเสพติด และความรุนแรง หลักสูตร D.A.R.E. มีองค์ประกอบหลายส่วนที่รวมถึง “หลักสูตรหลัก” สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 หลักสูตรสำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 4 หลักสูตรสำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และหลักสูตรสำหรับผู้ปกครอง D.A.R.E. + PLUS เป็นโครงการในโรงเรียนหลังเลิกเรียน เสนอทางเลือกให้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและ มัธยมศึกษาตอนปลายด้วยกิจกรรมที่ปลอดภัยสนุกสนาน และได้ความรู้ แทนการเที่ยวเตร่ของ นักเรียน (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2543: 75 – 87)

หลักสูตร D.A.R.E. ในประเทศไทย มีลักษณะสำคัญ คือ การมีแกนของหลักสูตร คือ “รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E.” ข้อมูล หลักการและทักษะ รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรที่ เสริมสร้างความสามารถของนักเรียนให้ตัดสินใจ และดำเนินการได้ โดยอาศัยข้อมูลและผลประโยชน์ ที่สูงสุดเพื่อนักเรียนเป็นหลัก และพยายามส่งเสริมทักษะเหล่านี้ให้กับนักเรียนในลักษณะที่ดึงดูด ความสนใจ โดยใช้กลยุทธ์ในด้านการสอนที่มีประสิทธิผลและเป็นจริงในสายตาของนักเรียนและดึง ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่เป็นจริง หาและใช้ข้อมูลที่มีอยู่อภิปรายอย่างละเอียดกับ ผู้อื่น และรับสถานการณ์มาเป็นของตนเอง สามารถตัดสินใจเลือกทำอย่างอื่นแต่รับผิดชอบในการ ตัดสินใจนั้น นอกจากการอภิปรายอย่างกว้างขวางแล้ว นักเรียนยังมีโอกาสในการ “ทดลอง” วิธีการ ที่จะต่อต้านแรงกดดันจากเพื่อนและความรู้สึกภายในที่ต้องการจะได้รับการยอมรับจากสังคม ซึ่ง การสอนในการบรรยายอย่างต่อเนื่อง (5 นาทีหรือมากกว่า) ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร D.A.R.E.

เป้าหมาย/จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ทั้งหลักสูตร คือการลด/ขจัดการเสพ เหล้าและเสพยาเสพติด รวมทั้งการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงของวัยรุ่น หลักสูตร D.A.R.E. สำหรับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นชุดแรกในองค์ประกอบสามส่วน (อีกสองส่วน ได้แก่ หลักสูตรสำหรับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3) โดยหลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะเกี่ยวโยงกับหลักสูตร ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 หลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นหลักสูตรเสริม หลักสูตร สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อพัฒนาความสามารถ ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการดูและรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง โดยเน้นไปที่การใช้ยาเสพติดเป็น พิเศษ จุดมุ่งหมายดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- 1) นักเรียนจะเข้าใจถึงความเสี่ยงทางด้านร่างกาย ความรู้สึก สังคม และกฎหมาย และผลกระทบของการเสพเหล้า บุหรี่ กัญชา และสารระเหยที่มีต่อสมอง และร่างกายที่กำลังพัฒนา
- 2) นักเรียนจะเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของความเชื่อโดยทั่วไป ของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ และ แกะไขความเข้าใจ/ความเชื่อที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนของเพื่อนที่ไม่ใช้ยาเสพติด
- 3) นักเรียนจะมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดีต่างๆที่พวกเขาสามารถทำได้ใน โรงเรียนและชุมชน (พฤติกรรมที่ดีต่อสังคม) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด และนักเรียนจะ เลือกกิจกรรมที่ดีเหล่านั้นแทนการใช้ยาเสพติด

4) นักเรียนจะเข้าใจว่า กลยุทธ์ในการปฏิเสธ ทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้ง ทักษะในการแสดงออกอย่างมั่นใจ และการโต้ตอบเป็นอย่างไร และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะ เหล่านี้ในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงต่างๆ ได้

เนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. มีดังต่อไปนี้

1) ความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ สังคม กฎหมาย และผลลัพธ์ในระยะสั้นที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุหรี่ เหล้า กาญชา สารระเหย และยาเสพติดอื่นๆ

2) ความเชื่อโดยทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับปริมาณการใช้สารเสพติดของเพื่อน มักจะเบี่ยงเบนจากความจริง แต่นักเรียนสามารถตรวจสอบ ได้ตรง และเปลี่ยนความเชื่อเหล่านี้ ได้ ด้วยความเข้าใจปริมาณการใช้ที่ถูกต้อง

3) กลยุทธ์ในการสื่อสาร การแสดงความเชื่อมั่น การปฏิเสธ และทักษะในการ ต่อต้านเป็นหัวใจของความสามารถในการจัดการกับความปรารถนาและแรงกดดันให้ใช้ยาเสพติด

4) กลยุทธ์ในการป้องกันยาเสพติดที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นเวลาหลายปี กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่าเป็นไปได้จริงและดึงให้เขาเข้าไปมีส่วนร่วม เวลาที่พอเพียงสำหรับการฝึกฝนและการอภิปรายในห้องเรียนอย่างลึกซึ้ง

โครงสร้างของหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่ หลักสูตร D.A.R.E. ประเทศไทย คือ หลักสูตร ที่ตำรวจ D.A.R.E. สอนให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โดยจะมีคาบการสอนสัปดาห์ ละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ระหว่างสอนจะต้องมีครู ประจำวิชาร่วมสังเกตการณ์และคอยให้ความช่วยเหลือตำรวจ D.A.R.E. ในกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ นักเรียนทำ สำหรับการสอนนั้นใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการตั้งคำถามและให้คำตอบ การถกแถลงในกลุ่ม การเล่นเกมบทบาทสมมติ และการทำแบบฝึกหัดในสมุดแบบฝึกหัดของหลักสูตร (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 1 – 82) ซึ่งในแต่ละบทเรียนมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

- 1) บทเรียนที่ 1 เรื่องวัตถุประสงค์และภาพรวมของหลักสูตร D.A.R.E.
- 2) บทเรียนที่ 2 เรื่องบุหรีกับนักเรียน
- 3) เรื่องมันควัน
- 4) บทเรียนที่ 4 เรื่องเหล้ากับนักเรียน
- 5) บทเรียนที่ 5 เรื่องความจริง
- 6) บทเรียนที่ 6 เรื่องรากฐานของมิตรภาพ
- 7) บทเรียนที่ 7 เรื่องการรวมทุกสิ่งเข้าด้วยกัน
- 8) บทเรียนที่ 8 เรื่องการกระทำของแต่ละคน
- 9) บทเรียนที่ 9 เรื่อง ฝึก ฝึก และฝึก!
- 10) บทเรียนที่ 10 เรื่อง กิจกรรมพิเศษ

วัสดุการสอนในหลักสูตรประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษา โครงร่างของโครงการ สำหรับโรงเรียน แบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน วัสดุทัศนศึกษา ข้อมูลเพื่อการตระหนักถึงยาเสพติด สำหรับผู้ปกครอง แผ่นพับสำหรับประชาชนและกลุ่มชุมชน

การวัดและการประเมินผล หลักสูตร D.A.R.E. มีวิธีการวัดและประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการสอนอย่างหลากหลาย ที่ให้นักเรียนทำ ได้แก่ การตั้งคำถาม และให้คำตอบ การถกแถลงในกลุ่ม การเล่นเกมบทบาทสมมติ การฝึกทักษะการปฏิเสธ

การรายงานสิ่งที่เรียนรู้ในหลักสูตร การทำแบบฝึกหัด การเขียนรายงานเกี่ยวกับทักษะที่ได้เรียนรู้ ในหลักสูตร D.A.R.E. และการเยี่ยมเยียนเด็กนักเรียน/ผู้ปกครอง

4. การประเมินหลักสูตร

ในการจัดการศึกษานั้น สิ่งที่สำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการ ได้ คือ การประเมินหลักสูตร และการประเมินหลักสูตรมักจะมีจุดมุ่งหมาย เพื่อการพิจารณาคูณค่า หรือค่านิยมของหลักสูตร ซึ่งผลของการประเมินหลักสูตรนั้นมีบทบาทสำคัญหลายประการ เช่น ทำให้ทราบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ประสิทธิภาพของหลักสูตร และการตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อจะนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีกว่าเดิมได้

4.1 ความหมายของการประเมินหลักสูตร

นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ รวีวรรณ ศรีศรีรัมย์ กล่าวถึงการประเมินหลักสูตร คือ การประเมินเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา เวลาเรียน การนำหลักสูตรไปใช้ ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ตลอดจนประเมินผล โครงการประเมินผลหลักสูตร (นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ รวีวรรณ ศรีศรีรัมย์. 2543: 6) ในขณะที่จันทราณี สงวนนาม (2545: 103 – 105) มีความคิดเห็นสอดคล้องกับรุจิรี ภูสาระเกี่ยวกับ ความหมายของการประเมินหลักสูตร คือ ในการประเมินหลักสูตรจะดำเนินไปในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับ การให้นิยามของการประเมินหลักสูตรซึ่งนิยามความหมายของการประเมินหลักสูตร แบ่งออกได้ เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรกการประเมินเป็นการอธิบายหรือการตัดสินใจ และในกลุ่มหลังการประเมิน เป็นการวิจัย การประเมินผลหลักสูตรจึงหมายถึง 1) การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนตามจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ในเชิงปริมาณ 2) การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐาน 3) การอธิบายและการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร 4) การอธิบายการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตร และ การเลือกการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องหลักสูตร 5) การใช้ความรู้เกี่ยวกับ วิชาชีพในการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ กล่าวได้ว่าการประเมินหลักสูตรเป็น องค์ประกอบหนึ่งของหลักสูตรและเป็นกระบวนการหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร (รุจิรี ภูสาระ 2546: 143) ส่วนทิสนา แคมมณี ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตรได้ 3 ประการ คือ (1) เพื่อหา คูณค่าของหลักสูตร โดยดูว่าหลักสูตรที่จัดขึ้นสามารถตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรนั้น ต้องการหรือไม่ (2) เพื่อตัดสินใจว่าการวางโครงสร้าง และรูปแบบของหลักสูตร ตลอดจนการบริหาร งานและการสอนตามหลักสูตรเป็นไปในทางที่ถูกต้องแล้วหรือไม่ (3) เพื่อวัดดูว่าผลผลิตคือผู้เรียน นั้นเป็นอย่างไร (ทิสนา แคมมณี. 2535: 113) และยังเป็นกระบวนการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล นำผลมาใช้เปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อหา ข้อบกพร่อง หรือปัญหาและพิจารณาคูณค่าของหลักสูตร (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. 2542: 106) นอกจากนั้น บรรพต สุวรรณประเสริฐ กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรของโรงเรียนหรือสถาบัน การศึกษา หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับความประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์ขอบเขตของ

หลักสูตร คุณภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียน สมรรถภาพในตัวผู้เรียนที่สัมพันธ์กับสิ่งที่สำคัญในรายวิชาต่างๆ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ใช้ในหลักสูตร (บรรพต สุวรรณประเสริฐ. 2544: 54) การพัฒนาหลักสูตรจะขาดการประเมินหลักสูตรไม่ได้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546: 95) ซึ่งสอดคล้องกับใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 191 – 192) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรว่า หมายถึง การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเลือกหรือปัญหา เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขส่วนประกอบทุกส่วนของหลักสูตรให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นหรือตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรนั้นๆ

สรุปได้ว่า การประเมินหลักสูตร หมายถึง การวัดผลการปฏิบัติของผู้เรียนที่กำหนดไว้ได้แก่ ในเชิงปริมาณของผู้เรียน การอธิบาย การเลือก การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในเรื่องหลักสูตร แล้วนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างผลของการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติของผู้เรียนกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ เพื่อหาข้อบกพร่อง และพิจารณาค่าของหลักสูตร สมรรถภาพในตัวผู้เรียนกับสิ่งสำคัญในรายวิชา เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ใช้ กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร และพิจารณาเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในระบบหลักสูตรว่ามีความสอดคล้องสัมพันธ์กับมาตรฐาน ความมุ่งหวัง และการปฏิบัติจริง เพื่อตัดสินใจคุณค่าของหลักสูตรว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด และปรับปรุงส่วนประกอบของหลักสูตรให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

4.2 รูปแบบการประเมินหลักสูตร

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2543: 48 – 70) กล่าวถึงการประเมินหลักสูตรหรือประเมินโครงการต่างๆนั้น โดยมากจะอาศัยรูปแบบ (model) ต่างๆ เพื่อการประเมิน เช่น รูปแบบเป้าหมายเป็นฐาน (Goal – Based Model) ตามแนวคิดของไทเลอร์ (Tyler 1949); โพรวัส (Provus 1979) รูปแบบตอบสนอง (Responsive Model) ตามแนวคิดของ สคริฟเวน (Scriven 1967); สเตค (Stake 1975) รูปแบบผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) ตามแนวคิดของไอสเนอร์ (Eisner 1994) รูปแบบตัดสินใจ (Decision – Making Model) ตามแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม; และคนอื่นๆ (Stufflebeam; et al. 1971) ที่เรียกว่า ตัวแบบชิปปี้ (CIPP Model) แนวคิดของอัลคิน (Alkin; & Christina. 2004) ที่เรียกว่า ตัวแบบซีเอสอี (CSE Model) ซึ่ง CSE มาจากคำว่า Center for the Study of Evaluation) รูปแบบดังกล่าวมีทั้งจุดเด่นและจุดด้อย

การประเมินหลักสูตรมีรูปแบบและวิธีการหลายอย่าง สามารถจำแนกได้เป็น 3 ประเภท ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการประเมินผล ได้แก่ ประเภทที่มุ่งประเมินผลผลิตของการกระทำ ประเภทที่มุ่งประเมินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน และประเภทที่มุ่งประเมินเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (ธำรง บัวศรี. 2542: 332) ในขณะที่ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539: 207 – 208) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตรว่า รูปแบบของการประเมินหลักสูตรแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) รูปแบบของการประเมินหลักสูตรที่สร้างเสร็จใหม่ เป็นการประเมินผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ได้แก่ รูปแบบ

การประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique) 2) รูปแบบของการประเมินหลักสูตรในระหว่างหรือหลังการใช้หลักสูตร ในกลุ่มนี้สามารถแบ่งเป็นกลุ่มย่อย ได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 2.1) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก (Goal Attainment Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ประเมินว่า หลักสูตรมีคุณค่ามากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายเป็นหลัก คือพิจารณาผลที่ได้รับเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของ ไทเลอร์ (Ralph W. Tyler) และรูปแบบการประเมินหลักสูตรของ แฮมมอนด์ (Robert L. Hammond) 2.2) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ไม่ยึดเป้าหมาย (Goal Free Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่นำความคิดของผู้ประเมินเป็นตัวกำหนดความคิดในโครงการประเมิน ผู้ประเมินจะประเมินเหตุการณ์ที่เกิดตามสภาพจริง มีความเป็นอิสระในการประเมินและต้องไม่มีความลำเอียง เช่น รูปแบบการประเมินของสคริฟเฟน (Scriven 1973) 2.3) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยึดเกณฑ์เป็นหลัก (Criterion Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินคุณค่าของหลักสูตรโดยใช้เกณฑ์เป็นหลัก เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสเตค (Robert E. Stake) และ 2.4) รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ช่วยในการตัดสินใจ (Decision – Making Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นการทำงานอย่างมีระบบเกี่ยวกับการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการเสนอผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง เช่น รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม (Daniel L. Stufflebeam) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของดอรัส โกว (Doris T. Gow)

รูปแบบการประเมินหลักสูตรที่ยกมา ได้แก่ รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler) โพรวัส (Provus) สคริฟเฟน (Scriven) และสเตค (Stake) ในประเทศไทยไม่ค่อยนำมาใช้ประเมินหลักสูตรมากนัก แต่นิยมใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรในรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model)

5. การประเมินหลักสูตรในรูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model)

สตัฟเฟิลบีมได้เสนอรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) เป็นรูปแบบการประเมินหลักสูตร โดยเน้นการประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการในการหาข้อมูล เก็บข้อมูลและใช้ข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือก และวิธีการที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยพิจารณาว่าควรใช้การประเมินแบบใด เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนหลักสูตร โดยพิจารณาใน 4 ด้าน คือ 1) การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินสภาพแวดล้อม สภาพที่พึงปรารถนา และสภาพที่เป็นจริง บ่งชี้ถึงปัญหาและความต้องการ อันนำไปสู่การตัดสินใจ 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : C) เป็นการประเมินการใช้ทรัพยากร เพื่อวิเคราะห์ทางเลือกสำหรับวางแผน และการออกแบบหลักสูตร 3) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการต่างๆของการใช้หลักสูตร สำหรับตัดสินใจว่าจะดำเนินการด้วยวิธีใด จะแก้ไขอย่างไร 4) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินองค์ประกอบที่เป็นผลผลิต และผลกระทบของการใช้หลักสูตรว่าเกิดผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ และ

ยังเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงหลักสูตรหรือยกเลิกการใช้หลักสูตร (Stufflebeam. 1969: 128) รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม เป็นที่รู้จักแพร่หลายในชื่อว่า รูปแบบ CIPP (CIPP Model) มีชื่อเต็มว่า "Context – Input – Process – Product Model" หรือมีชื่อเรียกอีกชื่อว่า The Phi Delta Kappa Committee Model ซึ่งเป็นรูปแบบที่เสนอโดยศาสตราจารย์สตัฟเฟิลบีมและคณะ (Stufflebeam et al.) แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอ สหรัฐอเมริกา ในปี ค.ศ. 1970 เป็นรูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจโดยเฉพาะและเป็นรูปแบบที่ได้รับความสนใจจากนักประเมินในปัจจุบันเป็นอย่างมาก (วาสนา ประवालพฤษ์. 2544: 132) ส่วนสำราญ มีแจ้ง กล่าวถึงแบบจำลองของการประเมินชิปปี้ CIPP (CIPP Context – Input – Process – Product Model) ว่าเป็นการใช้หลักของเหตุผลทั่วไปอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นตอนการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่จะประเมินเพื่อสนองความต้องการของผู้ตัดสินใจ 2) ขั้นตอนการรวบรวมสารสนเทศ (Information) ที่ต้องการ 3) ขั้นตอนการเสนอสารสนเทศที่ให้แก่ผู้ตัดสินใจ ด้วยวิธีการดังกล่าวการตัดสินใจจะเป็นไปด้วยความสมเหตุสมผลในการบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำราญ มีแจ้ง. 2544: 129) ซึ่งสำลี รักสุทธี ได้กล่าวถึงรูปแบบการประเมินผลหลักสูตรที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ การประเมินแบบชิปปี้ (CIPP) หรือชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ซึ่งย่อมาจาก C = Context (สภาพแวดล้อมหรือบริบท) I = Input (ปัจจัยเบื้องต้น) P = Process P = Product (ผลผลิต) (สำลี รักสุทธี. 2544: 30 – 32); และธำรง บัวศรี (2542: 339 – 340) กล่าวถึงการนำรูปแบบชิปปี้มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นการวางแผน (Planning) จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม ความต้องการและปัญหาต่างๆ เป็นการประเมินผลในลักษณะที่เป็นมหภาค (Macro analytic) ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสภาพและปัญหาภายนอกที่เป็นแรงกดดันอยู่นั้น มีผลต่อสภาพปัจจุบันอย่างไร และผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ได้ การประเมินผลในขั้นนี้อาจใช้เทคนิคหลายอย่าง เช่นการวิเคราะห์ระบบ (System Analysis) การตรวจสอบทบทวน (Review Technique) การสำรวจความคิดเห็น (Opinionnaire Technique) และการประชุมผู้เชี่ยวชาญ

การประเมินบริบทนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย (Homeostatic Change) ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงเทคนิคหรือการกระทำบางอย่าง แต่ยังคงรักษาสภาพเดิมของจุดหมายและอื่นๆ ไว้ หรือมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Incremental Change) ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่คือ เปลี่ยนโดยสิ้นเชิงเพื่อให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ที่คิดไว้ หรือมุ่งเปลี่ยนแปลงโดยนำเอานวัตกรรมใหม่หรือสร้างสิ่งใหม่เข้ามาทดแทนสิ่งที่มีอยู่เดิม

2. การประเมินผลตัวป้อนหรือปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นการจัดทำโครงการหรือโครงสร้าง (Programming or Structuring) จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ

การพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรอย่างไรจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมาย วิธีการที่ใช้ในการประเมินมีหลายวิธี คือ ตรวจสอบดูว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความพร้อมเพียงพอหรือไม่ ยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่จะปฏิบัติการให้บรรลุผลควรเป็นอย่างไร และการนำเอายุทธศาสตร์ไปใช้ควรเป็นอย่างไร ผลของการประเมินตัวบ่งชี้ก็คือ วิธีการหลายๆแบบที่มองในแง่ของต้นทุนและผลกำไรที่จะได้รับ ข้อที่พึงสังเกตคือ การประเมินบริบทมีลักษณะเป็นมหภาค ส่วนการประเมินผลตัวบ่งชี้กลับมีลักษณะเป็นจุลภาพ (Micro analytic) ในการประเมินผลประเภทนี้ ผู้ประเมินจะต้องตั้งคำถามหลายข้อ เช่น จุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้หรือไม่ มีโอกาสบรรลุหรือไม่ วิธีการที่ใช้จะช่วยทำให้การปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่ ควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในแง่ของผลได้ผลเสีย วิธีการที่จะนำมาใช้ให้ได้ผลอย่างไร มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เครื่องมือเครื่องใช้หรือไม่

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นปฏิบัติการ (Implementing) การประเมินผลประเภทนี้เริ่มขึ้นหลังจากที่นำเอาหลักสูตรหรือโครงการที่จัดทำขึ้น ไปใช้ในสภาพที่เป็นจริงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้เพื่อส่งข้อมูลป้อนกลับ(Feedback) มาให้ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าแจกแจงให้ละเอียดลงไปก็อาจจำแนกจุดมุ่งหมายออกได้ 3 ประการ คือ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องหรือทำนายข้อบกพร่องของโครงการหรือการปฏิบัติ ประการที่สอง คือ การให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือและเพื่อประโยชน์ในการเก็บหลักฐานในการปฏิบัติงาน

การประเมินทำได้หลายวิธี วิธีแรกคือการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องว่าอะไรคือสาเหตุ ข้อบกพร่อง เช่น ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนด้วยกัน ผู้เรียนด้วยกันหรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตรวจสอบระบบการสื่อสาร การสนับสนุนจากส่วนกลาง ด้านการเงิน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ บุคลากร ฯลฯ วิธีที่สอง คือ การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าควรทำอะไรที่ไหน อย่างไร ตัวอย่างในเรื่องนี้ ได้แก่ การที่มีการเลือกโรงเรียนเพื่อทำการทดลองหลักสูตร เป็นต้น และวิธีที่สาม คือ การเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องทำและได้ทำไปแล้วว่ามีช่องว่างหรือไม่ อย่างไร เช่น ถ้ากำหนดว่าจะมีการสอนในเนื้อหาวิชา ก็ตรวจสอบว่าได้มีการนำไปปฏิบัติจริงได้สอนหรือไม่ หลักฐานการตรวจสอบ จะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องเกิดจากอะไร

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลในขั้นทบทวน (Recycling) จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้ ก็เพื่อตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลไม่จำเป็นต้องทำเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหรือโครงการ จะทำเมื่อใดก็ได้ สุดแต่จะเหมาะสม สิ่งสำคัญที่การประเมินประเภทนี้จะต้องมี คือ เกณฑ์มาตรฐานที่จะต้องกำหนดขึ้นหรือจะใช้เกณฑ์มาตรฐานที่มีผู้จัดทำไว้แล้วก็ได้

การประเมินรูปแบบชิปปี้เป็นการประเมิน 4 อย่าง คือ (วาสนา ประवालพฤกษ์. 2544: 132 - 133)

1. การประเมินสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินความต้องการและความจำเป็นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และการศึกษาเพื่อนำไปสู่ทิศทางและการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และระบบบริหารจัดการ เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และเป็นทางเลือกที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการดำเนินงานเมื่อนำโครงการไปปฏิบัติ เพื่อศึกษาว่าการดำเนินงานนั้นมีปัญหาอุปสรรคอย่างไรจะได้ปรับปรุงแก้ไขได้ทันที่

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อทราบว่าโครงการนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่ โดยพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์และการคุ้มค่า

ประทีป เมธาคณวุฒิ (2545: 45 – 46) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีมว่าเป็นรูปแบบที่ประเมินบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของหลักสูตร (CIPP-Context-Input-Process-Product Model) การประเมินทางการศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องการรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ถ้าได้การวิเคราะห์ระบบมาช่วยจะทำให้การประเมินมีความชัดเจนขึ้น คือ จำแนกข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล เสนอข้อมูลต่อผู้เกี่ยวข้อง รูปแบบนี้ เป็นการประเมินข้อมูล 4 ประเภท คือ

1. ประเมินบริบท (Context Evaluation) ประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมเพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่างๆ ไว้ ของหลักสูตร โดยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ปัญหาความต้องการต่างๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่าควรกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างไรจึงจะสนองความต้องการและแก้ปัญหาที่ประสบอยู่ ในกรณีที่การประเมินหลักสูตรไม่ใช่อยู่ในขั้นวางแผนแต่ใช้มาระยะหนึ่งแล้ว และต้องการประเมิน ก็ต้องประเมินในเรื่องของจุดมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ต่างๆ ของหลักสูตร โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร เพื่อตรวจสอบดูว่าสอดคล้องกับสภาพหรือบริบท ปัญหาและความต้องการต่างๆ หรือไม่อย่างไร

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ บุคลากร นักเรียน อุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ เป็นต้น เพื่อดูว่าเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยให้การใช้หลักสูตรในเชิงปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่ อย่างไร

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินในขั้นปฏิบัติหรือกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อดูว่ากิจกรรมหรือกระบวนการต่างๆ ในสภาพที่เป็นจริงอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยดูว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด รูปแบบการประเมินหลักสูตรของสตัฟเฟิลบีม รูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) ใช้เหตุผลอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ ประกอบด้วยการวิเคราะห์กิจกรรมและข้อมูลที่ประเมิน การรวบรวมสารสนเทศที่ต้องการและการนำเสนอสารสนเทศแก่ผู้ตัดสินใจ ซึ่งมีรายละเอียดที่ประเมิน 4 ด้าน คือ

ความต้องการและความจำเป็นที่ต้องใช้หลักสูตร (รุจิรี ภูสาระ. 2546: 171) ซึ่งปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาทางสังคมประการหนึ่งที่มีความสำคัญและมีผลต่อความมั่นคงของชาติ เกี่ยวเนื่องกับปัญหาการล่อลวงเด็กโดยใช้ยาเสพติด ปัญหาการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัญหาพ่อแม่ผู้ปกครองไม่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ปัญหาการขาดครูที่มีความชำนาญในการจัดประสบการณ์เพื่อป้องกันนักเรียนให้ปลอดภัยจากยาเสพติด ปัญหาการขาดความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ตำรวจในการให้ความช่วยเหลือ แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และความต้องการของสังคมในการยับยั้งยาเสพติด (นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. 2543) อีกทั้งจากการเปิดเผยของนางอุไรวรรณ เทียนทองรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมกล่าวถึงผลการสำรวจวัฒนธรรมใช้ชีวิตของเด็กและเยาวชนเรื่อง “ชีวิตกับความเสี่ยง” ได้สุ่มตัวอย่างเด็กและเยาวชน 3,360 คน ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา ใน 7 ภาค 14 จังหวัด ช่วงเดือน กันยายน – ตุลาคม 2548 ผลการสำรวจพบว่า ในหัวข้อเรื่อง “ชีวิตท่ามกลางวันบ่หรี” มีเด็กและเยาวชนสูบบุหรี่ร้อยละ 11.4 สาเหตุที่ทำให้เด็กสูบบุหรี่ คืออยากลองอยากเท่ ส่วนในหัวข้อเรื่อง “ชีวิตท่ามกลางวงเหล้า” พบว่าเด็กดื่มเหล้าร้อยละ 25.8 สาเหตุจากอยากลอง อยากเท่ ตามเพื่อน ตามรุ่นพี่ (เด็กไทยมั่วอบายมุข นิยมสู้อล้ามก – เซ็กซ์ ป้าอุร่งหาทางแก้. 2548: 18)

บริบทของหลักสูตร D.A.R.E. คือ (1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) พฤติกรรมทางการศึกษาที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (3) โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การลด/ขจัดการเสพเหล้าและเสพยาเสพติด รวมทั้งการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงของวัยรุ่นหลักสูตร D.A.R.E. สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาความสามารถที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการดูแลรับผิดชอบชีวิตของตนเอง โดยเน้นไปที่การใช้ยาเสพติดเป็นพิเศษ จุดประสงค์ดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียด (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 1) คือ (1) นักเรียนจะเข้าใจถึงความเสี่ยงทางด้านร่างกาย ความรู้สึก สังคม และกฎหมาย และผลกระทบของการเสพเหล้า บหรี กัญชา และสารระเหยที่มีต่อสมอง และร่างกายที่กำลังพัฒนาของเขา (2) นักเรียนจะเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของความเชื่อโดยทั่วไปของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ และแก้ไขความเข้าใจ/ความเชื่อที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนของเพื่อนที่ไม่ใช้ยาเสพติด (3) นักเรียนจะมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดีต่างๆที่พวกเขาสามารถทำได้ในโรงเรียนและชุมชน (พฤติกรรมที่ดีต่อสังคม) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด และนักเรียนจะเลือกกิจกรรมที่ดีเหล่านั้นแทนการใช้ยาเสพติด (4) นักเรียนจะเข้าใจว่า กลยุทธ์ในการปฏิเสธ ทักชะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้งทักชะในการแสดงออกอย่างมั่นใจ และการโต้ตอบเป็นอย่างไร และสามารถประยุกต์ใช้ทักชะเหล่านั้นในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงได้

2) พฤติกรรมทางการศึกษาที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งพิชิต ชิตจรรยา, พวงแก้ว ปุณยกนก, ณิชฎฐภรณ์ หลาวทอง กล่าวถึงพฤติกรรมทางการศึกษาว่าเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน ในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า ด้านจิตพิสัย คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย ด้านทักษะพิสัย คือ ชั้นเรียนแบบ การทำโดยยึดแบบ การทำด้วยความชำนาญ การทำในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และการแก้ปัญหาโดยฉับพลัน (พิชิต ฤทธิจรรยา. 2545: 31 – 51; อ้างอิงจาก Bloom; et al.) (พวงแก้ว ปุณยกนก. 2546:167 – 179); (ณิชฎฐภรณ์ หลาวทอง. 2546: 195 – 199)

3) โครงสร้างของหลักสูตร D.A.R.E. คือ หลักสูตรที่ตำรวจ D.A.R.E. สอนให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โดยจะมีคาบการสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ระหว่างสอนจะต้องมีครูประจำวิชาร่วมสังเกตการณ์และคอยให้ความช่วยเหลือตำรวจ D.A.R.E. ในกิจกรรมต่างๆ ที่ให้นักเรียนทำ สำหรับการสอนนั้นใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการตั้งคำถามและให้คำตอบ การถกแถลงในกลุ่ม การเล่นบทบาทสมมติ และการทำแบบฝึกหัดในสมุดแบบฝึกหัดของหลักสูตร (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 1 – 82) ซึ่งในแต่ละบทเรียนมีเนื้อหาสาระดังนี้ 1) บทเรียนที่ 1 เรื่อง วัตถุประสงค์และภาพรวมของหลักสูตร D.A.R.E. 2) บทเรียนที่ 2 เรื่อง บุหรี่กับนักเรียน 3) เรื่อง ม่านควัน 4) บทเรียนที่ 4 เรื่อง เหล้ากับนักเรียน 5) บทเรียนที่ 5 เรื่อง ความจริง 6) บทเรียนที่ 6 เรื่อง รากฐานของมิตรภาพ 7) บทเรียนที่ 7 เรื่อง การรวมทุกสิ่งเข้าด้วยกัน 8) บทเรียนที่ 8 เรื่อง การกระทำของแต่ละคน 9) บทเรียนที่ 9 เรื่อง ฝึก ฝึก และฝึก! 10) บทเรียนที่ 10 เรื่อง กิจกรรมพิเศษ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินบริบทของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่องการประเมินจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ การประเมินความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ว่าสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดหรือไม่ มีข้อควรปรับปรุงอะไร อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาความมั่นคงของชาติและความต้องการยับยั้งยาเสพติด การล่อลวงเด็ก การใช้ความรุนแรงในสังคมอันเป็นผลจากการเสพยาเสพติด หรือการที่เด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดและการค้ายาเสพติด อีกทั้งปัญหาสุขภาพไม่ว่าจะเป็นสมองถูกทำลายจากการสูดดมสารระเหยหรือเสพยาบ้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแก้ไขความเชื่อให้ถูกต้องว่ามีเด็กจำนวนน้อยที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และยาเสพติดไม่เป็นที่น่าลองหรือทำให้เท่ และเด็กสามารถเข้ากลุ่มเพื่อนได้โดยไม่ต้องอาศัยยาเสพติด นอกจากนั้นการที่เด็กไม่กล้าปฏิเสธคำชักชวนจากเพื่อนให้เสพยาเสพติด และไม่รู้วิธีการปฏิเสธคำชักชวนเหล่านั้นได้อย่างไร และการแสวงหาความร่วมมือเพิ่มขึ้นระหว่างผู้ปกครอง ครู และตำรวจเพื่อป้องกันเด็กให้ปลอดภัยจากยาเสพติด และการปรับ เปลี่ยนบทบาทพ่อแม่ผู้ปกครองให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ตลอดจนการนำเสนอ

กิจกรรมที่มีประโยชน์แก่เด็กแทนการใช้ยาเสพติด โดยใช้ข้อมูลจากระดับความสอดคล้องตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ครู และตำรวจ D.A.R.E.

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินบริบทของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่องความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด โดยใช้ข้อมูลจากระดับความสอดคล้องตามความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติงานในกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ครู และตำรวจ D.A.R.E.

5.2 ด้านปัจจัย (Input)

การประเมินตัวป้อนหรือปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ชำรง บัวศรี กล่าวว่า เป็นการประเมินในขั้นการจัดทำโครงการหรือโครงสร้าง (Programming or Structuring) จุดมุ่งหมายของการประเมิน คือ การพิจารณาว่าจะใช้ทรัพยากรอย่างไรจึงจะบรรลุจุดมุ่งหมาย วิธีการที่ใช้ในการประเมินมีหลายวิธี คือ ตรวจสอบดูว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความพร้อมเพียงพอหรือไม่ ยุทธศาสตร์หรือวิธีการที่จะปฏิบัติการให้บรรลุผลควรเป็นอย่างไร และการนำเอายุทธศาสตร์ไปใช้ควรเป็นอย่างไร ผลของการประเมินตัวป้อนก็คือ วิธีการหลายๆแบบที่มองในแง่ของต้นทุนและผลกำไรที่จะได้รับ ข้อที่พึงสังเกตคือ การประเมินบริบทมีลักษณะเป็นมหภาค ส่วนการประเมินผลตัวป้อนกลับมีลักษณะเป็นจุลภาค (Micro analytic) ในการประเมินผลประเภทนี้ ผู้ประเมินจะต้องตั้งคำถามหลายข้อ เช่น จุดมุ่งหมายที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้หรือไม่ มีโอกาสบรรลุหรือไม่ วิธีการที่ใช้จะช่วยทำให้การปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่ ควรจะเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้างในแง่ของผลได้ผลเสีย วิธีการที่จะนำมาใช้ให้ได้ผลอย่างไร มีปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร เครื่องมือ เครื่องใช้หรือไม่ (ชำรง บัวศรี. 2542: 339 – 340) ซึ่งสอดคล้องกับวาสนา ประवालพฤกษ์ กล่าวว่า การประเมินด้านปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยต่างๆ ทั้งด้านกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และระบบบริหารจัดการ เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ และเป็นทางเลือกที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด (วาสนา ประवालพฤกษ์. 2544: 132 – 133) และประทีป เมธาคุณวุฒิ กล่าวถึงการประเมินปัจจัย (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ได้แก่ บุคลากร นักเรียน อุปกรณ์ อาคาร สถานที่ งบประมาณ เป็นต้น เพื่อดูว่าเป็นอย่างไร มีผลหรือมีส่วนช่วยให้การใช้หลักสูตรในเชิงปฏิบัติบรรลุผลหรือไม่ (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 45 – 46) และอุปกรณ์การเรียนการสอนมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน (คริส บอสเวิร์ท; แอกเนส ครอว์ฟอร์ด; และจอร์น สวิเซอร์. 2546: 1) หรือไม่ อย่างไร

การประเมินด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. ครอบคลุมคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรวจ D.A.R.E. และสมุดวางแผน (แบบฝึกหัดสำหรับนักเรียน) บทบาทของตำรวจ D.A.R.E. ในการจัดการเรียนการให้แก่เด็กนักเรียน กล่าวได้ว่าเป็นบทบาทที่ต้องทำหน้าที่เช่นเดียวกับครู ซึ่งเป็นบุคลากรทางการศึกษาซึ่งพิมพ์พันธ์์ เดชะคุปต์;

สุวัฒนา อุทัยรัตน์ และกมล บัณฑิตตยานนท์กล่าวถึงความพร้อมของบุคลากรทางด้านการศึกษา ได้แก่ ครู ซึ่งเป็นบุคคลที่เป็นกุญแจสำคัญนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา จะต้องมียุทธศาสตร์ในการตัดสินใจ การตระหนักรู้ในบทบาทของตน มีอิสระในการปฏิบัติงาน ครูจะต้องมีความรู้ ความสามารถ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์; สุวัฒนา อุทัยรัตน์; และ กมลพร บัณฑิตตยานนท์. 2544: 84 - 91) ดังนี้

1) มีความรู้ ความเข้าใจกระบวนการ ขั้นตอน รวมทั้งความสามารถในการ พัฒนาหลักสูตร ครูต้องมีบทบาทและความรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การตัดสินใจ เลือกและจัดลำดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ การตัดสินใจเลือกและการกำหนดสาระการเรียนรู้ และเนื้อหาจากความรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย กระบวนการตัดสินใจดังกล่าวครูต้องเข้าใจอย่าง ชัดเจน รวมทั้งการจัดเตรียมระบบสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่าย ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจสภาพปัญหาของชุมชน หมายถึง ครูต้องรู้จักสภาพปัญหา ความต้องการ ของชุมชน รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2) ครูต้องมีทักษะการทำงานร่วมกัน ทำงานเป็นทีมทั้งระหว่างเพื่อนครูทั้งโรงเรียน

3) ครูต้องมีเจตคติ ความรู้ ความสามารถ วิธีการและทักษะในการทำงานกับ ชุมชน ปฏิบัติงานในเชิงรุก ก้าวออกจากโรงเรียน ทำความรู้จักคุ้นเคยและสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชน ครูต้องยอมรับและเห็นคุณค่าในความรู้ ความสามารถ ศักยภาพ เกียรติภูมิ และความคิดของ ชุมชน ครูต้องมีความเชื่อว่าชุมชนมีความรู้ความสามารถที่จะช่วยส่งเสริมศักยภาพและประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติของโรงเรียน นอกเหนือจากทุนทรัพย์และแรงงานที่ชุมชนช่วยเหลือ และการให้โอกาส แก่ชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบบุตรหลานของตนเองเพิ่มขึ้นในเวลาที่กาญจนา ไชยพันธ์. กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของครู ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมี (กาญจนา ไชยพันธ์. 2544: 6 - 9) ดังนี้

1) การเตรียมครู คือ ต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่เด็กจะเรียน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะ แนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

2) การเตรียมสื่อ อุปกรณ์ กิจกรรมให้เหมาะสมกับเนื้อหา สื่อต้องหลากหลาย

3) การเตรียมกิจกรรมหรือแผนกิจกรรมซึ่งสำคัญมาก เพราะครูต้องคำนึงถึง กิจกรรมที่จัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ รวมถึงความสามารถและ ความสนใจเป็นของผู้เรียน

4) การเตรียมการประเมินผล เป็นการประเมินการเรียนการสอนให้ตรงจุดประสงค์ ของการเรียนรู้ ดูได้จากผลงาน นอกจากนี้ยังประเมินครอบคลุมความรู้ (cognitive) จิตพิสัย (affective) และการปฏิบัติ (psychomotor)

5) การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน (Interaction) ในกิจกรรมที่จัดให้กับเด็ก แต่ละ กิจกรรมที่จัดจะมีการแบ่งเป็นกลุ่ม ทำงานร่วมกัน จะช่วยให้เด็กให้ได้มากในเรื่องการปรับตัว การยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกันและการแลกเปลี่ยนความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

6) การให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากที่สุด (Participation) การที่เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง วิเคราะห์ จะทำให้เกิดการบันทึกเกิดความทรงจำที่ดี เพราะถือว่าเป็นประสบการณ์ส่วนตัวเพราะเกิดความคิด ความรู้สึก สร้างเข้ามาเป็นประสบการณ์ในโลกของประสบการณ์ของเด็ก

7) ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการและเกิดผลงาน (Process Product) หลักการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มของเด็กที่เรียน ครูให้เด็กออกมาสรุปหรือส่งตัวแทนสรุป

8) การให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน (application) ความพร้อมของครู ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร ความเข้าใจในสภาพปัญหาของชุมชน มีทักษะการทำงานร่วมกันกับชุมชน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์; สุวัฒนา อุทัยรัตน์; และ กมลพร บัณฑิตยานนท์. 2544: 84 – 91) และ ความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E. (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547) คือ การเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน การทบทวนแผนการสอนในแต่ละบทเรียนควบคู่ไปกับครูผู้สังเกตการณ์หรือการที่ตำรวจ D.A.R.E. ลงนามร่วมกับครูประจำชั้นก่อนส่งจดหมายถึงผู้ปกครองนักเรียน และการปรึกษาร่วมกันระหว่างครูกับตำรวจในการแบ่งกลุ่มย่อยในชั้นเรียนว่าควรดำเนินการอย่างไร และการเขียนรายงานที่เป็นเรียงความที่จะนำเสนอในวันปิดโครงการควรมีกฎหรือหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง ตลอดจนการตรวจสอบแบบฝึกหัดว่านักเรียนแต่ละคนได้ทำกิจกรรมทั้งหมดหรือไม่ และการพบผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวางแผนล่วงหน้าในการจัดกิจกรรมวันรับประกาศนียบัตร ในส่วนของการเตรียมวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนตำรวจ D.A.R.E. ได้จัดเตรียมล่วงหน้าหรือไม่ เช่น กล้อง D.A.R.E. ตัวอย่างโฆษณาที่มีผลต่อการขายเหล้า จดหมายถึงผู้ปกครอง สมุดวางแผนของนักเรียน แผ่นใส วีดีโอเทปหรือซีดีรอมเรื่อง “ดื่มมันเข้าไป” ใบประกาศนียบัตรที่ลงนามเรียบร้อย แล้ว ของรางวัลสำหรับนักเรียนในวันปิดโครงการ

สำหรับการประเมินผลด้านบุคลิกภาพของครู ซึ่งสุมน อมรวิวัฒน์ กล่าวถึงคุณลักษณะของความเป็นครูไว้ด้วยกัน 2 ลักษณะ คือ รูปลักษณ์ และกิจลักษณะ

ในด้านรูปลักษณ์เป็นลักษณะภายนอกที่มองเห็นว่าเป็นครูที่พึงประสงค์มีความเป็นอยู่และวิถีชีวิตกลมกลืนกับสังคม และชุมชน มี 7 ลักษณะ คือ 1) สดชื่น แจ่มใส สะอาดตา (pleasant) มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง แต่งกายสะอาด ยิ้มแย้มแจ่มใส 2) ตื่นตัว หนักเอาเบาสู้ (Alert) ครูต้องเป็นคนที่สนใจใฝ่รู้ ตื่นตัว กระฉับกระเฉง รับรู้ข่าวสาร เฝ้าดูความเปลี่ยนแปลง และผจญปัญหาที่เกิดขึ้น 3) มั่นใจในตนเอง (Confident) สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนหรือตอบโต้ อย่างมีเหตุผล 4) รู้รอบเนื่องจากได้อ่านมากฟังมาก (Well informed) ครูต้องเป็นคนที่รอบรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ ปัญหาสังคม รู้จักใช้วิจารณญาณวินิจฉัยตามความรู้และประสบการณ์ของตน 5) เป็นกัลยาณมิตร (Friendly or being intimate friend) มีน้ำใจมีความใกล้ชิดผูกพันกับศิษย์ และเพื่อนร่วมงานมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีทักษะทางสังคมเป็นที่รักไว้วางใจ 6) ฉลาด

(Intelligent, Clever) ครูสามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง รับฟังเรื่องราวต่างๆ ได้
เข้าใจรวดเร็ว 7) สุภาพ (Courteous) กิริยาที่เหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ ไม่พูดจาล่วงเกินและ
ก้าวร้าว สรุปว่าคุณลักษณะ ของความเป็นครู ได้แก่ PACIFIC แปลว่าความสงบ หากแต่แฝง
ความล้าลึก และพลังที่เปี่ยมล้น

ในด้านกิจลักษณะ (Performance) ลักษณะภารกิจที่ครูต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเองให้
มีความเจริญสมกับความเป็นครู ตามหลักพุทธธรรมเรียกว่าภาวนา 4 คือ 1) กายภาวนา การพัฒนา
ร่างกาย (Physical development) คือ การฝึกอบรมวิธีปฏิบัติงานกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในทาง
ที่ถูกต้อง ซึ่งได้แก่ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ความรู้สึกรักชอบเกลียดชัง หรือความรู้สึกเฉยเมยต่อ
สิ่งเร้า เว้น ลดละเลิกการกระทำที่นำโทษนำไปสู่ความเสื่อม มุ่งพัฒนาการปฏิบัติที่ก่อให้เกิด
ประโยชน์ทั้งแก่ตนและส่วนรวม 2) ศิลภาวนา การพัฒนาความประพฤติ (Moral development) คือ
การพัฒนาความประพฤติและจรรยาของบุคคล ให้เป็นไปตามหลักการ และระเบียบวินัยที่ถูกต้อง
สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเมตตา ซื่อตรง ไม่ลวงละเมิด จริงใจ และใช้สติปัญญา 3) จิตภาวนา
การพัฒนาจิตใจ (Emotional and Mental development) คือ การฝึกอบรมจิตใจให้เบิกบานผ่องใส
เข้มแข็ง มั่นคงทำให้คนเป็นมนุษย์ และมีผลต่อบุคลิกภาพของครูอย่างยิ่ง 4) ปัญญาภาวนา การพัฒนา
ปัญญา (Intellectual development) คือ การวิเคราะห์ฝึกฝนตนเองจากภายใน เช่น การสำรวจ
ความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจ ต่อเหตุการณ์และปัญหาโดยไม่ตกเป็นทาสของอคติ คือ ความรัก
โลภ โกรธ หลง ฝึกตนที่จะมองและมีปฏิกริยาต่อสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริงที่เป็นอยู่ รู้เท่าทัน
ความเปลี่ยนแปลงและสามารถใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา (สุทธาสินี วิเวกานนท์. 2538: 30 –
31; อ้างอิงจาก สุขุม อมรวิวัฒน์. 2535) ประเมินคุณสมบัติเบื้องต้นของครู (ตำรวจ D.A.R.E.) และ
ความเป็นครูที่เป็นกัลยาณมิตร นับเป็นสิ่งแรกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งคุณลักษณะความเป็น
ครูที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความศรัทธาและไว้วางใจในตัวครู คือ มีความรักและเมตตาเอาใจใส่ช่วยเหลือให้
กำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน เสริมสร้างความรู้และลักษณะนิสัยที่ดีงามให้กับผู้เรียน โดยเน้น
ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา ซึ่งครูต้องปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง การประพฤติตนให้เป็น
ตัวอย่างที่ดีทั้งกาย วาจาและจิตใจ การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย กิริยาสุภาพอ่อนโยน มีความยุติธรรม
ทำให้ผู้เรียนมีความอบอุ่นใจ ไว้วางใจ ประพฤติตัวอย่างสม่ำเสมอ และเหมาะสมกับการเป็นตัวอย่างที่ดี
ไม่ประพฤติปฏิบัติตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญาและจิตใจ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เข้า
ร่วมกิจกรรมทั้งในหลักสูตร และนอกหลักสูตร การคิดค้นวิธีการจัดกิจกรรมบทเรียนอย่างหลากหลายให้
ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสนุกสนานกับกาเรียน ครูต้องทำให้ตนเองเป็นนักคิด นักออกแบบกิจกรรม ครูต้อง
ทำตนเป็นผู้ให้ที่แท้จริง ไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547:
255 – 256)

ส่วนการประเมินวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนนั้นเป็นการประเมินผลความเหมาะสม
ของสื่อการเรียนการสอนและตำราเรียน (วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง. 2544) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งเสริม
กระบวนการเรียนรู้ เช่น สื่อ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้ผู้เรียนเกิด

ความไว้วางใจและเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข ต้องจัดสื่ออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ให้พร้อม และสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้นั้นๆ เลือกสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่สอนตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เลือกสื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ ทันสมัยกับยุคสังคมปัจจุบัน เลือกสื่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้เสริมสร้าง หรือเปลี่ยนทัศนคติ มีคุณค่าเสริมความเข้าใจบทเรียน และเลือกสื่อการเรียนรู้ที่เกิดประโยชน์คุ้มค่ากับเวลาที่ใช้ และมีการใช้สื่อการสอนตามลำดับขั้นตอน ตามแผนการสอนที่ได้จัดทำไว้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเห็นสื่อได้ชัดเจน สื่อประเภทใช้เสียง ผู้เรียนต้องได้ยินชัดเจนทั่วทุกคน หลังจากใช้สื่อแล้ว จะบันทึกประเมินผลการใช้ เพื่อปรับปรุงและผลของการใช้สื่อทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น สามารถค้นพบคำตอบด้วยตนเอง มีความ สนุกสนานกับกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้ฝึกและรู้วิธีใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้อง มีผลสัมฤทธิ์ในด้านการเรียนรู้สูงขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาต่างๆ มีความเชื่อถือและศรัทธาในตัวผู้สอนเพราะเรียนสนุกไม่เบื่อ และมีเพื่อนครูจากโรงเรียนอื่นไปเยี่ยมชมกิจการโรงเรียนได้สอบถามเกี่ยวกับสื่อบางอย่าง ได้อธิบายวิธีการผลิตและแนะนำให้ใช้ เผยแพร่วิธีการผลิตสื่อให้แพร่หลาย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: 254 – 261) นอกจากนี้วนิดา จึงประสิทธิ์ กล่าวว่าการประเมินค่าสื่อการเรียนการสอน หมายถึง การพิจารณาคุณค่าของวัสดุ (Materials) หรือเครื่องมือ (Equipment) แต่ละชนิดว่ามีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมากน้อยเพียงใด มีข้อดีและข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อให้การจัดซื้อหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ได้สื่อฯ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ แต่ประหยัดงบประมาณมากที่สุด โดยมีลักษณะของการประเมินค่าอยู่ 2 ลักษณะ คือ 1) การประเมินค่าภายนอก เป็นการประเมินค่า "คุณสมบัติ" ซึ่งมักพิจารณาเฉพาะรูปร่าง ส่วนประกอบการใช้งาน เช่นคุณสมบัติภายนอก หรือคุณสมบัติทางเทคนิค เช่น วิดีทัศน์ เครื่องฉายสามารถแสดงภาพที่ถ่ายทำได้ดีขนาดเหมาะสม เป็นต้น 2) การประเมินค่าภายใน เป็นการประเมินว่า "คุณภาพ" เช่นการพิจารณาเนื้อหา ความยากง่ายของสื่อฯ ส่วนเกณฑ์การพิจารณาการประเมินมีดังนี้ 1) ความคงทน (Ruggedness) 2) ความสะดวกในการใช้งาน (Ease of operation) 3) ความกระชับรัด (Portability)(วนิดา จึงประสิทธิ์. 26 – 33)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่อง การประเมินคุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำราฯ สมุดวางแผน วิดีทัศน์และประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร โดยคู่มือตำราฯ D.A.R.E. ประเมินจากระดับความคิดเห็นของครู ตำราฯ D.A.R.E. ส่วนสมุดวางแผน และวีดีทัศน์ ประเมินจากระดับความคิดเห็นของครู ตำราฯ D.A.R.E. และนักเรียน ดังนี้

คุณลักษณะของตำราฯ D.A.R.E. ได้แก่ 1) ความพร้อมของตำราฯ D.A.R.E. คือ การมีความรู้ในเรื่องที่สอน และมีอิสระสามารถสอนนักเรียนได้ตามกำหนดเวลา การเตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของ

ผู้เรียน การทบทวนแผนการสอนในแต่ละบทเรียน กับครูหรือการที่ตำรวจ D.A.R.E. ร่วมลงนามร่วมกับครูในจดหมายก่อนส่งจดหมายถึงผู้ปกครองการปรึกษากับครูเรื่องเวลาที่นักเรียนใช้ในการลงบันทึกข้อมูลประจำวันในแต่ละบทเรียนและการแบ่งกลุ่มย่อยในชั้นเรียนว่าควรแบ่งกลุ่มอย่างไร อีกทั้งการตรวจสอบแบบฝึกหัดว่านักเรียนทำกิจกรรมครบทั้งหมดหรือไม่ และการเตรียมการทบทวนรายการที่ต้องทำในวันรับประกาศนียบัตร ตลอดจนการเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ 2) บุคลิกภาพของตำรวจ D.A.R.E. คือ มีความสดชื่นยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสะอาด มีสุขภาพแข็งแรง มีความตื่นตัว กระฉับกระเฉง มีความมั่นใจในตนเอง สนใจรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ ปัญหาสังคม สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้องสามารถแสดงความคิดเห็นหรือโต้ตอบอย่างมีเหตุผล มีน้ำใจ เป็นที่รักไว้วางใจ ละเว้นการกระทำที่นำไปสู่ความเสื่อม มุ่งพัฒนาการปฏิบัติที่ก่อประโยชน์แก่ส่วนรวม เป็นบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดีน่าเคารพนับถือและทำให้นักเรียนอยากเรียนเรื่องยาเสพติด

อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E. โดยใช้ข้อมูลจากคู่มือตำรวจ D.A.R.E. ประเมินจากสภาพความเป็นจริงตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. และครู ส่วนสมุดวางแผน และวีดิทัศน์ประเมินจากสภาพความจริงตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน โดยประเมินว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดหรือไม่ สามารถสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และมีคุณภาพ สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าระดับใด มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ และช่วยลดการบรรยายในชั้นเรียน หรือสามารถให้ความคิดรวบยอดไม่ซับซ้อนและช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาได้ดีเพียงใด หรือทำให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลาอันสั้นที่สุด และทำให้ผู้ศึกษาเกิดความคิดพิจารณา หรือเสริมสร้างทัศนคติในการต่อต้านยาเสพติด และมีคุณค่าสามารถเสริมความเข้าใจในบทเรียนตลอดจนคุ้มค่ากับเวลาที่ได้ศึกษา และประเมินว่ามีปัญหา มีข้อบกพร่องหรือไม่ อย่างไร

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. ในเรื่องของคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน จากระดับความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. และครู

5.3 ด้านกระบวนการ (Process)

การประเมินผลกระบวนการ (Process Evaluation) ช่าง บั้วศรี กล่าวว่าเป็นการประเมินในขั้นปฏิบัติการ (Implementing) การประเมินผลประเภทนี้เริ่มขึ้นหลังจากที่นำเอาหลักสูตรหรือโครงการที่จัดทำขึ้นไปใช้ในสภาพที่เป็นจริงจุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้เพื่อส่งข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) มาให้ผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าแจกแจงให้ละเอียดลงไปก็อาจจำแนกจุดมุ่งหมายออกได้ 3 ประการ คือ เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องหรือทำนายข้อบกพร่องของโครงการหรือการปฏิบัติ ประการที่สอง คือ การให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้ปฏิบัติงาน และประการสุดท้ายคือและเพื่อประโยชน์ในการเก็บหลักฐานในการปฏิบัติงาน

การประเมินทำได้หลายวิธี วิธีแรกคือการตรวจสอบอย่างต่อเนื่องว่าอะไรคือสาเหตุ ข้อบกพร่อง เช่น ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนด้วยกัน ผู้เรียนด้วยกันหรือระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ตรวจสอบระบบการสื่อสาร การสนับสนุนจากส่วนกลาง ด้านการเงิน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ บุคลากร ฯลฯ วิธีที่สอง คือ การคาดการณ์ล่วงหน้าว่าควรทำอะไรที่ไหน อย่างไร ตัวอย่างในเรื่องนี้ ได้แก่ การที่มีการเลือกโรงเรียนเพื่อทำการทดลองหลักสูตร เป็นต้น และวิธีที่สาม คือ การเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องทำและได้ทำไปแล้วว่ามีช่องว่างหรือไม่ อย่างไร เช่น ถ้ากำหนดว่าจะมีการสอนในเนื้อหาวิชา ก็ตรวจสอบว่าได้มีการนำไปปฏิบัติจริงได้สอนหรือไม่ หลักฐานการตรวจสอบจะชี้ให้เห็นข้อบกพร่องเกิดจากอะไร (ฮาร์ง บัวศรี. 2542: 339 – 340) และวาสนา ประवालพฤกษ์ กล่าวว่าเป็นการดำเนินการเมื่อนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อศึกษาว่ามีปัญหาอุปสรรคอย่างไรเพื่อปรับปรุงแก้ไข (วาสนา ประवालพฤกษ์. 2544: 132 – 133) ซึ่งสอดคล้องกับประทีป เมธาคุณวุฒิที่กล่าวว่า เป็น การประเมินในชั้นปฏิบัติการหรือกระบวนการใช้หลักสูตร เพื่อดูกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ในสภาพที่เป็นจริงเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อบกพร่องหรือไม่ (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 44 – 45)

ด้านกระบวนการ ครอบคลุมการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดทักษะนั้นมีหลายวิธีการ เช่น การสอนที่เน้นทักษะกระบวนการการสอน แบบใช้กระบวนการแก้ปัญหา การสอนแบบแนววัฏจักรการเรียนรู้ การสอนแบบโครงการการสอน แบบโครงงาน การสอนแบบรอบรู้ การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ หรือการสอนแบบรายบุคคลหรือ การเรียนด้วยตนเอง ซึ่งจะเลือกรูปแบบการสอนแบบใดขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนจึงประสบความสำเร็จ (กรีซ เตียนพลกรัง. 2545: 44 – 45) และในมาตรา 22 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ประกอบกับมาตรา 24 ได้บัญญัติถึงการจัดการเรียนรู้อันให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้ (1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา (3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลใน

ชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรม การเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 13 – 15) และวัฒนาพร ระวังทุกข์ ได้เสนอหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (วัฒนาพร ระวังทุกข์. 2542: 3 – 4) มีรายละเอียด ดังนี้

5.3.1 การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

- 1) ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ ครูมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และให้บริการด้านความรู้แก่ผู้เรียน
- 2) เนื้อหาวิชา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยเนื้อหาวิชา ประสบการณ์เดิม และความต้องการของผู้เรียน และวิธีที่ใช้สอน
- 3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ได้ค้นพบข้อคำถาม และคำตอบใหม่ๆ สิ่งใหม่ๆ ที่ท้าทายความสามารถในเรื่องใหม่ที่เกิดขึ้นรวมทั้งการบรรลุผลสำเร็จของงานที่ผู้เรียนริเริ่มด้วยตนเอง
- 4) สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มช่วยส่งเสริมความเจริญ การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการกับชีวิตของแต่ละบุคคลสัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มช่วยเสริมการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 5) ผู้เรียนได้เห็นความสามารถของตนในหลายๆ ด้าน ในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น สามารถเป็นในสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิภาวะสูงขึ้นปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมับเหตุการณ์ต่างๆ มากขึ้น
- 6) ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ในหลายๆ ด้านพร้อมกันไป ได้แก่ คุณลักษณะด้านความรู้ ความคิด ด้านการปฏิบัติและด้านอารมณ์ ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อมๆ กันไป
- 7) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ให้บริการความรู้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นผู้มีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้าจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และต้องเต็มใจที่จะช่วยเหลือ

5.3.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรยึดหลักต่อไปนี้

- 1) ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างทั่วถึงมากที่สุด
- 2) ให้ผู้เรียนมีโอกาสไปปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มได้พูดคุย ปรัชญาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 3) ยึดการค้นพบตัวเองเป็นวิธีการที่สำคัญ โดยผู้สอนพยายามจัดการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
- 4) เน้นกระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับผลงาน (Product) โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ถึงกระบวนการต่างๆ ที่ทำให้เกิดผลงาน

5) เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสคิดหาแนวทางที่จะนำความรู้ ความเข้าใจไปใช้ในชีวิตประจำวัน พยายามส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติจริงและพยายามติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน

สุชิน เพ็ชรรักษ์ (2544: 1 - 14) กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ ผู้เรียนเป็นฝ่ายสร้างความรู้อขึ้นด้วยตนเอง มิใช่ได้มาจากครู และในการสร้างความรู้ขึ้น

หลักการสำคัญในกระบวนการส่งเสริมการเรียนรู้ คือ 1) การเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่กำลังเรียน 2) การให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มทำโครงการที่ตนเองสนใจ การสนับสนุนอย่างพอเพียงและเหมาะสมจากครูซึ่งได้รับการฝึกฝนให้มีความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง 3) ให้เวลากับโครงการอย่างต่อเนื่อง ทฤษฎี Constructionism และเครื่องมือต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยพื้นฐานทฤษฎีนี้สามารถนำไปใช้ได้ผล ทั้งในโรงเรียน โรงงานอุตสาหกรรม และครอบครัว กับนักเรียนที่เป็นปกติและเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษกับเยาวชนทั่วไป เยาวชนที่มีปัญหาติดสารเสพติด เยาวชนที่ถูกตัดสินจำคุก จนไปถึงนักศึกษามหาวิทยาลัย กับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนกับเด็กและเยาวชนในชุมชนที่มีวัฒนธรรมเฉพาะ เด็กและเยาวชนที่ครอบครัวมีฐานะยากจนและขาดโอกาส สตรีในชนบท เป็นต้น รูปแบบการดำเนินการในแต่ละกลุ่มเป้าหมายมีลักษณะที่แตกต่างกัน มีการวางแผนและการจัดการที่ยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์การเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น

การคัดเลือกและพัฒนาครูให้มีความเข้าใจในวิธีคิดของนักเรียน มีเมตตา เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้สนับสนุนให้นักเรียนสำรวจ ทดลอง ค้นคว้า เพื่อสร้างความรู้ด้วยตนเองรวมทั้งเป็นต้นแบบของผู้ใฝ่หาความรู้อย่างแข็งขันและต่อเนื่องซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่อง วิธีการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพ คือ การนำเข้าไปสู่กระบวนการเรียนรู้ที่เป็นจริง สร้างความเข้าใจด้วยตนเอง แล้วค่อยนำไปใช้กับผู้เรียน โดยมีผู้ที่สร้างประสบการณ์คอยให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้นเป็นลำดับ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มีหลายฝ่าย แต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ต่างกัน ดังนี้

1. ผู้เรียน เนื่องจากทฤษฎี Constructionism ยอมรับในหลักการที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ริเริ่มลงมือทำโครงการซึ่งตนเองสนใจ พร้อมกับคิดและพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่ได้กระทำไปแล้วให้คนอื่น ๆ รับรู้ และนำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างฉันทมิตร เมื่อปฏิบัติเช่นนี้อย่างต่อเนื่องก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้โดยมีสิ่งสนับสนุนคือ เครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้แสดงความคิด

2. ครู ครูตามทฤษฎี Constructionism จะต้องพัฒนาตนเองจะเกิดความเข้าใจกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างดี รู้และว่องไวต่อความคิดและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และให้คำแนะนำได้อย่างเหมาะสม ไม่มากเกินไปจนทำให้ผู้เรียนคิดพึ่งพาครูไปเสียหมดทุกอย่าง และไม่น้อยเกินไปจนผู้เรียนหมดกำลังใจที่จะทำงานต่อ ยอมรับในความคิดแปลกใหม่ของผู้เรียนและร่วม

สำรวจ ทดลองกับผู้เรียนได้อย่างจริงจัง ช่วยทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นมิตร เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำสิ่งที่ตนเองสนใจและในระยะเวลาที่ต้องการ ส่งเสริมให้มีการนำเสนอ ผลงานและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในห้องเรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แสดงความกระตือรือร้น ที่ค้นหาความรู้ใหม่อยู่ตลอดเวลา มีโครงการของตนเองเช่นเดียวกับผู้เรียนและแสดงให้เห็นว่ามีความจำเป็นต้องแก้ปัญหาอยู่เสมอ กระทำอย่างมีความสุข และสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นใจให้กับตนเองจากสิ่งที่ทำ เป็นตัวอย่างที่จะช่วยบ่มเพาะวัฒนธรรมการใฝ่เรียน ใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นในห้องเรียนได้

3. ผู้ปกครอง ปัจจุบันผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ภายในครอบครัว โดยแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นเรื่องท้าทาย ให้ความสนใจที่จะเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ๆ หรือเรียนรู้จากเด็ก ๆ ในครอบครัว สำหรับผู้เรียนก่อให้เกิดคุณค่าและความสุขแก่ตนเอง และยอมรับว่าสมาชิกแต่ละคนในครอบครัวมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน แต่สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ การบ่มเพาะวัฒนธรรมการเรียนรู้เช่นนี้ จะเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ในโรงเรียนได้เป็นอย่างมาก

4. องค์กรชุมชน อาจให้การสนับสนุนทางด้านอาคารสถานที่ และเครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ แก่โรงเรียนในท้องถิ่น หน่วยราชการอื่นๆ หรือองค์กรพัฒนาเอกชน เพื่อจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีขั้นสูงสำหรับใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ การศึกษา สาธารณสุข หรือความบันเทิงของชุมชน เป็นแหล่งในการติดต่อสื่อสารกับโลกภายนอก

การที่ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และองค์กรชุมชน มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ในลักษณะที่ผู้มีความรู้และผู้เริ่มเรียนสามารถร่วมกันสำรวจ ทดลอง ได้อย่างใกล้ชิด มีโอกาสค้นพบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการอธิบายกระบวนการการทำงานอย่างชัดเจน มีการแลกเปลี่ยนความคิดและผลงานซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา ปรีกษาหารือกันเมื่อเกิดข้อผิดพลาดและช่วยกันปรับแก้ไขอย่างเปิดเผย จริงใจ และซื่อตรง การรวมกลุ่มกันทำกิจกรรม ต่างๆ ขึ้นอยู่กับความสนใจ ไม่มีการบังคับ หรือเป็นไปตามเงื่อนไขของหน่วยงานใด ๆ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันก็ทำงานเป็นประชาธิปไตย

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (พ.ค.ร.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางขึ้น โดยกำหนดตัวบ่งชี้การเรียนการสอนของผู้เรียน 9 ข้อ และตัวบ่งชี้การสอนของครู 9 ข้อ เป็นเครื่องตรวจสอบว่าเมื่อใดก็ตามที่เกิดการเรียนหรือการสอนตามตัวบ่งชี้เหล่านี้ เมื่อนั้นได้เกิดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแล้ว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543) ดังนี้

ตัวบ่งชี้การเรียนของนักเรียน

- 1) นักเรียนมีประสบการณ์ตรงสัมพันธ์กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2) นักเรียนฝึกปฏิบัติจนค้นพบความถนัดและวิธีการของตนเอง
- 3) นักเรียนทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม

- 4) นักเรียนฝึกคิดอย่างหลากหลายและสร้างสรรค์จินตนาการ ตลอดจนได้แสดงออกอย่างชัดเจนและมีเหตุผล
- 5) นักเรียนได้รับการเสริมแรงให้ค้นหาคำตอบแก้ปัญหาทั้งด้วยตนเองและร่วมด้วยช่วยกัน
- 6) นักเรียนได้ฝึกฝน รวบรวมข้อมูลและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง
- 7) นักเรียนเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเองอย่างมีความสุข
- 8) นักเรียนฝึกตนเองให้มีวินัยและความรับผิดชอบในการทำงาน
- 9) นักเรียนฝึกประเมิน ปรับปรุงตนเองและยอมรับผู้อื่น ตลอดจนไม่หาความรู้อย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ด้านการสอนของครู

- 1) ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหา และวิธีการ
- 2) ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้าหัวใจและเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
- 3) ครูเอาใจใส่นักเรียนเป็นรายบุคคล และแสดงความเมตตาอย่างทั่วถึง
- 4) ครูจัดกิจกรรมและสถานการณ์ให้นักเรียนได้แสดงออกและคิดสร้างสรรค์
- 5) ครูส่งเสริมให้นักเรียนฝึกคิด ฝึกทำ และฝึกปรับปรุงด้วยตนเอง
- 6) ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มพร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน
- 7) ครูใช้สื่อการสอนเพื่อฝึกการคิด การแก้ปัญหาและการค้นพบความรู้
- 8) ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเชื่อมประสบการณ์กับชีวิตจริง
- 9) ครูฝึกฝนกิจกรรมมารยาทและวินัย ตามวิถีวัฒนธรรมไทย
- 10) ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ บุรชัย ศิริมหาสาคร (2540: 28 – 31) ได้สรุปการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูและนักเรียนควรมีบทบาทดังนี้ บทบาทของนักเรียน ฟังคำอธิบาย 20% พูดอภิปราย 30% ปฏิบัติจริง 50% ส่วนบทบาทครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรม หรือสร้างสถานการณ์จำลองให้แก่นักเรียน คอยให้คำแนะนำปรึกษาและเสริมแรงให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองได้อย่างเต็มที่ภายใต้กรอบของกระบวนการกลุ่มแบบประชาธิปไตยเชิงพุทธ และบรรยากาศของการยอมรับในศักยภาพของตนเอง นอกจากนี้องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบปฏิสัมพันธ์สี่ทาง (Interaction system) เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจาก 1) ผู้เรียนกับผู้สอน คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากครู 2) ผู้เรียนกับผู้เรียน คือ นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากเพื่อนร่วมชั้น 3) ผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ คือ นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากสื่อการเรียนการสอน เช่น หนังสือ ใบความรู้ วิทยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ ที่ครูจัดให้เพื่อใช้เป็นสื่อการสอน 4) ผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม คือ

นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ จากสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น ป้ายนิเทศที่อยู่ข้างทาง ธรรมชาติที่อยู่รอบตัว หรือคำบอกเล่าต่างๆ ของผู้ใหญ่ เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนหรือกลยุทธ์ในการสอนหลักสูตร D.A.R.E. มีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ดึงนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกระบวนการเรียนและการสอน โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 8 – 24) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การฟังอย่างตั้งใจ (Active Listening) ซึ่งเป็นครึ่งหนึ่งของกระบวนการในการสื่อสาร ซึ่งมักจะไม่ได้รับความสนใจ ส่งผลให้เกิดข้อขัดแย้งและความเข้าใจผิด การฟังเป็นทักษะแห่งการอยู่รอดเพื่อความสำเร็จในห้องเรียน มีลักษณะบางประการของการไม่ฟังและฟัง ที่สามารถรู้ได้ และนักเรียนจะพูดถึงครูที่ฟัง / ไม่ฟังพวกเขาอย่างไร ได้แก่ 1) การประสานสายตา เช่น ครูไม่มองนักเรียน / ครูเงยหน้าขึ้นจากงานของครู ครูมองที่นักเรียนและบอกให้คนอื่นเงยบ ครูมองที่นักเรียนและผงกศีรษะ 2) การใช้เสียง เช่น ครูพูดในขณะที่นักเรียนกำลังพูด / ครูไม่พูดในขณะที่นักเรียนกำลังพูดอยู่ 3) กิริยาท่าทางและความใกล้ชิด เช่น ครูถอนหายใจ เมื่อนักเรียนทำงานเสร็จ / ครูผงกศีรษะและพูดคำว่าใช่

2. การตั้งคำถาม (Questioning) การเรียนรู้มาจากการที่ผู้เรียนเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับข้อมูลที่เขาที่อยู่แล้วและสร้างความหมายขึ้นมาเองในสมองของนักเรียน มากกว่าจากความหมายที่ครูเป็นผู้ยื่นให้ การใช้คำถามมีประสิทธิผลเป็นทักษะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ปัญหาของตนเอง และสร้างความหมายที่ลึกซึ้งกว่าขึ้นมา

การถามอย่างมีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือของการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นวิธีการที่เราจะเปลี่ยนการสอนจาก “ผู้รับแนวทึบ” มาเป็น “ผู้นำข้างทึบ” และไม่มีวิธีอื่นใดที่ดีกว่าการใช้คำถามที่ได้มีการไตร่ตรองและวางแผนล่วงหน้ามาอย่างดี เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน

ครูไม่ควรใช้คำถามเป็นอาวุธ แต่ควรใช้เป็นเครื่องมือ เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของนักเรียน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจ และเพื่อทำให้นักเรียนใช้ความคิดของตนเองมากยิ่งขึ้น รูปแบบของคำถามที่มีประสิทธิผล คือ คำถามปลายเปิด (Open-Ended question) ซึ่งต้องการคำตอบมากกว่าหนึ่งคำ เพื่อกระตุ้นความคิด มักประกอบด้วยคำว่า อะไร อย่างไร เมื่อใด ทำไม และควรหลีกเลี่ยงคำถามแบบ ใช่ – ไม่ใช่ (The “Yes-No” Question) คำถามที่มีคำตอบไว้ล่วงหน้า (The “Question with a Programmed Answer”) คำถามแบบดูหมิ่น (The “Put-Down Question”) คำถามแบบ “คลุมเครือ” (The “Fuzzy Question”) เป็นคำถามที่ทำให้ผู้เรียนสับสน ผู้เรียนไม่เข้าใจว่าผู้สอนถามอะไรกันแน่ ทำให้ผู้เรียนหยุดคิดและก่อให้เกิดปัญหาทางด้านพฤติกรรมตามมา คำถามแบบ “ไม่รู้จบ” (The “Run-On Question”) ทำให้ผู้เรียนหยุดคิดแทนที่จะส่งเสริมการคิด ทำให้ผู้ฟังสับสน ด้วยคำถามหลายคำถาม

การถามคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ เครื่องมือในการสอนที่สำคัญมาก คือ การใช้คำถาม ด้วยการถามคำถามที่เหมาะสมและให้เวลาตอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้ให้นักเรียนคิดหาคำตอบ นักเรียนจะสามารถพัฒนาทักษะเพื่อก้าวไปสู่ระดับการคิดที่ลึกซึ้งขึ้น ยิ่งระดับการคิดลึกซึ้งเท่าใด

เวลารอคำตอบก็จะนานขึ้นเท่านั้น ควรรออย่างน้อย 5 – 10 วินาที เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดและตอบคำถาม ผู้สอนสามารถใช้คำถามต่อเนื่องหรือคำถามเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ให้นักเรียนคิดต่อจากคำถามแรกได้ และวิธีที่จะช่วยให้นักเรียนคิดลึกซึ้งขึ้นด้วยคำถาม คือ การเปลี่ยนทิศทางของคำถาม เมื่อตำรวจ D.A.R.E. ถามคำถามให้มุ่งไปที่นักเรียนทั้งชั้น เพราะจะสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนคิดและสื่อสารกัน โดยระดับการคิดที่แตกต่างกันใช้คำถามที่ต่างกัน ดังนี้ 1) ความรู้ (Knowledge) การเรียนรู้ข้อมูล การนึกถึงข้อเท็จจริงหรือการสังเกต การให้ความหมาย 2) การเข้าใจ (Comprehension) การเข้าใจข้อมูล การบรรยาย การบอกประเด็นหลัก การเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่าง เหตุและผล 3) การประยุกต์ (Application) การใช้ข้อมูล การประยุกต์ใช้เทคนิคและกฎต่างๆ เพื่อแก้ปัญหาซึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว เป็นการเปลี่ยนจากการเรียนรู้ไปสู่การประยุกต์ใช้กับชีวิตจริงของนักเรียน 4) การวิเคราะห์ (Analysis) การตรวจสอบส่วนต่างๆ ของข้อมูล การแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนๆ และตรวจสอบส่วนต่างๆ เหล่านั้น 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) การทำอะไรที่แตกต่างออกไปด้วยข้อมูล การพัฒนาคำตอบสำหรับปัญหาต่างๆ 6) การคิดในเชิงพินิจพิเคราะห์ (Critical Thinking) การให้นักเรียนพัฒนาทักษะในการ “ค้นหาข้อที่ไม่ได้เขียนไว้ชัดเจน” เช่น การสรุปใจความสำคัญ การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การทำนาย การคาดการณ์ การวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล การสร้างสมมุติฐาน 7) การประเมินผล (Evaluation) การตัดสินข้อมูล การปรับคำตอบให้เข้ากับข้อมูล/สถานการณ์ของตนเอง เช่น การประเมินผล การตัดสินใจด้วยตนเอง

ท่าทีของตำรวจ D.A.R.E. ต่อคำตอบของนักเรียน มีดังต่อไปนี้ 1) ไม่ลงความเห็นหรือตัดสินว่าคำตอบของนักเรียนถูกหรือผิดในขณะที่ฟังคำตอบของนักเรียน 2) แก้ไขคำตอบที่ผิด โดยไม่ทำให้นักเรียนเสียหน้า 3) ชมเชยความพยายาม ตั้งคำถามใหม่ ให้ข้อมูลเพิ่มเติม 4) ลดความเขินอายที่อาจเกิดขึ้นจากการตอบผิดหรือตอบไม่สมบูรณ์ให้เหลือน้อยที่สุด 5) ตอกย้ำคำตอบที่ถูกต้องในเชิงบวกเสมอ 6) หลีกเลี่ยงการตอบคำถามของตัวเอง (ถามเอง ตอบเอง) 7) หลีกเลี่ยงการล้อเลียนคำตอบของนักเรียน 8) แสดงให้นักเรียนรู้ว่า ท่านชื่นชมในความพยายามของเขา ไม่ว่าคำตอบจะเป็นอย่างไรก็ตาม 9) หลีกเลี่ยงการขมวดคิ้วหรือแสดงออกทางกิริยาท่าทาง/สีหน้า เมื่อนักเรียนตอบคำถามผิด

3. ความร่วมมือ (Collaboration) วัยรุ่นในช่วงต้นต้องการความรู้สึกว่าพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและได้รับการยอมรับจากเพื่อน พวกเขาเรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือและสนุกสนานกับการตัดสินใจของกลุ่ม ชอบคุย และแสดงความคิดเห็น สำหรับการสอนอย่างกระตือรือร้น ข้อมูลและทักษะใหม่ๆ ต้องเชื่อมโยงกับความเชื่อและความคิดของนักเรียนที่ได้พัฒนาขึ้นมาก่อนหน้านั้น เพื่อที่เขาจะได้เข้าใจจากมุมมองของเขา การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการลงมือปฏิบัติหรือคิดเป็นสิ่งที่มียุทธประสิทธิผลมากที่สุดในการพัฒนาความเข้าใจและความเชื่อใหม่ๆ

ดังนั้น บทบาทของครูผู้สอน (ตำรวจ D.A.R.E.) คือ การอำนวยความสะดวกในการเรียนอย่างกระตือรือร้นด้วยการสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัยในห้องเรียน การฟังนักเรียน การตั้ง

ประสบการณ์ของนักเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหา การถามคำถามเพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมและให้นักเรียนได้ไตร่ตรองด้วยตนเอง รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการบรรยายที่ยาว

ผู้สอนสามารถใช้กิจกรรม เพื่อดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้ โดยอาศัยการอภิปรายอย่างละเอียด การเล่นเกมบทบาทสมมติเพื่อแสดงทักษะและแนวความคิดที่กำลังเรียนอยู่ และการแก้ปัญหา/การตัดสินใจในกลุ่มเล็ก ทั้งนี้ ครูจะเป็นผู้คอยแนะแนวทางในการทำกิจกรรมเหล่านี้ให้แก่นักเรียน

ในหลักสูตร D.A.R.E.เกือบทุกบทเรียนจะมีการดึงนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นด้วยการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็กๆ ดังนั้น การมีส่วนร่วมโดยตรงของครูประจำชั้นจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญมากในแต่ละบทเรียน

4. การทบทวน (Reflection) เป็นกระบวนการสร้างความหมายให้กับประสบการณ์ในการเรียนรู้ ก่อน ระหว่าง หรือหลังจากที่ประสบการณ์ได้เกิดขึ้นแล้ว เป็นกระบวนการที่เกิดจากสติและความตั้งใจในการใช้เวลาแก่มองในการสร้างความหมาย

5. การบริหารจัดการ (Management) เครื่องมือที่ดีที่สุดในการบริหารพฤติกรรมของนักเรียนคือ การบริหารการสอน ในการบริหารการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนนั้น สิ่งหนึ่งที่ผู้สอนสามารถทำได้ คือ กำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมที่เราคาดหวังจากนักเรียน ซึ่งมาตรฐานที่เรากำหนดขึ้นนี้จะเป็แนวทางให้นักเรียนทราบว่า เขาจะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร เมื่อเขาต้องการติดต่อสื่อสารและมีปฏิสัมพันธ์ภาพกับตำรวจ D.A.R.E.ครู และนักเรียนคนอื่นๆในห้องเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นการประเมินด้านกระบวนการที่ผู้วิจัยประเมิน หมายถึง การประเมินการจัดการเรียนการสอนโดยประเมินสิ่งต่อไปนี้ คือ การฟังอย่างตั้งใจ การตั้งคำถาม การทบทวน และการบริหารจัดการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินกระบวนการ เรื่องการจัดการเรียนการสอน จากระดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E.

5.4 ด้านผลผลิต (Product)

การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลในขั้นทบทวน (Recycling) จุดมุ่งหมายของการประเมินผลประเภทนี้ ก็เพื่อตรวจสอบผลที่ได้รับว่าเป็นอย่างไร บรรลุตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ การประเมินผลไม่จำเป็นต้องทำเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการหรือโครงการ จะทำเมื่อใดก็ได้ สุดแต่จะเหมาะสม สิ่งสำคัญที่การประเมินประเภทนี้จะต้องมี คือ เกณฑ์มาตรฐานที่จะต้องกำหนดขึ้นหรือจะใช้เกณฑ์มาตรฐานที่มีผู้จัดทำไว้แล้วก็ได้ (চারง บัวศรี. 2542: 339 – 340) การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่เกิดขึ้นจากการใช้หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร โดยดูว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายหรือไม่ เพียงใด (ประทีป เมธาคุณวุฒิ. 2545: 45 – 46) ผลลัพธ์ที่ได้จะสมควรดำเนินต่อไปหรือควรจะนำมาปรับปรุง (รุจิรี ภูสาระ. 2546: 176)

พฤติกรรมทางการศึกษา (Education behavior) เป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอนอันประกอบด้วยความรู้ ความสามารถ ทักษะ และลักษณะนิสัยต่างๆ พฤติกรรมทางการศึกษาที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา คือ ของบลูมและคณะ (Bloom; et al.) ซึ่งใช้หลักการจำแนกอันดับ (Taxonomy) จำแนกพฤติกรรมการศึกษาเป็น 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) พฤติกรรมด้านจิตพิสัย (affective domain) พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545: 31 – 51; อ้างอิงจาก Bloom; et al.1956); (พวงแก้ว ปุณยกนก. 2546: 167 – 179); และ (ณัฐภรณ์ หลาวทอง. 2546: 195 – 199) รายละเอียดมี ดังนี้

5.4.1 พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เป็นสมรรถภาพทางด้านสมองหรือสติปัญญาของบุคคลในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ แบ่งเป็น 6 ลำดับ เรียงตามลำดับขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมจากขั้นต่ำสุดถึงขั้นสูงสุด คือ ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า (พิชิต ฤทธิ์จรูญ. 2545: 31 – 51; อ้างอิงจาก Bloom; et al.1956) ดังนี้

5.4.1.1 ความรู้ – ความจำ (knowledge) หมายถึงความสามารถทางสมองในการทรงไว้ หรือรักษาไว้ซึ่งเรื่องราวต่างๆ ที่บุคคลได้รับความรู้ไว้ในสมองได้อย่างถูกต้องแม่นยำ จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) ความรู้เรื่องเฉพาะ (knowledge of specifics) เป็นสมรรถภาพทางสมองขั้นต่ำสุดที่จะเป็นพื้นฐานให้เกิดสมรรถภาพสมองขั้นสูงที่ซับซ้อน และเป็นนามธรรมต่อไป จำแนกเป็น 2 ข้อ คือ 1.1) ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์และนิยาม (knowledge of terminology) เป็นความสามารถในการบอกความหมายของคำและสัญลักษณ์ต่างๆ เช่น ให้คำนิยามศัพท์ทางคณิตศาสตร์ได้ บอกความหมายของ “การวิจัย” ได้ เป็นต้น 1.2) ความรู้เกี่ยวกับกฎและความจริงบางอย่าง (knowledge of specific facts) เป็นความสามารถในการบอกกฎ สูตร ทฤษฎี และข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น สามารถบอกสูตรการหาพื้นที่สามเหลี่ยมได้

2) ความรู้ในวิธีดำเนินการ (knowledge of ways and means of dealing with specifics) เป็นความรู้ในเรื่องของวิธีการ และการจัดระเบียบ จำแนกเป็น 5 ลักษณะ คือ 2.1) ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน (knowledge of convention) เป็นความสามารถในการบอกรูปแบบ การปฏิบัติ และแบบฟอร์มหรือระเบียบที่เหมาะสมในการปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของคนส่วนใหญ่ เช่น บอกลักษณะการแต่งกายของชาวเขาเผ่าต่างๆ ได้ บอกแผนผังโครงสร้างสุภาพได้ เป็นต้น 2.2) ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม (knowledge of trends and sequence) เป็นความสามารถในการบอกขั้นตอนก่อนหลัง และทิศทางเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่างๆ เรื่องราวหรือปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น บอกได้ว่าการขั้บรถยนต์ควรทำอะไรก่อนหลัง บอกแนวโน้มของปัญหาจราจรในกรุงเทพฯ ในอนาคตได้ เป็นต้น 2.3) ความรู้เกี่ยวกับการจัดประเภท (knowledge of classification and categories) เป็นความสามารถในการจำแนก จัดหมวดหมู่ ความเหมือน ความแตกต่างตามคุณลักษณะ คุณสมบัติ และหน้าที่ของสิ่งต่างๆ เรื่องราว หรือปรากฏการณ์ต่างๆ เช่น สามารถจัดประเภทของอาหารจำแนกตามคุณค่าอาหารได้ สามารถจัดหมวดหมู่ของวันตาม

เหตุการณ์ได้ เป็นต้น 2.4) ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ (knowledge of criteria) เป็นความสามารถในการบอกเกณฑ์ หลักการในการตรวจสอบ และวินิจฉัยข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น บอกได้ว่าอะไรเป็นเครื่องชี้ว่าสารนั้นเป็นกรดหรือด่าง บอกได้ว่าอะไรเป็นเกณฑ์ตัดสินว่าใครผ่านหรือไม่ผ่าน เป็นต้น 2.5) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ (knowledge of methodology) เป็นความสามารถในการบอกเทคนิค กระบวนการ และวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในอันที่จะให้ได้มาของผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น บอกวิธีการเตรียมดินปลูกผักได้ บอกวิธีการแก้สมการได้ เป็นต้น

3) ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง (knowledge of the universal and abstraction in a field) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อสรุปลักษณะสามัญของสิ่งต่างๆ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 3.1) ความรู้เกี่ยวกับหลักวิชาและการขยายหลักวิชา (knowledge of principles and generalizations) เป็นความรู้ในการสรุปใจความสำคัญของเรื่องและนำหลักหรือความรู้ที่ได้ไปอภิปรายเรื่องอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกันได้ เช่น บอกได้ว่าการเกิดฝนตกเกิดจากอะไรจำนวนผู้แทนราษฎรแต่ละจังหวัดพิจารณาจากสิ่งใด เป็นต้น 3.2) ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of theories and structures) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาหลายๆ หลักวิชาซึ่งอยู่ในสกุลเดียวกันมาสัมพันธ์กันจนได้เป็นโครงสร้างของเนื้อความใหม่ในเรื่องเดียวกันได้ เช่น สามารถสรุปคำสอนของพุทธศาสนาที่ได้เรียนรู้มาได้ บอกคุณสมบัติร่วมของเพศชาย และเพศหญิงได้ บอกคุณสมบัติร่วมของรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าได้ เป็นต้น

5.4.1.2 ความเข้าใจ (comprehension) หมายถึง ความสามารถในการจับใจความของเรื่องสามารถถ่ายทอดเรื่องราวเดิมออกมาเป็นภาษาของตนเองได้โดยที่ยังมีความหมายเหมือนเดิม พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกว่ามีความเข้าใจมี 3 ลักษณะ คือ

1) การแปลความ (translation) เป็นความสามารถในการถอดความหมายจากภาษาหนึ่งหรือแบบฟอร์มหนึ่งไปสู่ภาษาหนึ่งหรืออีกแบบฟอร์มหนึ่ง ซึ่งอาจแปลได้หลายลักษณะ ดังนี้ 1.1) แปลจากภาษาสามัญเป็นภาษาเทคนิค หรือจากภาษาเทคนิคเป็นภาษาสามัญ 1.2) แปลจากภาษาพูดเป็นภาษาเขียน 1.3) แปลจากพฤติกรรม รูปภาพ ท่าทาง เป็นข้อความหรือจากข้อความ เป็นพฤติกรรม รูปภาพ และท่าทาง

2) การตีความ (interpretation) เป็นความสามารถในการสรุปความ การแปลความ มองภาพส่วนรวมมาเป็นใจความสั้นๆ อย่างได้ใจความ เช่น อ่านเรื่องแล้วตีความหมายข้อคิดที่แฝงอยู่ในเนื้อเรื่องได้ อ่านเรื่องแล้วค้นหาจุดมุ่งหมายของผู้แต่งได้ เป็นต้น

3) การขยายความ (extrapolation) เป็นความสามารถในการเสริมแต่งหรือขยายแนวความคิดให้กว้างไกลไปจากข้อมูลเดิมอย่างสมเหตุสมผลซึ่งตั้งอยู่บนอาศัยการแปลความหมาย และการตีความประกอบกันจึงจะสามารถขยายความหมายของเรื่องราวนั้นได้ เช่น อ่านเรื่องที่แต่งยังไม่จบแล้วขยายความคิดได้ว่าตอนจบน่าจะเป็นอย่างไร คาดคะเนเหตุการณ์ที่เกิดก่อนเหตุการณ์นี้ได้ เหตุการณ์นี้ควรเกิดในสถานที่เช่นไร เป็นต้น

5.4.1.3 การนำไปใช้ (application) เป็นความสามารถในการนำหลักวิชาไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งอาจใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เคยพบเห็นมาก่อน

เช่น การนำสูตรหาพื้นที่สามเหลี่ยมไปใช้หาพื้นที่สามเหลี่ยมรูปใหม่ได้ การแก้ประโยคที่เขียนไวยากกรณีผิดได้ เป็นต้น

5.4.1.4 การวิเคราะห์ (analysis) เป็นความสามารถในการแยกแยะเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อย ๆ ได้ว่าเรื่องราวหรือสิ่งนั้น ๆ ประกอบด้วยอะไรบ้าง มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผล และที่เป็นไปอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) การวิเคราะห์ความสำคัญ (analysis of elements) เป็นความสามารถในการค้นหาจุดสำคัญหรือหัวใจของเรื่อง ค้นหาสาเหตุ ผลลัพธ์ และจุดมุ่งหมายสำคัญของเรื่องต่าง ๆ เช่น อ่านบทความแล้วบอกได้ว่าหัวใจสำคัญของเรื่องคืออะไร ค้นหาเหตุผลของเรื่องราวที่อ่านได้ เป็นต้น

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (analysis of relationship) เป็นความสามารถในการค้นหาความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน และการพาดพิงกันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ว่ามีความเกี่ยวข้องกันในลักษณะใด คล้อยตามกัน หรือขัดแย้งกัน เกี่ยวข้องกัน หรือไม่เกี่ยวข้องกัน เช่น แยกข้อความที่ไม่จำเป็นเป็นคำถามได้ ค้นหาความสัมพันธ์ของเบญจศีลกับเบญจธรรมเป็นรายชื่อได้ เป็นต้น

3) วิเคราะห์หลักการ (analysis of organizational principles) เป็นความสามารถในการค้นหาว่า การที่โครงสร้างและระบบของวัตถุ สิ่งของ เรื่องราว และการกระทำต่าง ๆ ที่รวมกันอยู่ในสภาพเช่นนั้นได้เพราะยึดหลักการหรือแก่นอะไรเป็นสำคัญ เช่น การที่กระดิกน้ำร้อนสามารถเก็บความร้อนไว้ได้เพราะยึดหลักการใด การทำสงครามปัจจุบันใช้วิธีโฆษณาชวนเชื่อเพราะยึดหลักการใด เป็นต้น

5.4.1.5 การสังเคราะห์ (synthesis) เป็นความสามารถในการผสมผสานส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าด้วยกันเพื่อเป็นสิ่งใหม่อีกรูปแบบหนึ่งมีคุณลักษณะ โครงสร้างหรือหน้าที่ใหม่ที่แตกต่างไปจากของเดิมแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) การสังเคราะห์ข้อความ (production of unique communication) เป็นความสามารถในการสังเคราะห์ข้อความโดยสื่อ หรือโดยการพูด การเขียน การวิพากษ์วิจารณ์ หาข้อยุติบางประการ เช่น สามารถแต่งเรื่องราวหรือบทกลอนได้โดยไม่ลอกเลียนใครสามารถวาดภาพโดยอาศัยจินตนาการของตนเองได้ เป็นต้น

2) การสังเคราะห์แผนงาน (production of plan, or proposed set of operation) เป็นความสามารถในการกำหนดแนวทางวางแผน ออกแบบ เขียนโครงการหรือโครงการต่าง ๆ ล่วงหน้าขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับข้อมูลและจุดมุ่งหมายที่วางไว้ เช่น เขียนโครงการวิทยาศาสตร์ได้ วางแผนจัดกิจกรรมวันเกิดได้ เป็นต้น

3) การสังเคราะห์ความสัมพันธ์ (derivation of set of abstract relation) เป็นความสามารถในการนำเอานามธรรมย่อย ๆ มาจัดระบบของข้อเท็จจริงหรือส่วนประกอบมาผสมผสานให้เป็นสิ่งสำเร็จรูปหน่วยใหม่ที่แปลกไปจากเดิม เกิดเป็นเรื่องราวใหม่ ทฤษฎี กฎ

สมมติฐาน หรือสูตรใหม่ เช่นให้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับปัญหาที่มีสาเหตุและผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถหาข้อยุติหรือข้อสรุปของเรื่องนั้นในแง่มุมต่างๆ ได้

5.4.1.6 การประเมินค่า (evaluation) เป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสินหรือลงสรุปเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหา และวิธีการต่างๆ โดยอาศัยเกณฑ์และมาตรฐานที่วางไว้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายใน (judgment in terms of internal evidence) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งโดยใช้เนื้อหาสาระในเหตุการณ์นั้นเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ เช่น อ่านเนื้อเรื่องแล้วสามารถตัดสินใจได้ว่าตัวละครใดเป็นคนดี เลวตามเนื้อเรื่องที่ปรากฏนั้น การตัดสินพฤติกรรมของนักเรียนว่ากระทำถูกต้องหรือไม่ตามระเบียบของโรงเรียนนั้น เป็นต้น

2) ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ภายนอก (judgment in terms of external criteria) เป็นความสามารถในการตัดสินเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยใช้เกณฑ์ที่ไม่ได้ปรากฏตามเนื้อเรื่องหรือเหตุการณ์นั้น แต่ใช้เกณฑ์ที่หนดขึ้นมาใหม่ซึ่งอาจเป็นเกณฑ์ตามหลักเหตุผล หรือเกณฑ์ที่สังคมหรือระเบียบประเพณีกำหนดไว้ก็ได้ เช่น การตัดสินพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นโดยใช้เกณฑ์วัฒนธรรมไทยว่าเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งอาจแตกต่างจากการตัดสินโดยใช้เกณฑ์จิตวิทยาวัยรุ่น การตัดสินคุณค่าของวิชาตามสภาพสังคมปัจจุบันว่ามีคุณค่าเพียงใดกับการเรียนในยุคปัจจุบัน

5.4.2 พฤติกรรมด้านจิตพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดทางจิตใจ อารมณ์ และคุณธรรมของบุคคลซึ่งต้องอาศัยการสร้างหรือปลูกฝังคุณลักษณะนิสัยต่างๆ ให้เกิดขึ้น โดยเริ่มจากพฤติกรรมขั้นแรกที่ย่างไปหาขั้นสุดท้ายที่ยากซึ่งมี 5 ระดับ คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย (พวงแก้ว ปุณยภน. 2546: 167 – 179) ดังนี้

5.4.2.1 การรับรู้ (receiving or attending) เป็นขั้นที่บุคคลรู้สึกว่ามีสิ่งเร้ามากระตุ้นให้แสดงพฤติกรรม และจะเริ่มทำความรู้จักในสิ่งนั้น นั่นคือเริ่มสนใจและเต็มใจในสิ่งนั้น พฤติกรรมขั้นนี้มีพฤติกรรมย่อย 3 ขั้น คือ

1) การทำความรู้จัก (awareness) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มมีความรู้สึกว่ามีสิ่งเร้าเข้า และยอมให้สิ่งเร้านั้นเข้ามาอยู่ในความสนใจของตน เช่น นักเรียนกำลังคุยกับเพื่อนเห็นครูมองมาก็หยุดคุย เป็นต้น

2) การเต็มใจที่จะรับรู้ (willing to receive) เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มแยกแยะความแตกต่างระหว่างสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นกับสิ่งเร้าอื่นๆ และเกิดความพอใจในสิ่งเร้าที่มากกระตุ้น เช่น นักเรียนหยิบสมุด – หนังสือขึ้นมาวางบนโต๊ะเมื่อถึงเวลาเรียน เป็นต้น

3) การเลือกรับสิ่งเร้าที่เราต้องการ (controlled or selected attention) เป็นการเลือกสรรที่จะสนใจหรือเอาใจใส่ต่อสิ่งเร้าที่ตนเองพอใจ หรือค้นหาด้วยตนเอง เช่น เลือกสิ่งเร้าของตนเองสนใจในตลาดนัด เป็นต้น

5.4.2.2 การตอบสนอง (responding) เป็นขั้นที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบ สิ่งเร้าด้วยความยินยอม เต็มใจ พฤติกรรม ในขั้นนี้ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 3 ชั้น คือ

- 1) การยินยอมที่จะตอบสนอง (acquiescence in responding) เป็นการแสดงออกมาในลักษณะเชื่อฟังหรือยินยอม เช่น ครูให้ไปอบรมปฏิบัติธรรม ก็ไปทั้งๆ ที่ไม่ค่อยสนใจ
- 2) ความเต็มใจที่จะตอบสนอง (willingness to response) เป็นการตอบสนองด้วยความเต็มใจหรือเพิ่มความสนใจในสิ่งเร้ามากขึ้น เช่น ไปปฏิบัติธรรมด้วยความเต็มใจเมื่อครูชวน ยินดีดับทุกข์เมื่อเห็นป้าย “ห้ามสูบบุหรี่” ทั้งๆ ที่ไม่มีใครเห็น
- 3) ความพึงพอใจในการตอบสนอง (satisfaction in response) เป็นการแสดงให้เห็นลักษณะทางอารมณ์ในทางที่ชื่นชอบในสิ่งนั้น และพึงพอใจที่จะตอบสนอง เช่น รู้สึกดีใจที่ไม่ปฏิเสธการไปปฏิบัติธรรม เมื่อไม่สูบบุหรี่รู้สึกสบายใจที่ได้ปฏิบัติตามระเบียบ เป็นต้น

5.4.2.3 การเกิดค่านิยม (valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมองเห็นคุณค่าของการตอบสนองสิ่งเร้าหรือประสบการณ์แล้วกลายมาเป็นสิ่งที่ยึดถือของบุคคลในโอกาสต่อไป ชั้นการเกิดค่านิยมประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 3 ชั้น คือ

- 1) การยอมรับในคุณค่า (acceptance of value) เป็นขั้นการมองเห็นความสำคัญและยอมรับว่าพฤติกรรมที่แสดงออกไปนั้นเป็นสิ่งที่ดี มีคุณค่า เช่น การไม่สูบบุหรี่ในสถานที่ราชการเพราะเห็นว่าไม่เหมาะสม การไม่ทิ้งเศษกระดาษบนถนนเพราะเห็นว่าควรทิ้งในถังขยะ เป็นต้น
- 2) การชื่นชอบในคุณค่า (preference for a value) เป็นขั้นการนิยมชมชอบในคุณค่าข้อ 1) ด้วยความพึงพอใจ เช่น มีความพึงพอใจที่จะงดเว้นการสูบบุหรี่ในสถานที่ราชการ มีความพึงพอใจที่จะทิ้งขยะในถังขยะ เป็นต้น
- 3) การสร้างคุณค่า (commitment or conviction) เป็นขั้นที่บุคคลนำสิ่งนั้นมาปฏิบัติอยู่เสมออย่างคงเส้นคงวา จนเกิดการยอมรับเป็นค่านิยมของตนเองและแสดงออกอย่างชัดเจนว่ายึดถึงคุณค่าของสิ่งใด สนับสนุน ปกป้องคุณค่า ปฏิเสธคุณค่าที่ขัดแย้งและยังพยายามชักชวนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามค่านิยมของตนด้วย เช่น การงดสูบบุหรี่ในสถานที่ราชการและตักเตือนผู้อื่นที่สูบบุหรี่ในสถานที่ราชการ ชักชวนผู้อื่นให้ทิ้งขยะในถังขยะ เป็นต้น

5.4.2.4 การจัดระบบคุณค่า (organization) เป็นขั้นตอนที่บุคคลนำค่านิยมที่ตนเองสร้างไว้แล้วมาจัดระบบหรือหมวดหมู่ โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเหล่านั้นและปรับสิ่งที่ขัดแย้งกัน เพื่อนำมาสร้างเป็นค่านิยมสำหรับยึดถือปฏิบัติต่อไป ชั้นการเกิดการจัดระบบค่านิยมประกอบด้วยพฤติกรรม 2 ชั้น คือ

- 1) การสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า (conceptualization of a value) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะสร้างแก่นสาระสำคัญของคุณค่าของสิ่งนั้น จากการจัดระบบหมวดหมู่ของคุณค่าย่อยๆ เช่น งดสูบบุหรี่ในที่ที่ไม่ควรสูบ เช่น สถานที่ราชการ ในห้องประชุม หรือที่ขณะในที่จัดให้ไว้ เช่น ถังขยะ เป็นต้น

2) การจัดค่านิยมให้เป็นระบบ (organization of value system) เป็นการนำเอาคุณค่าหลาย ๆ คุณค่ามาจัดระบบให้อยู่ในสภาพที่สอดคล้องกลมกลืนกันเพื่อสร้างเป็นลักษณะภายในตนที่คงที่แน่นอน ลักษณะสุดท้ายของการจัดระบบค่านิยมนี้จะออกมาในลักษณะของปรัชญาแห่งชีวิตหรืออุดมการณ์แห่งความคิด เช่น ชีวิตนี้อยู่ได้ด้วยการแบ่งปัน ชีวิตที่สร้างงานแล้วงานจะสร้างชีวิต เป็นต้น

5.4.2.5 การสร้างลักษณะนิสัย (characterization by value complex) เป็นขั้นการนำค่านิยมที่จะระบบคุณค่าที่มีในตัวเข้าเป็นระบบที่ถาวรและทำหน้าที่ควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ ก็แสดงพฤติกรรมตามค่านิยมที่ยึดถือตลอดไป สม่่าเสมอจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของแต่ละบุคคล การสร้างลักษณะนิสัยมี 2 ลักษณะ

1) การสร้างลักษณะนิสัยชั่วคราว (generalized set) เป็นการแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมบางอย่างของบุคคล โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดตามมาในสถานการณ์นั้นๆ ด้วย เช่นการบริจาคเงินสร้างพระพุทธรูปเพราะเป็นมหากุศลแต่เนื่องจากยังเสียดายเงินจึงทำเป็นบางครั้งเท่านั้น เป็นต้น

2) การสร้างลักษณะนิสัยถาวร (characterization) เป็นขั้นที่บุคคลแสดงลักษณะนิสัยที่แท้จริงออกมาอย่างสมบูรณ์ตามความเชื่อหรือเจตคติที่ได้มาเป็นปรัชญาชีวิตของตน ขั้นนี้ถือว่าเป็นจุดสุดยอดของการพัฒนาคน เช่น นิสัยเรื่องความมีวินัยในตนเองเกิดจากการเห็นคุณค่าของความมีวินัยในตนเองแล้วพยายามจัดระบบระเบียบความ เป็นอยู่ให้มีวินัยจนเป็นนิสัย เป็นต้น

5.4.3 พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ในร่างกายที่ต้องอาศัยการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเกี่ยวกับการทำงานของระบบประสาทต่างๆ ซึ่งเป็นหน่วยสั่งการเช่นการเคลื่อนไหวอวัยวะต่างๆ ในการทำกิจวัตรประจำวัน เล่นกีฬา เล่นดนตรีหรือกิจกรรมอื่นๆ หากนักเรียนได้ฝึกฝนการทำงานของกล้ามเนื้อและระบบประสาทให้มีการประสานสัมพันธ์กันย่อมก่อให้เกิดความชำนาญหรือทักษะในการปฏิบัติงานการจำแนกพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยนี้มีหลายกลุ่มความคิด (ณัฐภรณ์ หลาวทอง. 2546: 195 – 199) ดังนี้

แนวทางที่ 1 แบ่งลักษณะของพฤติกรรมตามพัฒนาการด้านทักษะพิสัยออกเป็น 5 ระดับ คือ

1) ขั้นเลียนแบบ (imitation) เป็นขั้นเริ่มต้นการเรียนรู้ด้านทักษะของมนุษย์โดยมีผู้ทำให้ดูและทำตามไปที่ละขั้น และอาจมีการช่วยเหลือในขณะปฏิบัติ

2) การทำโดยยึดแบบ (patterning) เป็นความสามารถในการปฏิบัติด้วยตนเองตามแบบที่กำหนด แนวดำเนินการหรือคำชี้แจง ผู้ปฏิบัติอาจทำด้วยการลองผิดลองถูกด้วยตนเอง อาจทำซ้ำและไม่ถูกต้องทีเดียวในตอนแรก เช่น การเดินร่ำ การผูกเชือก เป็นต้น

3) การทำด้วยความชำนาญ (mastering) เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้ด้วย ความถูกต้องแม่นยำเหมาะสมกับเวลาโดยไม่มีการช่วยเหลือ ไม่มีการชี้แจง ไม่มีการแนะนำไม่มี

การทำให้ดู หรือไม่มีการให้ดูแบบใด ๆ เพียงแต่กำหนดหัวเรื่องหรือวิธีการให้ว่าจะให้ทำอะไร โดยเน้นความถูกต้อง รวดเร็ว ความอดทน ความแน่นอน เช่น การพิมพ์ดีด การเล่นเกมดนตรี เป็นต้น

4) การทำในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ (applying) เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์ใหม่หรือสถานการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากที่เคยทำมาแล้ว โดยไม่มีการช่วยเหลือ ไม่มีการแนะนำขั้นตอน หรือการปฏิบัติใดๆ จากผู้อื่น โดยเน้นการกำหนดทักษะที่ต้องใช้ในการแก้ไขปัญหา การเลือกทักษะที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหามีความมั่นใจในการใช้ทักษะนั้นในยามจำเป็น และการกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหานั้นได้ด้วยตนเอง เช่น การจับลูกบอลในขณะที่มีการแข่งขันที่สนาม การถือจักรเย็บผ้าขณะเย็บผ้า

5) การแก้ปัญหาโดยฉับพลัน (improvising) เป็นความสามารถในการปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าโดยฉับพลันซึ่งอาจเป็นการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ขยาย ยืดหยุ่น เสนอ สอดแทรกสิ่งใหม่เข้าไปกับทักษะเดิมที่มีมาก่อน โดยเน้นการหาวิธีการปฏิบัติใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นและการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทักษะใหม่ที่ต้องปฏิบัติในงานนั้นๆ เช่น การขับรถเลี้ยวเมื่อมีสิ่งกีดขวางกะทันหัน เป็นต้น

แนวทางที่ 2 แบ่งลักษณะของพฤติกรรมในเรื่องทักษะการเคลื่อนไหวแบ่งเป็น 4 ด้านคือ

1) ทักษะการเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย (gross bodily movement) เป็นความสามารถที่จะใช้อวัยวะบางส่วนที่ไม่ซับซ้อนในการเคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว จำแนกเป็น

- 1.1) การเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนบน
- 1.2) การเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนล่าง
- 1.3) การเคลื่อนไหวอวัยวะทั้งสองส่วน

2) ทักษะการเคลื่อนไหวที่ต้องใช้ประสาทรวมๆ กัน เป็นความสามารถที่จะใช้การประสานสัมพันธ์กันของระบบประสาทต่างๆ จำแนกเป็น

- 2.1) การเคลื่อนไหวของมือและนิ้ว
- 2.2) การประสานระหว่างมือและตา
- 2.3) การประสานระหว่างมือ ตา และเท้า
- 2.4) การเคลื่อนไหวอื่นๆ ของมือ เท้า ตา และหู

3) ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (non – verbal communication behaviors) เป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ด้วยวิธีดังนี้

- 3.1) การแสดงสีหน้า
- 3.2) ท่าทาง
- 3.3) การเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย

4) ทักษะพฤติกรรมทางด้านภาษา (speech behaviors) เป็นความสามารถที่แสดงออกทางด้านภาษา ด้วยวิธี ดังนี้

- 4.1) การออกเสียง
- 4.2) การสร้างเสียงและคำ
- 4.3) การเปล่งเสียง
- 4.4) การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง

พฤติกรรมทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัยและทักษะพิสัย ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าจะสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอะไร บางกรณีอาจต้องการพฤติกรรมในทุกด้านรวมกัน ดังนั้นผู้สอนต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ซึ่งจุดประสงค์ของการศึกษามีหลายระดับ ได้แก่ 1) ระดับความมุ่งหมายของการศึกษาของชาติ 2) ระดับการศึกษาแต่ละระดับ (หลักสูตร) ระดับกลุ่มวิชา หมวดวิชา หรือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ 4) ระดับรายวิชา 5) ระดับการเรียนรู้ 6) ระดับเชิงพฤติกรรม ทั้งนี้ในการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องกำหนดจุดประสงค์ในการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและรายวิชา

จากที่กล่าวมาข้างต้น การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) หมายถึง การประเมินคุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. โดยใช้ข้อมูลจากระดับความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองใน 3 ด้าน คือ ในด้านพุทธิพิสัย คือ ความรู้ – ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า ด้านจิตพิสัย คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัด ระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย ด้านทักษะพิสัย คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทางเป็นการแสดงออกเพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ทักษะพฤติกรรมด้านภาษา เช่นการออกเสียง การสร้างเสียงและคำ การเปล่งเสียง การประสานระหว่างเสียงและท่าทาง และกระทำในสถานการณ์ต่างๆได้ เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์อื่นๆ ที่นอกเหนือไปจากที่เคยปฏิบัติ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดการประเมินผลผลิตในเรื่องคุณลักษณะที่เกิดกับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ใน 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย (cognitive domain) ด้านจิตพิสัย (affective domain) และด้านทักษะพิสัย (psychomotor domain)

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

กมลรัตน์ วิจิตรกุล (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตร “นักบริหารงานประชาสัมพันธ์” รุ่นพิเศษของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์ สำนักนายกรัฐมนตรี โดยใช้ทฤษฎีแบบจำลองซิปป์ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท: วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ และโครงสร้างของหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น: วิทยาการผู้สอน ผู้เข้ารับการศึกษา และด้านเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการศึกษา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ: การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลมีความเหมาะสม

อยู่ในระดับมาก 4) ด้านผลผลิต: ผู้สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตร นักบริหารงานประชาสัมพันธ์ของสถาบันการประชาสัมพันธ์ มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ตรงตามวัตถุประสงค์ เหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ชินวัฒน์ สินธูล (2543: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ประเมินหลักสูตรฝ่ายอำนวยการ ดำรวจของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการศึกษา โดยใช้แบบจำลอง (CIPP Model) เป็นรูปแบบของการประเมิน พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายใน เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ความต้องการของผู้เรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผลและประโยชน์ต่องานที่ปฏิบัติในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตรส่วนใหญ่มีความเหมาะสม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น ด้านเกณฑ์การคัดเลือกผู้เข้ารับการอบรมมีความเหมาะสม สำหรับด้านการจัดสรรงบประมาณมีความเพียงพอ การประเมินกระบวนการ ด้านการเตรียมการหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนเทคนิคและวิธีสอนของอาจารย์ผู้สอน การวัดผลมีความเหมาะสมในระดับมาก การประเมินผลผลิต ผู้สำเร็จการฝึกอบรมของหลักสูตรมีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะทางวิชาชีพมีความเหมาะสมในระดับมาก นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการฝึกอบรม

ทรงศักดิ์ จารุมาศ (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า 1) บุคลากรโดยรวมและจำแนกตามสภาพ เห็นว่าหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยมีความเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ด้านกระบวนการมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิต มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) บุคลากรจำแนกตามสถานภาพเห็นว่า หลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน คือ ด้านบริบท และด้านกระบวนการมีความเหมาะสมไม่แตกต่างกันและด้านผลผลิตมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน แต่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เห็นว่าด้านปัจจัยมีความเพียงพอมากกว่าครูผู้สอน 3) บุคลากรได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะทั่วไป เกี่ยวกับหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้ หลักสูตรโดยภาพรวมดีไม่ต้องปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตร โดยทั่วไปให้คงไว้สภาพเดิม ควรแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาบางรายวิชา และควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและได้ฝึกปฏิบัติจริง

วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง (2544: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างเคหภัณฑ์ พุทธศักราช 2535 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบประเมินชิปปี้ พบว่า 1) การประเมินด้านบริบท จุดมุ่งหมาย โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตร มีความชัดเจนและเหมาะสมในระดับมาก 2) การประเมินด้านปัจจัย สื่อการเรียนการสอน วัสดุฝึก โรงฝึกงาน คุณสมบัตินักศึกษา ตำราเรียน ความพร้อมและศักยภาพของอาจารย์ มี

ความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนสถานที่เรียนมีความเหมาะสมในระดับมาก 3) ด้านกระบวนการ กิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนกิจกรรมการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก 4) การประเมินผลผลิต ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การนำความรู้ไปใช้และผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนคุณธรรมและบุคลิกภาพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมในระดับมาก

กัมปนาถ อาษา (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษามีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทุกข้อ สอดคล้องกับความมุ่งหมายทางการศึกษาของบลูม (Bloom) ในด้านพุทธิพิสัย สอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา อาจารย์มีความคิดเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะอาจารย์ ด้านคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และด้านวัสดุการศึกษา ตำราเรียนและสถานที่เรียน มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง นิสัยและมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านโครงสร้างของหลักสูตร ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านคุณลักษณะอาจารย์ ด้านคุณสมบัติผู้เข้าศึกษา และด้านกระบวนการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านวัสดุการศึกษา ตำราเรียนและสถานที่เรียน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมปานกลาง ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตมีความคิดเห็นว่าเป็นคุณภาพของมหาบัณฑิตอยู่ในระดับมาก

ทวี เชื้อสุวรรณทวี (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตร
มหาบัณฑิตแขนงวิชาให้บริการปรึกษาและแนะแนวในงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ของวิทยาลัย
ราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล โดยใช้การประเมินตามแบบชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า ด้านจุดดี
หลักสูตรจัดตั้งขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม และคนพิการ สอดคล้องกับกฎหมาย
การฟื้นฟูคนพิการ การปฏิรูปการศึกษา และหลักสูตรของต่างประเทศ มีการกำหนดวิธีการขั้นตอน
เกณฑ์การสอบคัดเลือก การจัดทำข้อสอบเป็นระบบ มีความยืดหยุ่นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้สมัคร
เข้ามีการอบรม/สอนแก่ผู้เข้าศึกษา มีอุปกรณ์ สื่อ วัสดุทัศนูปกรณ์และชั้นเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอ
เริ่มมีรายได้สะสมเพิ่มขึ้น อาจารย์มีความเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนมากขึ้น ชั่วโมง/คาบการสอน/
ส่วนใหญ่ตรงตามเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด อาจารย์ให้อิสระแก่นักศึกษาในการแสวงหา
หัวข้อในการทำวิทยานิพนธ์เองตามความสนใจและความถนัดของนักศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มี
ความ ตั้งใจเรียนดี ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี มีเจตคติ (Affective domain) ต่อคนพิการและงาน
บริการคนพิการ และทักษะการปรึกษา (Psychomotor domain) อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี นักศึกษาที่
สำเร็จการศึกษาในรายวิชาแล้ว ร้อยละ 57.9 ทำงานเกี่ยวกับคนพิการ นำความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการ
ปฏิบัติงานเป็นอย่างมาก ด้านจุดอ่อน มีได้ระบุปรัชญาของหลักสูตรไว้ให้ชัดเจนเป็นลายลักษณ์
อักษร การเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรของครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีน้อย
จำนวนของผู้เข้าสมัครเข้าศึกษาแต่ละปีมีน้อย คุณภาพของข้อสอบ คัดเลือกผู้เข้าศึกษายังไม่ดีนัก

ผู้เรียนมีคุณสมบัติทางด้านพื้นความรู้ที่แตกต่างกันและไม่ตรงกับสาขาที่เรียน คณะอาจารย์ประจำหลักสูตรมีพื้นความรู้ไม่ตรงกับสาขาที่สอน แผนการพัฒนา/ส่งเสริมคณาจารย์ศึกษาต่อระดับปริญญาหรือ ส่งเสริมการทำตำแหน่งทางวิชาการไม่ชัดเจน ตำรา และเอกสารอ่านประกอบการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีน้อยไม่เพียงพอในการค้นคว้า ชั่วโมงวิชาการฝึกปฏิบัติยังมีน้อยมาก อาจารย์ยังขาดทักษะการใช้ และผลิตสื่อการสอน ใช้อาจารย์ภายนอกสังกัดวิทยาลัยราชสุดา สอนจำนวนเฉลี่ย ร้อยละ 56.7 ของคาบสอนทั้งหมด การทำวิทยานิพนธ์-วิจัยของนักศึกษาเป็นการวิจัยเชิงบรรยายหรือสำรวจเกือบทั้งหมด และเป็นไปอย่างล่าช้าและมีปัญหาด้านการเขียนภาษาอังกฤษ มีจำนวนนักศึกษาสะสมมากขึ้น ขาดอาจารย์ ในการทำหน้าที่ควบคุมและสอบวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา การผลิตผลงานวิจัยของคณาจารย์ บุคลากรของวิทยาลัยมีจำนวนน้อย นักศึกษามีความรู้ในการปรึกษาฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ (Cognitive domain) ในเกณฑ์ปานกลาง นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษารายวิชาแล้ว ร้อยละ 42.1 ยังมีได้ทำงาน ไม่สามารถใช้ความรู้ได้อย่างเต็มที่ ต้องการเปลี่ยนงาน

ธีรศักดิ์ คงเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินกระบวนการเสริมสร้างคุณลักษณะครูอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 7 พบว่า ครูในทุกกลุ่มโรงเรียนเห็นว่าตนเองมีคุณสมบัติเบื้องต้นทั้งความฉลาดทางอารมณ์และบุคลิกภาพอยู่ในเกณฑ์ดี ครูและผู้บริหารเห็นเกือบตรงกันว่ากระบวนการต่าง ๆ ในโรงเรียนอยู่ในระดับดียกเว้นกระบวนการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียนและกระบวนการมีส่วนร่วมกับชุมชนซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านคุณลักษณะครูอาชีพ ครูและผู้บริหารเห็นพ้องกันว่าครูในกลุ่มโรงเรียนมีคุณลักษณะครูอาชีพอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า คุณสมบัติเบื้องต้นของครูไม่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะครูอาชีพเลย ไม่ว่าจะป็นทั้งด้านความฉลาดทางอารมณ์ และด้านบุคลิกภาพ และส่วนใหญ่ตัวแปรทั้งสองตัวนี้ไม่สามารถอธิบายคุณลักษณะครูอาชีพในด้านต่าง ๆ ได้ ในด้านกระบวนการของโรงเรียน พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูและกลุ่มผู้บริหารแตกต่างกันค่อนข้างมาก กล่าวคือในกลุ่มครูพบว่ากระบวนการในโรงเรียนเกือบทุกกระบวนการไม่สามารถอธิบายเพิ่มเติมในความแตกต่างของคุณลักษณะครูอาชีพ ในขณะที่ผู้บริหารเห็นตรงกันข้ามว่ากระบวนการในโรงเรียนส่วนใหญ่สามารถ สร้างเสริมคุณลักษณะครูอาชีพของครูเพิ่มเติมได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามทั้งครูและผู้บริหารเห็นตรงกันว่าครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาของคุณลักษณะครูอาชีพอยู่ในระดับสูงในทุกด้านและในกลุ่มโรงเรียนที่ศึกษา

ชาญยุทธ์ นุชนงค์ (2546: 110 - 120) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยเทคนิคเขตการศึกษา 12 สังกัดกรมอาชีวศึกษา โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท อาจารย์ และผู้สำเร็จการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตรโดยรวมว่า เหมาะสมมาก ส่วนนักศึกษามีความคิดเห็นโดยรวมว่า มีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับการวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรตามแนวทางการจำแนกความมุ่งหมายทางการศึกษาของ บลูมโดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของอาจารย์ 3 คน จาก

การวิเคราะห์ของอาจารย์ 5 คน พบว่า มีความสอดคล้องตามแนวทางการจำแนกความมุ่งหมายทางการศึกษา ส่วนการวิเคราะห์ความมุ่งหมายของหลักสูตร จากแบบสอบถาม อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นตรงกันโดยรวมว่า เหมาะสมมากและเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (3.00) 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์มีความคิดเห็นว่า โครงสร้างของหลักสูตรโดยรวมตรงกันว่า เหมาะสมมาก อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นว่า คุณลักษณะของอาจารย์ โดยรวมเหมาะสมมาก ส่วนรายวิชาของหลักสูตร และอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน และสถานที่เรียน อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่าเหมาะสมปานกลาง 3) ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่า กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรโดยรวมว่าเหมาะสมปานกลาง สำหรับข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา ส่วนหนึ่งมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ความจัดระบบการบริหารให้เป็นรูปธรรม สามารถบริหารและดำเนินการได้ในสายงาน 4) ด้านผลผลิตผู้สำเร็จการศึกษา มีความคิดเห็นโดยรวมว่า ประเมินประสิทธิภาพการทำงานเหมาะสมมาก อาจเป็นเพราะว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความพึงพอใจในความรู้ ความสามารถของตน สำหรับการวิเคราะห์จากความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาที่มีความคิดเห็นว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณสมบัติที่ปฏิบัติงานอยู่ ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด แต่ผู้บังคับบัญชาต้องการคุณสมบัติของผู้สำเร็จการศึกษา เหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

✓ นันทกิจ ศรีหานารถ (2546: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2540) มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยใช้รูปแบบประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) การประเมินด้านบริบทของหลักสูตร พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรด้านความชัดเจนด้านภาษา ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน ด้านสอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนและด้านเนื้อหาวิชาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง คณะกรรมการบริหารหลักสูตร นักศึกษามหาบัณฑิต โดยรวมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โครงสร้างและเนื้อหารายวิชาด้านการแบ่งหมวดเนื้อหารายวิชาและด้านสถานะรายวิชา โดยรวมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก แต่มีสถานะและเนื้อหาบางรายวิชาที่ควรปรับปรุง ส่วนด้านประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพโดยรวมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก และการจัดแผนการศึกษาในแต่ละภาคการศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก 2) การประเมินด้านปัจจัยตัวป้อนที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร พบว่าด้านคุณลักษณะอาจารย์ในระดับบัณฑิตศึกษาด้านวุฒิการศึกษา และตำแหน่งวิชาการเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพ บัณฑิต อยู่ในระดับ B รวมถึงคุณสมบัติของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาด้านเกรดเฉลี่ย GPA ในระดับปริญญาตรีก่อนเข้ารับการศึกษาในหลักสูตร เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพบัณฑิตศึกษา อยู่ในระดับชั้น C และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่านักศึกษาในหลักสูตรควรมีความรู้ความสามารถทางด้านคอมพิวเตอร์ และภาษาเป็นอย่างดี ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ด้าน

อาคาร-สถานที่และด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน นักศึกษาและมหาบัณฑิตโดยรวมมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก 3) การประเมินด้านกระบวนการจัดการหลักสูตร พบว่าด้านสภาพ การจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษาและมหาบัณฑิตโดยรวมมี ความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านการบริหารหลักสูตรคณะกรรมการบริหาร หลักสูตรโดยรวมมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับมาก 4) การประเมินผลผลิตของ หลักสูตร พบว่ามหาบัณฑิตได้นำความรู้ความสามารถที่ได้รับจากหลักสูตรไปใช้ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัยมีความเหมาะสมในระดับมาก

เบญจวรรณ สุธรรมรักษ์ (2546: 93 - 102) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตร สาขาวิชาการบริหารงานคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยใช้รูปแบบประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท ความมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้สำเร็จ การศึกษา มีความเห็นตรงกันว่ามีความเหมาะสมในระดับมากมีความสอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม และผู้เรียน ทั้งด้านทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ และผู้เรียนสามารถนำความรู้ความสามารถและทักษะ ไปประยุกต์ใช้งานได้ 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น โครงสร้างของหลักสูตร ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้สำเร็จ การศึกษาและนักศึกษา มีความเห็นตรงกันว่า โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก อาจเป็นเพราะการจัดทำหลักสูตรของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลมุ่งให้ผู้เรียนได้บรรลุตาม จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สามารถนำความรู้จากการเรียนตามโครงสร้างของหลักสูตรและ ประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานจริงได้อย่างเหมาะสม และมีข้อเสนอแนะให้เพิ่ม วิชาเลือกและวิชาชีพเลือกเสรีในโครงสร้างของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจ ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษา มีความเห็นว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรสอดคล้อง กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความต้องการของสังคม คุณลักษณะของอาจารย์มีความเหมาะสม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีประสิทธิภาพสูง มีอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา เรียน และสถานที่เรียนทันสมัยและเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านกระบวนการ ผู้บริหาร อาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษาและนักศึกษา มีความเห็นว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน การประเมิน การเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการบริหารหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนได้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีการดำเนินการอย่างมีระบบ และมีแบบแผน ทำให้การวัดและการประเมินผล การบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ด้านผลผลิตผู้บังคับบัญชาของ ผู้สำเร็จการศึกษา มีความเห็นว่า ประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ส่วนความต้องการของ ผู้บังคับบัญชาต่อประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาพบว่า มีความต้องการประสิทธิภาพของ ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านพุทธิพิสัย ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์และด้าน ทักษะพิสัย ได้แก่ การรู้จักปรับปรุงตนเองอยู่เสมอของผู้สำเร็จการศึกษา ที่ผู้บังคับบัญชามี ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนผู้บริหาร อาจารย์และผู้สำเร็จการศึกษามีความเห็นตรงกัน ว่าประสิทธิภาพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบริหาร งานคหกรรมศาสตร์ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ทัศนีย์ ภิรมย์แก้ว (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการฝึกอบรมเยาวชน สัมพันธ์ กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท เจ้าหน้าที่ตำรวจ วิทยากร คณะดำเนินงาน และผู้เข้ารับการฝึก อบรมมีความเห็นด้วยมากที่สุดว่า เด็กและเยาวชนจะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ควรได้รับการเลี้ยงดูและการเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) ด้านปัจจัยนำเข้า เจ้าหน้าที่ตำรวจ วิทยากร คณะดำเนินงาน และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นด้วยมากที่สุดว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ บุคลากร คณะดำเนินงาน เพียงพอต่อการดำเนินงาน 3) ด้านกระบวนการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ วิทยากร คณะดำเนินงาน มีความเห็นด้วยมากที่สุดว่าการดำเนินงานโครงการเป็นไปตามขั้นตอนกำหนดเวลา ส่วนผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความเห็นด้วยมากที่สุดว่า ผู้บริหารระดับสูงแสดงออกถึงความตั้งใจในการจัดโครงการนี้ โดยเข้าร่วมเป็นประธานเพื่อให้กำลังใจผู้เข้ารับการฝึกอบรม 4) ด้านผลผลิต เจ้าหน้าที่ตำรวจ วิทยากร คณะดำเนินงานและผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีความเห็นด้วยมากที่สุดว่า โครงการนี้ทำให้ผู้เข้ารับการฝึก อบรมได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

ดวงรัตน์ สุวรรณประทีป (2547: 72 - 79) ศึกษาเรื่องประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาเทคโนโลยีโทรคมนาคม กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ โดยใช้รูปแบบประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท ในความคิดเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่ มีความเหมาะสมมาก ผลของคะแนนอยู่ในระดับค่อนข้างสูงและสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้มาก โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของงานเทคโนโลยีโทรคมนาคม มีความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ปฏิบัติงานจริงได้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ การประเมินโครงสร้างของหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมมาก เนื่องจากการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรกำหนดให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง การประเมินเนื้อหาของหลักสูตร พบว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาของหลักสูตรสอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป การเปรียบเทียบการประเมินผลหลักสูตรด้านบริบทกับเกณฑ์ที่กำหนด พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ด้านโครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรไม่แตกต่างจากเกณฑ์ที่กำหนด 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์เห็นว่าผู้สอนมีความเหมาะสมมากกว่าประเด็นอื่นๆ ส่วนด้านนักศึกษาเห็นว่าด้านอาจารย์ผู้สอนและอุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ในด้านห้องสมุดและสภาพห้องเรียน เห็นว่าต่ำกว่าระดับเหมาะสมมากซึ่งแตกต่างจากผู้สำเร็จการศึกษาที่เห็นว่าในทุกๆ ด้านต่ำกว่าเกณฑ์ระดับเหมาะสมมาก การเปรียบเทียบการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยกับเกณฑ์ที่กำหนดตามความคิดเห็นของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าในแต่ละด้านต่ำกว่าเกณฑ์เหมาะสมมาก 3) ด้านกระบวนการ อาจารย์เห็นว่าการจัดการเรียนการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ และในด้านการวัดผลประเมินผลอยู่ในระดับเหมาะสม ส่วนมากนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา เห็นว่าทั้ง 2 ด้าน ต่ำกว่าเกณฑ์เหมาะสมมาก 4) ด้านผลผลิต ด้านพุทธิพิสัย ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง ด้านทักษะพิสัย ในความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา

และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ด้านจิตพิสัย ในความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมมากการเปรียบเทียบการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิตกับเกณฑ์ที่กำหนดตามความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้สำเร็จการศึกษา และผู้บังคับบัญชาเห็นว่าแตกต่างจากเกณฑ์ โดยมีความเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านจิตพิสัยตามความเห็นของผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาให้อยู่ในระดับมาก

✓ ประไพพรรณ ชัยพันธเศรษฐ์ (2547: 89 - 101) ศึกษาเรื่องการประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) ด้านบริบท อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนสามารถตอบสนองความต้องการผู้เรียน และสอดคล้องกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน จากการประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์พบว่าอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ แสดงว่าวัตถุประสงค์มีความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคม รวมทั้งมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุม 2) ด้านปัจจัย โครงสร้างของหลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่ามีจำนวนหน่วยกิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย อาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิตมีความเห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับมาก เนื้อหาหลักสูตร คุณลักษณะอาจารย์ และ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา ทั้งอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิต มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำราเรียน สถานที่เรียน ทั้งอาจารย์ นักศึกษา และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง 3) ด้านกระบวนการ อาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นว่ากระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในระดับมาก โดยอาจารย์และบัณฑิตเห็นว่ามีเหมาะสมสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์และบัณฑิต มีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับมาก ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ อาจารย์ และบัณฑิตมีความเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์ ส่วนนักศึกษามีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ด้านการบริหารหลักสูตรอาจารย์ นักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมในระดับปานกลาง โดยอาจารย์มีความเห็นว่าไม่แตกต่างจากเกณฑ์ ส่วนนักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็นว่ามีเหมาะสมต่ำกว่าเกณฑ์ 4) ด้านผลผลิต ผู้บังคับบัญชา ของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านเจตคติ และด้านการปฏิบัติงาน มีความเหมาะสมในระดับมาก โดยผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตมีความเห็นว่าประสิทธิภาพของบัณฑิตสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

รณกร สุขมงคล (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการประเมินโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) กรณีศึกษาเขตจังหวัดนนทบุรี

พบว่า 1) ดำรงโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่โครงการ เห็นด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับโครงการ การศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) โดยเห็นด้วยมากที่สุดด้านสภาพแวดล้อม รองลงมาคือด้านผลผลิตเห็นด้วยมาก ด้านกระบวนการและด้านปัจจัย นำเข้าตามลำดับ 2) การประเมินด้านบริบท พบว่าดำรงโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่ในโครงการเห็นด้วยมากที่สุด ปัจจุบันสถานการณ์ยาเสพติดของประเทศไทยมีความรุนแรง และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. เห็นด้วยมากที่สุดว่า นักเรียนในชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 มีความเหมาะสมที่ต้องการทราบถึงโทษของยาเสพติด 3) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า ดำรงโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่ในโครงการ เห็นด้วยมากกว่า ดำรง D.A.R.E. และตัว เจ้าหน้าที่ในโครงการมีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานตามโครงการ 4) การประเมินกระบวนการ พบว่า ดำรงโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่ในโครงการเห็นด้วยมากกว่า แบบฝึกหัดสำหรับผู้เรียนมี คำอธิบายที่ชัดเจน 5) การประเมินด้านผลผลิต พบว่าดำรงโครงการ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่ในโครงการ เห็นด้วยมากที่สุดว่า โครงการ D.A.R.E. มีประโยชน์ต่อผู้เรียน และนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. เห็นด้วยมากที่สุดว่า การเรียนในหลักสูตร D.A.R.E. มีประโยชน์ต่อตัวนักเรียน

ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง (2547: 71 – 80) ศึกษาเรื่องการประเมินสภาพการจัดการเรียน การสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานสำหรับนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ทวิภาคี) โดยใช้รูปแบบการประเมิน ชิปปี้ (CIPP Model) พบว่า 1) การประเมินสภาพ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานสำหรับนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรม หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี) ตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านบริบทอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจ เนื่องจากเนื้อหาวิชาในกลุ่มเทคนิคพื้นฐานมีความสำคัญกับนักเรียน และนักเรียนต้องนำความรู้และ ทักษะเบื้องต้นไปใช้ในสถานประกอบการจริง นอกจากนี้ในเรื่องของหลักสูตรที่ใช้ในปัจจุบันได้มีการ พัฒนาปรับปรุงให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น ส่วนด้านปัจจัยเบื้องต้น ส่วนใหญ่อยู่ใน ระดับปานกลาง โดยข้อที่ประเมินระดับมากคือ ความรู้ความชำนาญในเนื้อหาวิชาของอาจารย์ ผู้สอนและ ความสนใจเอาใจใส่ในการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านกระบวนการ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ ปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ อาจารย์ผู้สอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานให้คำแนะนำและสาธิต การทำชิ้นงานในการฝึกงานภาคปฏิบัติเหมาะสม และด้านผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากวิชาในกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐานค่อนข้างยาก ทำให้นักเรียนอาจรู้สึกว่ายังไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์ของการเรียนเท่าที่ควร 2) ผลการเปรียบเทียบการประเมินสภาพการจัดการเรียน การสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐาน จำแนกตามสาขาวิชาที่เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยการประเมินด้าน บริบทและด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยด้านปัจจัย เบื้องต้นและด้านผลผลิตไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่พบว่านักเรียนสาขาวิชาช่างยนต์มี ค่าเฉลี่ย การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านบริบทสูงกว่านักเรียนสาขาวิชาช่าง อิเล็กทรอนิกส์ และนักเรียนสาขาวิชาช่างยนต์ มีค่าเฉลี่ยการประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการสูงกว่านักเรียนสาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์และนักเรียนสาขาวิชาช่างกล

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ริงวอลท์; เอ็นเน็ต; และ โฮลท์ (Ringwalt; Ennett; & K.D. Holt. 1991: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินผลผลิตของโครงการ D.A.R.E. ที่ทำขึ้นในปี ค.ศ.1991 ในโรงเรียนในรัฐนอร์ท คาโรไลนา โดยโรงเรียน 10 แห่ง มีหลักสูตร D.A.R.E. และโรงเรียนอีก 20 แห่ง ไม่มีหลักสูตร D.A.R.E. ผลการประเมินพบว่า ผลของ D.A.R.E. ที่มีต่อเจตคติของนักเรียนเรื่องการใช้ยาเสพติดนั้นมีความสำคัญ ผลของ D.A.R.E. ที่มีต่อมาตรการหลายประการเกี่ยวกับยาเสพติดและการยื่นกรณในสิ่งที่ถูกต้องนั้นเป็นที่น่าพึงพอใจ นอกจากนี้นักเรียน D.A.R.E. ยังมีเจตคติที่ดีต่อยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนอีกกลุ่มอย่างมาก

ดุก; และ แมทธิว (Dukes; & Matthews. 1991: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินผลหลักสูตร D.A.R.E. โดยการศึกษาจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนเขตโคโรลาโดสปริงส์ ที่ได้เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ในขณะที่เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนอีกจำนวนหนึ่งในเขตการศึกษาใกล้เคียงที่ไม่เคยร่วมโครงการ สำหรับนักเรียน D.A.R.E. นั้น ผลการศึกษาพบว่าในบรรดาโครงการการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดในเขตนี้ทั้งหมด D.A.R.E. ได้รับการจัดให้เป็นโครงการที่มีคุณค่ามากที่สุด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. กับนักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ สำหรับการทดสอบประเภทของการใช้แอลกอฮอล์และยาสูบนั้น นักเรียนกลุ่มน้อยที่คิดว่า D.A.R.E. ไม่มีคุณค่า และพวกเขาเริ่มใช้สารเสพติดเร็วกว่าคนอื่น ๆ นอกจากนี้ D.A.R.E. ทำให้นักเรียนรู้จักคุณค่าในตัวเองสูงขึ้น ซึ่งนำไปสู่การต้านทานแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อน การต้านทานแรงกดดันจากกลุ่มเพื่อนนำไปสู่การเริ่มทดลองใช้สารเสพติดที่ช้าลง ซึ่งในที่สุดนำไปสู่การใช้แอลกอฮอล์ ยาสูบ และยาเสพติดอื่นๆ ในปริมาณที่น้อยลงด้วย

เบคเกอร์; เอโกเปียน; และ เยห์ (Becker; Agopian; & Yeh. 1992: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินผลหลักสูตร D.A.R.E. โดยสำรวจนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. ในโรงเรียน 21 แห่ง จำนวน 1,884 คน และนักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. 16 แห่ง อีก 1,192 คน ในปี 1989 พบว่าการเริ่มใช้แอลกอฮอล์ของนักเรียน D.A.R.E. ลดลงอย่างมาก ผลประโยชน์สูงสุดของ D.A.R.E. คือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลของการใช้ ยาเสพติด และทำให้นักเรียนมีความมั่นใจเพิ่มขึ้นที่จะต้านทานแรงกดดันให้ใช้ยาเสพติด

แฮริสัน (Harrison. 1993: 199) ศึกษาเรื่องการประเมินการให้บริการปรึกษาและแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหรัฐอเมริกา โดยใช้รูปแบบ CIPP ผลการศึกษาพบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการให้บริการปรึกษาและแนะแนว ตลอดจนความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ของผู้ให้บริการปรึกษา (Counselor) มีความแตกต่างกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ให้บริการปรึกษา และผู้เทศก์/ผู้ประสานงานการแนะแนว กล่าวคือ ผู้นิเทศและผู้ประสานงานส่วนใหญ่ให้การยอมรับกับการประเมินนี้ ในขณะที่ครูเห็นด้วยและให้การยอมรับเพียงร้อยละ 52 นอกจากนี้ผู้นิเทศและผู้ประสานงานเห็นว่าคณะกรรมการบริหารด้านการแนะแนว มีความสำคัญกับโครงการนี้

มาก ในขณะที่ผู้บริหารของโรงเรียนเห็นว่า คณะกรรมการดังกล่าวมีความสำคัญเพียงร้อยละ 20 จากการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนเจตคติต่องานให้บริการปรึกษาและแนะแนวของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในโรงเรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนต้องพิจารณาแก้ไข มิฉะนั้นการพัฒนาดังกล่าวย่อมเป็นไปได้ยาก

ฮาร์มอน (Harmon. 1993: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินประสิทธิผลของ D.A.R.E. ในเขตชาร์ลตัน รัฐเซาท์ คาโรไลนา โดยศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 341 คน จากโรงเรียน 5 แห่งที่เข้าร่วมโครงการ D.A.R.E. และนักเรียนอีกจำนวน 367 คน จากโรงเรียน 6 แห่ง ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ พบว่านักเรียน D.A.R.E. มีเจตคติต่อต้านการใช้ยาเสพติด รู้จักยืนกรานในสิ่งที่ถูกต้อง และมีกลุ่มเพื่อนที่ดีกว่านักเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบ นอกจากนี้นักเรียน D.A.R.E. ยังรายงานว่ามีเพื่อนที่ใช้ยาเสพติดและแอลกอฮอล์น้อยกว่า เจตคติของนักเรียน D.A.R.E. ที่ต่อต้านการใช้ยาเสพติดนั้น เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากเจตคติที่ดีที่มีต่อการใช้ยาสามารถใช้ทำนายหรือมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดในภายหลังได้ ผลการศึกษานี้จึงเป็นหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือว่า D.A.R.E. จะเป็นกลยุทธ์ในการป้องกันยาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ

ฟิชเชอร์ (Fisher. 1993: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการใช้แอลกอฮอล์และยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในรัฐนิวเจอร์ซีย์ ซึ่งตีพิมพ์ โดยกรมกฎหมายและความปลอดภัย สาธารณะแห่งรัฐนิวเจอร์ซีย์ เมื่อปี ค.ศ. 1993 โรงเรียนในรัฐนิวเจอร์ซีย์ 40 แห่งที่ได้รับการคัดเลือกด้วยวิธีสุ่มตัวอย่าง ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมศาสตร์ เชื้อชาติ และภูมิภาค โดยมีนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 2,000 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษานี้บ่งชี้ว่าการใช้ยาเสพติดและแอลกอฮอล์นั้นได้ลดลงอย่างมากรวมถึงการใช้กัญชาและโคเคน

รีชเอ็นมาชเชอร์ (Rechenmacher. 1995: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินผล D.A.R.E. ในรัฐอิลลินอยส์ เมื่อปี ค.ศ. 1995 ซึ่งมีวิธีดำเนินการที่ครอบคลุมการสำรวจ การวัดผล พัฒนาการเด็กนักเรียนที่ผ่านการฝึกอบรม D.A.R.E. ผู้ปกครองและผู้สอน โดยประเมินผลโครงการ D.A.R.E. พบว่าประสิทธิภาพโดยรวมของโครงการ D.A.R.E. ในเมืองดาร์วินเนอร์ โกรฟ รัฐอิลลินอยส์ ทำให้นักเรียน ผู้สอน ผู้ปกครองเกิดความตระหนักรู้ประสิทธิภาพของโครงการ D.A.R.E. ดีที่สุดหรือดี ร้อยละ 92 ของการสำรวจนั้น

คอดิลล์ (Caudill. 1995: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการประเมินผลความสำเร็จของ D.A.R.E. ในเมืองบาร์ทเวลล์ โดยมหาวิทยาลัยเวสไลอัน ในรัฐคาร์โรไลนาใต้เมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1995 วิธีการประเมินผลผู้ศึกษาได้ประเมิน D.A.R.E. กับโครงการป้องกันยาเสพติดและอาชญากรรม โดยการสำรวจความคิดเห็นจากเด็กนักเรียนเกรด 6 ถึงเกรด 9 ผลการประเมินพบว่า ร้อยละ 77 ของเด็กนักเรียนที่หลังจากผ่านการศึกษหลักสูตร D.A.R.E. เมื่อจบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีไม่ใช้ยาเสพติดเป็นระยะเวลา 4 ปี และร้อยละ 95 ไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมในลักษณะต่างๆ ในระหว่าง 4 ปีหลังจากเรียนจบหลักสูตร D.A.R.E.

พาร์รา; สเตเฟงโค และ แบลงเคอร์ชีป (Parra; Stefanko; & Blankenship. 1994: ออนไลน์) ศึกษาเรื่องการเปรียบเทียบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1,704 คน ที่เข้าร่วม โครงการ D.A.R.E. ในเมืองฟาย์ตต์วิลล์ กับ นักเรียนอื่นๆ ผลที่ได้รับพบว่า D.A.R.E. มีผลในทางบวกกับนักเรียนในเมืองฟาย์ตต์วิลล์ที่ดี นักเรียนส่วนมากที่ผ่านการอบรม D.A.R.E. มีความน่าจะเป็นที่จะใช้ยาเสพติดน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมโครงการ ผลของการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในระดับชาติอื่นๆที่ศึกษานักเรียนในระดับชั้นเดียวกัน

ชัยเคน (Chaiken. 1998: 66) ได้ศึกษาเรื่อง “กลวิธีที่จะช่วยให้ผู้อำนาจบังคับใช้กฎหมายและตำรวจสามารถวางแผนดำเนินกลยุทธ์ในการป้องกันความรุนแรงในสังคม” โดยการเริ่มต้นที่การให้บริการของตำรวจภายใต้ความร่วมมือกับองค์กรเยาวชนต่างๆในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า คำแนะนำส่วนใหญ่ คือ การจัดแคมป์และการจำกัดเวลาการออกนอกเคหสถาน ในเวลากลางคืนจะได้เพียงแนะนำคร่าวๆเท่านั้น ไม่มีผลในการปฏิบัติจริง การป้องกันที่จะได้ผลนั้น ต้องบูรณาการความร่วมมือให้เกิดในองค์กรเยาวชนนั้นๆ โดยการเข้ามามีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับองค์กรเยาวชนซึ่งทำได้หลายรูปแบบ

บัคแมน (Baughman. 2000) ได้ศึกษาการออกแบบการใช้ และการจัดประสิทธิผลของหลักสูตรป้องกันความรุนแรง สำหรับนักเรียนในโรงเรียนที่จัดเป็นกลุ่มเสี่ยง โดยใช้วิธีการประเมินแบบคุณภาพและปริมาณ ด้านปริมาณใช้แบบประเมินความรู้แบบประเมิน Coopersmith self-esteem) แบบประเมินด้านปริมาณใช้แบบประเมินทักษะการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลด้านเกรด/ผลการเรียน การเข้าเรียน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ด้านคุณภาพ ใช้แบบประเมินตนเอง และการสัมภาษณ์ ทั้งนักเรียนและครูโดยใช้นักเรียน 16 คน อบรมในหลักสูตรดังกล่าวเป็นเวลา 4 เดือน พบว่านักเรียนมีการพัฒนา self-esteem ทักษะความรู้ เกรดเฉลี่ยสะสมดีขึ้น และนักเรียนทั้ง 16 คน ก็ถูกคัดออกจากกลุ่มเสี่ยง แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการประเมินผลในระยะยาว

มหาวิทยาลัย อาร์ครอน (The University of Akron. 2003) สถาบันเพื่อสังคม และสุขภาพแห่งมหาวิทยาลัย อาร์ครอน ได้ประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่ สำหรับนักเรียน เกรด 7 และนักเรียนระดับ เกรด 9 โดยประเมินจากนักเรียนใน 6 มลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา ได้แก่ Detroit, Houston, Los Angeles, New Orleans, Newark และ St. Louis. ประกอบด้วย นักเรียนมัธยมปลาย (High School) 88 โรงเรียน มัธยมต้น (Middle School) 137 โรงเรียน ที่ได้รับกับไม่ได้รับหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่ จำนวน 19,358 คน ผลการศึกษาในนักเรียน เกรด 7 พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีทักษะการตัดสินใจที่ดี สูงกว่าร้อยละ 6 เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนกลุ่มควบคุม และนักเรียนที่ได้รับหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่ มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม และใช้ยาเสพติดน้อยกว่ากลุ่ม ควบคุมร้อยละ 19 และนักเรียนมากกว่าร้อยละ 5 สามารถเรียนรู้ว่าจะปฏิเสธแอลกอฮอล์ บุหรี่ และกัญชาได้อย่างไร และได้รับรายงานว่ามีนักเรียน D.A.R.E. จำนวนน้อยที่ใช้สารระเหย

จากการศึกษางานวิจัยพบว่า เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการใช้ยาเสพติดเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสามารถใช้ทำนายความสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักเรียนในอนาคตได้ และมีตัวแปรที่มี

ผลต่อประสิทธิผลของหลักสูตรที่จัดการศึกษาแก่นักเรียน เช่น ด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เรียน ด้านปัจจัย ได้แก่ คุณลักษณะของครูผู้สอน คุณลักษณะของนักเรียน สื่อการเรียน การสอน ด้านกระบวนการ ได้แก่ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียน การสอน การประเมินผล ด้านผลผลิต ได้แก่ คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การนำความรู้ไปใช้ และพิจารณาถึงความเหมาะสมของตัวแปรแต่ละด้านว่ามีจุดดี จุดด้อยอย่างไร นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ผู้วิจัยจึงประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ตามตัวแปรใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร D.A.R.E. แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ดำเนินการสอนหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 8 คน 2) กลุ่มเด็กนักเรียน ได้แก่ นักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ระหว่างเดือนธันวาคม 2548 ถึงเมษายน 2549 ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล จำนวน 569 คน 3) กลุ่มผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 569 คน 4) เจ้าหน้าที่ ได้แก่ เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่ปฏิบัติงานใน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด จำนวน 5 คน 5) กลุ่มครูผู้สังเกตการณ์ ได้แก่ ครูที่ ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตำรวจ D.A.R.E. จัดการเรียนการสอน ทำหน้าที่เป็นครู เอื้ออำนวย การจัดการเรียนการสอนแก่ตำรวจ D.A.R.E. และนักเรียน จำนวน 8 คน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 1,159 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กลุ่มตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่ และ ครู ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ ตำรวจ D.A.R.E. 8 คน เจ้าหน้าที่ 5 คน ครู 8 คน รวม 21 คน

2. กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan. 1970: 608) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 229 คน ผู้ปกครอง 229 คน เนื่องจากเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่เรียนจบหลักสูตรแล้วส่วนหนึ่ง และเป็นกลุ่มผู้ปกครองอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งมีโอกาสที่ได้รับข้อมูลกลับคืนไม่ครบตามจำนวน ดังนั้นผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 252 คน ผู้ปกครอง 252 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 504 คน จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่าย

3. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนละ 1 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คน รวม 16 คน รายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2 ตารางประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)	กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ (คน)
ตำรวจ D.A.R.E.	8	8	-
นักเรียน	569	252	8
ผู้ปกครอง	569	252	8
เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E.	5	5	-
ครู	8	8	-
รวม	1,159	525	16

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมการประเมินหลักสูตร D.A.R.E. ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ได้แก่แบบสอบถามจำนวน 5 ชุด และแบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด ดังนี้

แบบสอบถาม 5 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับข้าราชการตำรวจที่เป็นตำรวจ D.A.R.E. ซึ่งสอนนักเรียนตามหลักสูตร D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษาที่ 2548 ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรใน 2 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E.

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และ
ด้านผลผลิต

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร

D.A.R.E. ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรในด้านผลผลิต

ชุดที่ 4 เป็นแบบสอบถามสำหรับข้าราชการตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจ

ปราบปรามยาเสพติดที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ซึ่งไม่ได้เป็นตำรวจ D.A.R.E.

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรในด้านบริบท

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ชุดที่ 5 เป็นแบบสอบถามสำหรับครูในโรงเรียนที่ร่วมโครงการ D.A.R.E.

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การประเมินหลักสูตรในด้านบริบท ด้านปัจจัย

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์จำนวน 2 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 สำหรับนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ประเมินหลักสูตรใน 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย
ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ชุดที่ 2 สำหรับผู้ปกครองนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ในภาค

เรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 ประเมินหลักสูตรในด้านผลผลิต

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังมีรายละเอียด ดังนี้
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตร ได้แก่ คู่มือตำรา D.A.R.E. สมุดวางแผน วัตถุประสงค์
2. ศึกษาตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และการประเมินหลักสูตร
3. กำหนดขอบข่ายในการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน

หลักสูตร D.A.R.E. ด้านบริบท คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ด้านปัจจัย คือ คุณลักษณะของตำรา D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านกระบวนการ คือ การจัดการเรียนการสอน และด้านผลผลิต คือ คุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยศึกษาจากแบบสอบถามของชาวยุทธ นุชนงค์. (2546: 121 – 127); ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง. (2547: 87 – 97); และศิริรัตน์ เปรมจิตร. (2547: 89 – 105)

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างโดยให้ครอบคลุมการประเมินหลักสูตร D.A.R.E.

ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต และนำไปหาคุณภาพของเครื่องมือซึ่งมี 5 ชุด และแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด

วิธีการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามในด้านเนื้อหา โครงสร้างทางภาษา เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามอ่านแล้วเกิดความเข้าใจที่ชัดเจน สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .5 ขึ้นไป โดยมีจำนวนข้อคำถาม 221 ข้อ ปรับปรุงแก้ไข 51 ข้อ

2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) โดยเลือกโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดบางแขม โรงเรียนวัดลาดปลาเค้า โรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน มีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ตำรา D.A.R.E. จำนวน 3 คน เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. 3 คน ครู 3 คน นักเรียน 75 คน ผู้ปกครอง 75 คน รวมทั้งสิ้น 159 คน แล้วนำผลการทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 99) ผลการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามจำแนกตามตัวแปรที่ประเมินได้ผล ดังนี้

2.1.1 ด้านบริบท

2.1.1.1 แบบสอบถามความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติด จำนวน 12 ข้อ สำหรับ ตำรวจ D.A.R.E. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8048 เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9478 และครูมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8571 โดยรวมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8507

2.1.2 ด้านปัจจัย

2.1.2.1 แบบสอบถามคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ในด้านความพร้อม และบุคลิกภาพ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ สมุดวางแผน (แบบฝึกหัด) และวีดิทัศน์ จำนวน 52 ข้อ ที่นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9425

2.1.2.2 แบบสอบถามคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ในด้านความพร้อม และบุคลิกภาพ และอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ คู่มือตำรวจ D.A.R.E. สมุดแบบฝึกหัด และ วีดิทัศน์ จำนวน 62 ข้อ ที่ครูเป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9483 ที่ตำรวจ D.A.R.E. เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8571

2.1.3 ด้านกระบวนการ

2.1.3.1 แบบสอบถามการจัดการเรียนการสอน จำนวน 32 ข้อ ที่นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .9434

2.1.4 ด้านผลผลิต

2.1.4.1 แบบสอบถามที่นักเรียนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย จำนวน 58 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9569

2.1.4.2 แบบสอบถามที่ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย จำนวน 57 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9644

2.2 แบบสัมภาษณ์ ได้แก่ 1) นักเรียน จำนวน 3 คน ผู้ปกครอง จำนวน 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างเพื่อการสัมภาษณ์ที่ทดลองใช้ (Try out) จำนวน 6 คน แล้วนำผลการสัมภาษณ์ พิจารณาปรับแก้ข้อคำถามให้มีความชัดเจนและมีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการประเมิน โดยผู้ปกครองผู้วิจัยสัมภาษณ์โรงเรียนละ 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน รวม 3 คน และสัมภาษณ์ นักเรียนโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 3 โรงเรียน รวม 3 คน และผู้วิจัยวิเคราะห์ความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ ปรากฏว่ามีความสอดคล้องกับข้อคำถามที่ใช้ตรงตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน หลักสูตรในแต่ละด้าน แต่ยังมีข้อคำถามบางข้อที่ต้องปรับแก้ คือ ควรใช้คำถามที่สั้นและกระชับ

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครอง ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ผู้บังคับการตำรวจนครบาล 3 ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือรับรองไปยื่นขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียน ผู้บังคับการตำรวจนครบาล 3 ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาล ในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาล ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว จึงนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตำรวจ D.A.R.E. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามแก่ตำรวจ D.A.R.E. โดยส่งเป็นหนังสือราชการและรวบรวมข้อมูลกลับคืน โดยเจ้าหน้าที่รับ/ส่งหนังสือราชการของแต่ละหน่วยงานที่ตำรวจ D.A.R.E. สังกัด และส่งแบบสอบถามที่ตอบกลับแล้วไปยังผู้วิจัยได้รับคืนจำนวน 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนโดยขออนุญาตอาจารย์ประจำวิชาขอเข้าพบนักเรียนในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนและชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามให้นักเรียน แล้วให้นำแบบสอบถามที่กรอกข้อมูลแล้วส่งคืนอาจารย์ที่ปรึกษารวบรวมในวันถัดไป ได้รับคืน 229 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.87

1.3 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ผู้ปกครองตอบแบบสอบถามในสัปดาห์สุดท้ายของการเรียนแล้วให้นักเรียนนำแบบสอบถามของตนเองและผู้ปกครองส่งคืนอาจารย์ที่ปรึกษาในวันถัดไป ได้รับคืน 229 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.87

1.4 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเข้าพบเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ที่กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดและชี้แจงรายละเอียดในการตอบแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับคืน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.5 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามแก่ตำรวจ D.A.R.E. เป็นหนังสือราชการและให้ตำรวจ D.A.R.E. ส่งแบบสอบถามแก่ครูเพื่อให้ครูตอบแบบสอบถามและส่งคืนแก่ตำรวจ D.A.R.E. นำส่งผู้วิจัย ได้รับคืน 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยสัมภาษณ์นักเรียนโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 8 โรงเรียน รวม 8 คน

ผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 8 โรงเรียน รวม 8 คน โดยเข้าพบผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอ อนุญาตและนัดหมายวัน เวลา สถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์นักเรียน โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง ตาม ข้อคำถามที่เตรียมไว้ในประเด็นที่กำหนด

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกชุดที่ได้รับคืน โดยพิจารณาจาก แบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อ และแต่ละข้อมีเพียงคำตอบเดียว
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาประเมินค่าคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้ ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับตำรวจ D.A.R.E. ชุดที่ 2 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ชุดที่ 3 แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองของนักเรียน ชุดที่ 4 แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ชุดที่ 5 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สังเกตการณ์ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับการประเมินน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ระดับการประเมินน้อย	ให้ 2 คะแนน
ระดับการประเมินปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
ระดับการประเมินมาก	ให้ 4 คะแนน
ระดับการประเมินมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
3. ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้งหมด 5 ชุด ซึ่งแต่ละชุดมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม หาค่าความถี่และร้อยละเกี่ยวกับข้อมูล ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ ดังนี้

ด้านบริบท

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง สอดคล้องน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง สอดคล้องน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง สอดคล้องปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง สอดคล้องมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง สอดคล้องมากที่สุด

ด้านปัจจัย/กระบวนการ/ผลผลิต

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 – 1.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 – 2.49 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 – 3.49 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 – 4.49 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E.

ในแบบสอบถามสำหรับตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู โดยการสรุปข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวมด้วยการหาความถี่และพรรณนา

สำหรับแบบสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E. โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวมด้วยการพรรณนา

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติในการหาค่าคุณภาพของเครื่องมือ

4.1.1 หาความความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Item Objective Congruence/IOC)

4.1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

(α – Coefficient) ของครอนบาค

4.2 สถิติพื้นฐานใช้วิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ความถี่ (Frequency)

4.2.2 ร้อยละ (Percentage)

4.2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

4.2.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะได้นำเสนอดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยเป็นการหาค่าสรุปของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ครู ตำรวจ D.A.R.E. นักเรียนและผู้ปกครอง ต้องการสรุปค่าของตัวแปรต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่าง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
f	แทน	ความถี่

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยเรื่องการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ผู้วิจัยนำเสนอโดยเรียงลำดับเป็น 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ด้านบริบท
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัย
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ
- ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิต
- ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบ ได้แก่ ตำรวจ D.A.R.E. นักเรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู โดยใช้สถิติความถี่และร้อยละ ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตาราง 3 - 7

ตาราง 3 จำนวน ร้อยละของตำรวจ D.A.R.E. จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ตำรวจ D.A.R.E.		
เพศ		
ชาย	8	100.00
รวม	8	100.00
อายุ		
35 – 44 ปี	4	50.00
45 ปีขึ้นไป	4	50.00
รวม	8	100.00
วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	25.00
ปริญญาตรี	5	62.50
ปริญญาโท	1	12.50
รวม	8	100.00
ประสบการณ์การสอน		
2 – 5 ปี	4	50.00
มากกว่า 5 ปี	4	50.00
รวม	8	100.00
ระดับชั้นยศ		
ชั้นประทวน	4	50.00
สัญญาบัตร	4	50.00
รวม	8	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นตำรวจ D.A.R.E. เป็นเพศชายทั้งหมด มีอายุ 35 – 44 ปี และมีอายุ 45 ปีขึ้นไปจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 62.50 มีประสบการณ์การสอน 2 – 5 ปี และมากกว่า 5 ปีขึ้นไปจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.00 มีระดับชั้นยศชั้นประทวนและสัญญาบัตรจำนวนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละของนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน		
เพศ		
ชาย	109	47.60
หญิง	120	52.40
รวม	229	100.00
ระดับชั้นที่ศึกษา		
ประถมศึกษาปีที่ 5	55	24.02
ประถมศึกษาปีที่ 6	174	75.98
รวม	229	100.00
เคยได้รับการศึกษาหลักสูตรป้องกันยาเสพติดอื่นๆ มาก่อน		
เคย	147	64.19
ไม่เคย	82	35.81
รวม	229	100.00

จากตาราง 4 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 52.40 เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 75.98 และเคยได้รับการศึกษาหลักสูตรป้องกันยาเสพติดอื่นๆ มาก่อนคิดเป็นร้อยละ 64.19 ไม่เคยได้รับการศึกษาหลักสูตรป้องกันยาเสพติดอื่นๆ มาก่อนคิดเป็นร้อยละ 35.81

ตาราง 5 จำนวน ร้อยละของผู้ปกครองจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ปกครอง		
เพศ		
ชาย	87	37.99
หญิง	142	62.01
รวม	229	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	5	2.18
ปริญญาตรี	42	18.34
ต่ำกว่าปริญญาตรี	79	34.50
อื่นๆ	103	44.98
รวม	229	100.00
เกี่ยวข้องกับนักเรียนเป็น		
บิดา	124	54.15
มารดา	75	32.75
อื่นๆ	30	13.10
รวม	229	100.00

จากตาราง 5 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 62.01 มีวุฒิการศึกษาระดับอื่นๆ ที่ไม่ใช่ระดับปริญญาโท ปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 44.98 เป็นบิดาคิดเป็นร้อยละ 54.15

ตาราง 6 จำนวน ร้อยละของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. จำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E.		
เพศ		
ชาย	2	40
หญิง	3	60

ตาราง 6 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	5	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	1	20.00
30 – 34 ปี	3	60.00
35 – 44 ปี	1	20.00
รวม	5	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	2	40.00
ปริญญาตรี	1	20.00
ต่ำกว่าปริญญาตรี	2	40.00
รวม	5	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
2 – 5 ปี	2	40.00
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	3	60.00
รวม	5	100.00
ระดับชั้นยศ		
ชั้นสัญญาบัตร	2	40.00
ชั้นประทวน	3	60.00
รวม	5	100.00

จากตาราง 6 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่เป็นเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 60.00 มีอายุระหว่าง 30 – 34 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทเท่ากับระดับต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 40.00 มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 60.00 มีระดับชั้นยศระดับชั้นประทวนคิดเป็นร้อยละ 60.00

ตาราง 7 จำนวน ร้อยละของครูจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
ครู		
เพศ		
ชาย	2	25.00
หญิง	6	75.00
รวม	8	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	2	25.00
35 – 44 ปี	1	12.50
45 ปีขึ้นไป	5	62.50
รวม	8	100.00
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาโท	2	25.00
ปริญญาตรี	6	75.00
รวม	8	100.00
ประสบการณ์การสอน		
2 – 5 ปี	2	25.00
มากกว่า 5 ปีขึ้นไป	6	75.00
รวม	8	100.00

จากตาราง 7 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 75.00 มีอายุ 45 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 62.50 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 75.00 มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ด้านบริบท

การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของหลักสูตร ว่ามีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของสังคม ในการแก้ปัญหาหาเสพติด โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 8

ส่วนแบบสอบถามปลายเปิดจากความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวมโดยการหาความถี่และพรรณนา

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติด ตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู (n = 21)

ลำดับ	ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ	4.23	.53	มาก
2.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการยับยั้งยาเสพติด	4.47	.51	มาก
3.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาสังคมด้านการล่อลวงเด็กโดยใช้ยาเสพติด	4.33	.65	มาก
4.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคมอันเป็นผลจากการใช้ยาเสพติด	4.33	.73	มาก
5.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับกาเสพติด	4.47	.51	มาก
6.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการปรับเปลี่ยนความเชื่อของเด็กว่าการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหยไม่ป็นสิ่งน่าลอง และทำให้เท	4.47	.67	มาก
7.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการสร้างความเข้าใจแก่เด็กว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด	4.47	.67	มาก
8.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กมีสุขภาพร่างกาย สมองถูกทำลายเนื่องจากการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด	4.57	.74	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กไม่กล้าปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด	4.66	.48	มากที่สุด
10.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และตำรวจในการป้องกันยาเสพติด	4.28	.56	มาก
11.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่มีประโยชน์แทนการสูบบุหรี่ ดื่มสุราสูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด	4.47	.67	มาก
12.	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก	4.23	.70	มาก
	รวม	4.42	.62	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่าความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครู มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 9 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กไม่กล้าปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = .74) และข้อ 8 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กมีสุขภาพร่างกายเสื่อมโทรมจากการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = .48) อยู่ในระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E. ตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครูจากคำถามปลายเปิดสรุปได้ ดังนี้ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพยาเสพติด ($f = 19$) ควรปรับปรุงจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ได้แก่ ควรเพิ่มเวลาเรียนให้มากขึ้นและควรนำสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมานำเสนอโดยใช้วีดิทัศน์นักเรียนจะได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม และมีแนวทางในการป้องกันและแก้ไข ($f = 2$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ด้านปัจจัย

การวิเคราะห์คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นด้านคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครู ตำรวจ D.A.R.E. และนักเรียน โดยรวมและรายชื่อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 9

ส่วนแบบสอบถามปลายเปิดจากความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. และครู ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวม โดยการหาความถี่และพรรณนา

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ตามความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน (n = 245)

ลำดับ	ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E.				
<i>ความพร้อม</i>				
1.	ตำรวจ D.A.R.E.เตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน	4.30	.67	มาก
2.	ตำรวจ D.A.R.E.ปรึกษากับครูเรื่องเวลาที่นักเรียนใช้ในการลงบันทึกข้อมูลประจำวันในแต่ละบทเรียน	3.74	.91	มาก
3.	ตำรวจ D.A.R.E. เตรียมของรางวัลให้กับนักเรียนสำหรับกิจกรรมในแต่ละบทเรียน	3.73	1.07	มาก
4.	ตำรวจ D.A.R.E.ปรึกษากับครูเกี่ยวกับวิธีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกัน	3.64	1.12	มาก
5.	ตำรวจ D.A.R.E.ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมากับนักเรียนก่อนเริ่มบทเรียนใหม่ทุกครั้ง	4.04	.90	มาก
6.	ตำรวจ D.A.R.E. ขอความช่วยเหลือจากครูในการเก็บรายงาน D.A.R.E.	3.40	1.01	ปานกลาง
7.	ตำรวจ D.A.R.E.ทบทวนสมุดวางแผน D.A.R.E. เพื่อดูว่านักเรียนแต่ละคนได้ทำกิจกรรมครบทั้งหมด	3.95	.87	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8.	สำรวจ D.A.R.E. พบผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมในวันรับประกาศนียบัตร	3.97	1.03	มาก
9.	สำรวจ D.A.R.E. จัดทำรายชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ D.A.R.E.	3.80	.86	มาก
10.	สำรวจ D.A.R.E. ติดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ D.A.R.E. ล่วงหน้าก่อนกิจกรรมวันรับประกาศนียบัตร	3.76	.91	มาก
11.	สำรวจ D.A.R.E. ทบทวนรายการที่ต้องทำสำหรับจัดกิจกรรมวันรับประกาศนียบัตร	3.88	.89	มาก
12.	สำรวจ D.A.R.E. เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนได้แก่	4.11	.97	มาก
	1) กล่อง D.A.R.E.			
13.	2) ตัวอย่างโฆษณาที่มีผลต่อการขายเหล้า	3.88	1.04	มาก
14.	3) จดหมายถึงผู้ปกครอง	3.38	1.32	ปานกลาง
15.	4) สมุดวางแผนของนักเรียน	3.95	1.04	มาก
16.	5) แผ่นใส	3.08	1.41	ปานกลาง
17.	6) วีดิโอเทป/แผ่นซีดีรอม เรื่อง "ดื่มมันเข้าไป"	2.78	1.36	ปานกลาง
18.	7) ใบประกาศนียบัตร	3.98	1.13	มาก
19.	8) ของรางวัลสำหรับนักเรียนในวันรับประกาศนียบัตร	3.77	1.15	มาก
20.	สำรวจ D.A.R.E. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสอน (ยาเสพติด) เป็นอย่างดี	4.57	.69	มากที่สุด
21.	สำรวจ D.A.R.E. สามารถเข้าสอนนักเรียนได้ตามกำหนด	4.27	.83	มาก
	รวม	3.81	1.01	มาก
ด้านบุคลิกภาพ				
22.	สำรวจ D.A.R.E. มีความสดชื่นยิ้มแย้มแจ่มใส	4.57	.67	มากที่สุด
23.	สำรวจ D.A.R.E. แต่งกายสะอาด	4.73	.57	มากที่สุด
24.	สำรวจ D.A.R.E. มีสุขภาพแข็งแรง	4.70	.58	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
25.	ตำรวจ D.A.R.E. มีความตื่นตัวกระฉับกระเฉง	4.44	.85	มาก
26.	ตำรวจ D.A.R.E. มีความมั่นใจในตนเอง	4.58	.74	มากที่สุด
27.	ตำรวจ D.A.R.E. มีความสนใจรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ปัญหาสังคม	4.47	.73	มาก
28.	ตำรวจ D.A.R.E. สามารถแสดงออก โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง	4.40	.75	มาก
29.	ตำรวจ D.A.R.E. แสดงความคิดเห็นที่ สนับสนุนหรือโต้ตอบอย่างมีเหตุผล	4.37	.81	มาก
30.	ตำรวจ D.A.R.E. ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน	4.42	.78	มาก
31.	ตำรวจ D.A.R.E. ละเว้นการกระทำที่นำสู่ความ เสื่อม เช่น การพนัน ดื่มสุรา สูบบุหรี่	4.43	.94	มาก
32.	ตำรวจ D.A.R.E. มีความประพฤติที่เป็น แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้	4.58	.71	มากที่สุด
33.	ตำรวจ D.A.R.E. เป็นครูที่ทำให้นักเรียนอยาก เรียนเรื่องยาเสพติด	4.40	.81	มาก
34.	ตำรวจ D.A.R.E. เป็นครูที่น่าเคารพนับถือ	4.55	.72	มากที่สุด
	รวม	4.51	.74	มากที่สุด
	โดยรวม	4.08	.91	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่าตำรวจ D.A.R.E. ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = .91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความพร้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.01) ด้านบุคลิกภาพพบว่ามีอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = .74)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนตาม
ความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน (คู่มือตำรวจ n = 16) (สมุดวางแ ผนและ
วีดิทัศน์ n = 245)

ลำดับ	ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
อุปกรณ์การเรียนการสอน				
คู่มือตำรวจ D.A.R.E.				
1.	มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่อง ยาเสพติด	4.06	.77	มาก
2.	สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.18	.65	มาก
3.	น่าสนใจทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน	4.12	.71	มาก
4.	มีคุณภาพใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน	4.06	.77	มาก
5.	สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.	4.12	.80	มาก
6.	มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	4.31	.70	มาก
7.	ให้ความคิดรวบยอด	4.00	.73	มาก
8.	เนื้อหาละเอียดอ่านเข้าใจง่าย	4.25	.68	มาก
9.	ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลา อันสั้น	4.50	.63	มากที่สุด
10.	เปิดโอกาสให้ผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน การสอน	4.62	.50	มากที่สุด
	รวม	4.22	.69	มาก
สมุดวางแผน				
11.	มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่อง ยาเสพติด	4.48	.68	มาก
12.	สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	4.25	.75	มาก
13.	น่าสนใจทันสมัย เหมาะกับสังคมปัจจุบัน	4.27	.79	มาก
14.	มีคุณภาพใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน	4.09	.87	มาก
15.	สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.	4.62	.51	มากที่สุด
16.	จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	4.13	.93	มาก
17.	ช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาได้ดี	4.29	.83	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	\bar{X}	S.D.	ระดับ
18.	ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลาอันสั้น	4.35	.73	มาก
19.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.33	.85	มาก
	รวม	4.27	.78	มาก
	<i>วิถีทัศน์</i>	3.90	1.18	มาก
20.	มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติด			
21.	สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.86	1.06	มาก
22.	น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน	3.95	1.13	มาก
23.	มีคุณภาพ ใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน	3.83	1.11	มาก
24.	สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.	3.94	1.09	มาก
25.	จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ	3.93	1.08	มาก
26.	ช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาได้ดี	4.10	1.01	มาก
27.	ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลาอันสั้น	4.12	1.06	มาก
28.	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	4.11	1.06	มาก
	รวม	3.97	1.09	มาก
	โดยรวม	4.15	.86	มาก

จากตารางที่ 10 แสดงว่าตำราจ D.A.R.E. ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นว่าอุปกรณ์การเรียนการสอนโดยรวมในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = .86) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านคู่มือตำราจ D.A.R.E. อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .69) สมุดวางแผนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = .78) ด้านวิถีทัศน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 1.09)

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. ตามความคิดเห็นของตำราจ D.A.R.E. ครู จากแบบสอบถามปลายเปิดสรุปได้ ดังนี้ ในด้านบุคลิกภาพ ไม่มีข้อควรปรับปรุง ($f = 7$) และด้านความพร้อม ควรจัดวิดีโอมาให้นักเรียนได้ศึกษาบ้าง งานในหน้าที่มีมากทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญกับหลักสูตร D.A.R.E. ขาดแคลนยานพาหนะเดินทางไปโรงเรียน งานในหน้าที่ประจำไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน ควรจัดการอบรมให้ความรู้

เพิ่มเติมแก่ตำรวจ D.A.R.E. ($f = 4$) ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรปรับปรุง ได้แก่ การทำสื่อให้นักเรียนได้เห็นภาพจริงว่าการติดยาเสพติดเป็นอย่างไร ควรมีสื่อที่สามารถทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้ดี เช่น วีดิโอ หรือแผ่นใส หน่วยเหนือควรจัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมแก่ตำรวจ D.A.R.E. โดยตำรวจ D.A.R.E. ไม่ต้องเตรียมหรือจัดหาเอง ($f = 4$) อื่นๆ ได้แก่ เนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสังคมไทย ($f = 4$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ

การวิเคราะห์ด้านกระบวนการ ในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการของหลักสูตร D.A.R.E. ของนักเรียนโดยรวม ($n=229$)

ลำดับ	ข้อมูลด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การจัดการเรียนการสอน				
1.	ตำรวจ D.A.R.E. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน	4.42	.73	มาก
2.	ตำรวจ D.A.R.E. ฝึกทักษะและประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิเสธเพื่อแก้ปัญหาเมื่อมีเพื่อนกดดันให้นักเรียนใช้ยาเสพติด	4.34	.79	มาก
3.	ตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียนเรียนรู้พร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนที่มี ได้แก่ วีดิทัศน์ สมุดแบบฝึกหัด	4.04	.90	มาก
4.	นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน	4.30	.92	มาก
5.	นักเรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในแต่ละกิจกรรมที่เรียน	4.24	.85	มาก
6.	ตำรวจ D.A.R.E. จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบคำตอบในแต่ละกิจกรรมด้วยตนเอง	4.22	.82	มาก
7.	นักเรียนได้พูดคุยปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ร่วมกันกับเพื่อน	4.16	.82	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
8.	นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม	4.27	.79	มาก
9.	ตำรวจ D.A.R.E. ให้โอกาสนักเรียนคิดกิจกรรมที่ตนเองสนใจ	4.19	.86	มาก
10.	นักเรียนได้คิดและอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เพื่อนหรือผู้ปกครองได้รับรู้	3.87	.94	มาก
11.	นักเรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม	4.01	.91	มาก
12.	นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดอย่างหลากหลาย	4.16	.87	มาก
13.	นักเรียนได้ฝึกฝนการแสดงออกโดยใช้การพูดด้วยความมั่นใจอย่างเหมาะสม	4.10	.90	มาก
14.	นักเรียนได้ฝึกฝนการแสดงออกด้วยการพูดอย่างมีเหตุผล	4.08	.92	มาก
15.	นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองให้มีวินัยและมีความรับผิดชอบในการเรียนการสอน	4.17	.91	มาก
16.	ตำรวจ D.A.R.E. แสดงความชื่นชมในความพยายามของนักเรียนไม่ว่าผลจะออกมาเป็นอย่างไร	4.15	.99	มาก
17.	ตำรวจ D.A.R.E. ปลุกเร้าเสริมแรงให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น การแจกของรางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการแข่งขันการตอบคำถาม	4.05	1.02	มาก
18.	ตำรวจ D.A.R.E. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเชื่อมโยงสถานการณ์กับชีวิตจริง	4.10	.90	มาก
19.	เมื่อนักเรียนพูด ตำรวจ D.A.R.E. แสดงกิริยาท่าทางถึงความใกล้ชิด เช่น ผงกศีรษะพูดคำว่าใช่	4.06	1.00	มาก
20.	ตำรวจ D.A.R.E. ตั้งใจฟังเมื่อนักเรียนกำลังพูด	4.35	.82	มาก
21.	ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามที่ต้องการคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ เช่น ใช่คำว่าเพราะอะไรอย่างไร ทำไม	4.29	.85	มาก
22.	ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น	4.36	.70	มาก
23.	ตำรวจ D.A.R.E. แก้ไขคำตอบของนักเรียนที่ผิดโดยไม่ทำให้นักเรียนเสียหน้า	4.25	1.00	มาก
24.	ตำรวจ D.A.R.E. ชมเชยความพยายามของนักเรียนในการตอบคำถาม	4.35	.79	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านกระบวนการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
25.	ตำรวจ D.A.R.E. ให้ข้อมูลเพิ่มในคำตอบของนักเรียน	4.42	.79	มาก
26.	ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ นักเรียนคิดต่อจากคำถามแรก	4.20	.77	มาก
27.	ตำรวจ D.A.R.E. ตอบย้ำคำตอบที่ถูกต้องในเชิงบวกเสมอ	4.14	.93	มาก
28.	ตำรวจ D.A.R.E. มักให้นักเรียนอธิบายความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน	4.13	.91	มาก
29.	ตำรวจ D.A.R.E. หลีกเลี่ยงการบรรยายที่ใช้เวลานานติดต่อกันเกินกว่า 5 นาที	3.86	1.05	มาก
30.	ตำรวจ D.A.R.E. มีกิจกรรมกลุ่มที่สนับสนุนให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น	4.14	.87	มาก
31.	ตำรวจ D.A.R.E. สนับสนุนให้นักเรียนเล่นบทบาทสมมุติเพื่อให้เข้าใจบทเรียนชัดเจน	4.17	.96	มาก
32.	ตำรวจ D.A.R.E. ถามนักเรียนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจ	4.26	.74	มาก
	รวม	4.18	.88	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = .88) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ด้านผลผลิต

การวิเคราะห์ด้านผลผลิต คือ คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จหลักสูตร D.A.R.E. ในด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ นักเรียน และผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายข้อ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตาราง 12

ส่วนแบบสอบถามปลายเปิดจากความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. และครู ผู้วิจัยนำมาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวม โดยการหาความถี่และพรรณนา

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของ
นักเรียนโดยรวม (n=229)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
พุทธิพิสัย				
1.	นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน	4.41	.78	มาก
2.	การที่นักเรียนได้เรียนรู้ถึงผลกระทบอันร้ายแรง จากการเสพยาเสพติดทำให้นักเรียนไม่ต้องการ เสพยาเสพติด	4.48	.78	มาก
3.	นักเรียนรู้ว่าการติดยาเสพติดทำให้สังคมรังเกียจ	4.44	.82	มาก
4.	สารระเหยสามารถฆ่านักเรียนได้ แม้แต่ครั้งแรก ที่เสพมัน	4.27	.94	มาก
5.	เพื่ออนาคตที่ดีของนักเรียนจะไม่เสพยาเสพติด	4.51	.91	มากที่สุด
6.	นักเรียนตระหนักว่าการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้าเป็น การทำลายตัวเอง	4.55	.79	มากที่สุด
7.	นักเรียนเข้าใจว่าการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้าไปสู่การ เสพยาเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรงกว่า เช่น สารระเหย กัญชา และยาบ้า	4.60	.70	มากที่สุด
8.	นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ในการโฆษณา ผลิตภัณฑ์บุหรี่ และเหล้า	4.27	.83	มาก
9.	นักเรียนรู้ว่ามีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า	4.10	.96	มาก
10.	นักเรียนอภิปรายคำจำกัดความของ D.A.R.E. ได้	3.86	.95	มาก
11.	นักเรียนอธิบายความหมายของการตัดสินใจที่ดี ได้	4.10	.87	มาก
12.	นักเรียนบอกกฎของ D.A.R.E. ได้ว่ามีอะไร	3.84	1.00	มาก
13.	นักเรียนรู้ว่าการซื้อเหล้าเป็นสิ่งผิดกฎหมายถ้า ผู้ซื้ออายุ ต่ำกว่า 18 ปี	4.51	.83	มากที่สุด
14.	นักเรียนใช้เวลาว่างกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อครอบครัวและตนเอง	4.32	.77	มาก
15.	นักเรียนระมัดระวังในการคบเพื่อนที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด	4.37	.83	มาก
16.	เมื่อมีปัญหา นักเรียนปรึกษาพ่อแม่ผู้ปกครอง	4.24	.99	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17.	เมื่อเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่นักเรียนปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนได้	4.44	.85	มาก
18.	ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนสูบบุหรี่นักเรียนจะเตือนเพื่อนโดยบอกโทษของบุหรี่	4.24	.82	มาก
19.	เมื่อไปงานเลี้ยงรื่นเริงนักเรียนจะไม่สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า	4.47	.83	มาก
	รวม	4.32	.86	มาก
จิตพิสัย				
20.	นักเรียนเป็นตัวของตัวเองเมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	4.31	.87	มาก
21.	นักเรียนมักเลือกกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย	4.34	.78	มาก
22.	นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลไม่คล้อยตามเสียงส่วนใหญ่อยู่ตลอดเวลา	4.11	.82	มาก
23.	นักเรียนเป็นคนกล้าตัดสินใจไม่โลเล	4.02	.89	มาก
24.	นักเรียนภูมิใจมากที่ได้รับประกาศนียบัตร D.A.R.E.	4.41	.93	มาก
25.	วิชา D.A.R.E. เรียนสนุกและน่าสนใจ	4.45	.79	มาก
26.	วิชา D.A.R.E. ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล	4.53	.74	มากที่สุด
27.	นักเรียนมีความสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด	4.12	.92	มาก
28.	นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด	4.42	.91	มาก
29.	นักเรียนดูแลตัวเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ	4.28	.82	มาก
30.	นักเรียนมักคิดก่อนทำเสมอ	4.19	.91	มาก
31.	นักเรียนกล้าที่จะปรึกษากับครูพ่อแม่ผู้ปกครองโดยเปิดเผย	4.05	.98	มาก
32.	นักเรียนมีความอดกลั้นเวลาโกรธหรือโมโห	3.69	1.08	มาก
33.	นักเรียนทบทวนบทเรียน D.A.R.E. เป็นประจำ	3.70	1.06	มาก
34.	นักเรียนมักจะมาเรียน D.A.R.E. ก่อนเวลาเป็นประจำ	3.95	1.07	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
35.	นักเรียนทำงานในสมุดวางแผน D.A.R.E. ครอบคลุมแบบฝึกหัด	4.26	.77	มาก
36.	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน	4.43	.70	มาก
37.	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่วิตกกังวล	4.21	.85	มาก
38.	นักเรียนศึกษาวิชา D.A.R.E. ล่วงหน้าก่อนตำรา D.A.R.E. ทำการสอน	3.68	1.09	มาก
39.	นักเรียนทำการบ้านเสร็จตามกำหนดทุกครั้ง	3.99	.95	มาก
40.	ครอบครัวของนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกันเมื่อมีเวลาว่าง	3.94	1.07	มาก
41.	นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	3.69	1.27	มาก
42.	นักเรียนมักจะเล่าถึงโทษของยาเสพติดให้พ่อแม่ผู้ปกครองฟัง	3.97	2.97	มาก
	รวม	4.12	1.01	มาก
ทักษะพิสัย				
43.	นักเรียนถ่ายทอดผลร้ายของการเสพยาเสพติดได้			
44.	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.26	.83	มาก
45.	ถ้านักเรียนรู้ว่าสถานที่ใดที่คนมักเสพยาเสพติด นักเรียนจะหลีกเลี่ยงสถานที่เหล่านั้น	4.43	.85	มาก
46.	ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะเดินหนีไปจากเพื่อนคนนั้น	4.59	.74	มากที่สุด
47.	ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนดื่มเหล้า นักเรียนจะเปลี่ยนเรื่องคุย เช่น บอกเพื่อนว่า "ไปเตะบอลดีกว่า"	4.49	.67	มาก
48.	นักเรียนแสดงออกโดยใช้คำพูดและท่าทางอย่างมั่นใจเพื่อปฏิเสธคำชวนให้ใช้ยาเสพติดได้	4.49	.79	มาก
49.	การปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้เสพยาเสพติดได้ นักเรียนจะต้องมีทักษะการใช้คำพูดโต้ตอบได้อย่างมั่นใจ	4.31	.77	มาก
50.	เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้ใหญ่ชวนให้นักเรียนใช้ยาเสพติดนักเรียนจะรีบหนีจากไปทันที	4.51	.68	มากที่สุด

ตาราง 12 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
51.	นักเรียนมีทักษะการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจโดยใช้คำพูดที่มีน้ำหนักชัดเจน	4.17	.89	มาก
52.	นักเรียนแสดงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อแสดงความสนใจผู้ฟัง โดยการประสานสายตากับผู้ฟัง	4.17	.93	มาก
53.	นักเรียนแสดงการสื่อสารอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสุข	4.00	1.00	มาก
54.	นักเรียนแสดงการสื่อสารกับเพื่อนด้วยความสุภาพไม่ก้าวร้าว	4.06	.91	มาก
55.	นักเรียนมีทักษะในการตอบปฏิเสธ	4.25	.88	มาก
56.	นักเรียนมีทักษะในการเจรจาต่อรอง	4.15	.92	มาก
57.	นักเรียนสามารถบอกโทษของบุหรี่ยี่ห้อที่มีต่อสุขภาพของนักเรียน	4.28	.86	มาก
58.	นักเรียนประพุดิตนเป็นตัวอย่างที่ดีและกล้าให้ข้อเสนอแนะเพื่อนไม่ให้สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า	4.34	.84	มาก
	รวม	4.30	.84	มาก
	โดยรวม	4.23	.91	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = .91) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านพุทธิพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .86) ด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 1.01) ด้านทักษะพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = .84)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวม (n=229)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	พุทธิพิสัย			
1.	นักเรียนเคยแสดงความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน	3.83	.91	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.	นักเรียนเคยพูดถึงสิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเสพยาเสพติดทำให้นักเรียนไม่ต้องการเสพยาเสพติด	3.97	.95	มาก
3.	นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าสารระเหยสามารถฆ่านักเรียนได้แม้แต่ครั้งแรกที่เสพ	3.74	1.10	มาก
4.	นักเรียนยืนยันกับท่านว่าจะไม่เสพยาเสพติด	4.42	.84	มาก
5.	นักเรียนแสดงความคิดเห็นกับท่านว่าการสูบบุหรี่ดื่มเหล้าเป็นการทำลายตัวเอง	4.31	.96	มาก
6.	นักเรียนพูดกับท่านถึง การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า นำสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรงกว่า เช่น สารระเหย กัญชา และยาบ้า	3.95	1.06	มาก
7.	นักเรียนพูดกับท่านถึงจุดประสงค์ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์บุหรี่ และ เหล้า	3.55	1.09	มาก
8.	นักเรียนแสดงออกให้ท่านรู้ว่ามีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า	3.59	1.08	มาก
9.	นักเรียนอธิบายคำจำกัดความของ D.A.R.E. ให้ท่านได้รับรู้	3.34	1.13	ปานกลาง
10.	นักเรียนอธิบายความหมายของการตัดสินใจที่ดีกับท่าน	3.69	.96	มาก
11.	นักเรียนเคยบอกกฎของ D.A.R.E. ได้ว่ามีอะไรบ้าง	3.30	1.22	ปานกลาง
12.	นักเรียนบอกกับท่านเกี่ยวกับโทษทางกฎหมายจากการเสพยาเสพติด	3.72	1.03	มาก
13.	ที่บ้านท่านสังเกตได้ว่านักเรียนมักจะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ	4.11	.98	มาก
14.	ท่านพบว่านักเรียนจะระมัดระวังในการคบเพื่อนที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด	4.08	.89	มาก
15.	เมื่อมีปัญหา นักเรียนปรึกษาพ่อแม่ ผู้ปกครอง	4.13	.99	มาก
16.	ท่านสังเกตได้ว่าเมื่อเพื่อนชวนให้นักเรียนทำอะไรบางอย่างที่ผิดนักเรียนปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนได้ เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่	4.25	.94	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
17.	นักเรียนมักจะบอกโทษของบุหรี่ให้ท่านฟัง	3.89	.98	มาก
18.	เมื่อไปงานเลี้ยงรื่นเริงนักเรียนจะไม่สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า	4.33	1.14	มาก
	รวม	3.90	1.02	มาก
จิตพิสัย				
19.	นักเรียนเป็นตัวของตัวเองเมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น	4.14	.86	มาก
20.	นักเรียนมักเลือกกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย	4.07	.89	มาก
21.	นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลไม่คล้อยตามเสียงส่วนใหญ่อยู่ตลอดเวลา	3.75	.91	มาก
22.	นักเรียนเป็นคนกล้าตัดสินใจโดยไม่โลเล	3.80	.96	มาก
23.	นักเรียนจะกล่าวถึงความภูมิใจเมื่อได้รับใบประกาศนียบัตร D.A.R.E.	4.81	.94	มากที่สุด
24.	นักเรียนมักจะกลับมาเล่าถึงการเรียนที่สนุกและน่าสนใจในวิชา D.A.R.E. กับท่าน	3.86	1.04	มาก
25.	ภายหลังจากนักเรียนได้เรียน D.A.R.E. แล้วทำให้ นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล	3.92	.87	มาก
26.	ภายหลังจากนักเรียนได้เรียน D.A.R.E. ทำให้ นักเรียนมีความสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับ ยาเสพติด	3.79	.91	มาก
27.	นักเรียนพูดกับท่านว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด	4.13	.91	มาก
28.	นักเรียนดูแลตัวเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ	4.11	.89	มาก
29.	นักเรียนคิดก่อนทำเสมอ	3.82	.87	มาก
30.	นักเรียนกล้าที่จะปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับครู พ่อแม่ ผู้ปกครองโดยเปิดเผย	3.88	.94	มาก
31.	นักเรียนมีความอดกลั้นเวลาโกรธหรือโมโห	3.53	1.03	มาก
32.	นักเรียนทบทวนบทเรียน D.A.R.E. เป็นประจำ	3.39	1.02	ปานกลาง
33.	นักเรียนมักจะมาเรียน D.A.R.E. ก่อนเวลาเป็นประจำ	3.62	.99	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
34.	นักเรียนทำงานในสมุดวางแผน D.A.R.E. ครบทุกแบบฝึกหัด	3.87	.99	มาก
35.	นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียน	4.42	.75	มาก
36.	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่วิตกกังวล	4.13	.84	มาก
37.	นักเรียนศึกษาวิชา D.A.R.E. ล่วงหน้าก่อน ดำรวจ D.A.R.E. ทำการสอน	3.45	1.06	มาก
38.	นักเรียนทำการบ้านเสร็จตามกำหนดทุกครั้ง	3.91	1.00	มาก
39.	ครอบครัวของท่านทำกิจกรรมร่วมกันเมื่อมีเวลาว่าง	3.90	.98	มาก
40.	นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	3.45	1.17	มาก
41.	นักเรียนมักจะเล่าถึงโทษของยาเสพติดให้พ่อแม่ ผู้ปกครองฟัง	3.74	.99	มาก
	รวม	3.86	.95	มาก
ทักษะพิสัย				
42.	นักเรียนถ่ายทอดความคิดเห็นถึงผลร้ายของการเสพยาเสพติดกับท่าน	3.86	.94	มาก
43.	นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข	4.13	.78	มาก
44.	ถ้านักเรียนรู้ว่าสถานที่ใดที่คนมักเสพยาเสพติด นักเรียนจะหลีกเลี่ยงสถานที่เหล่านั้น	4.27	.84	มาก
45.	ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะเดินหนีไปจากเพื่อนคนนั้น	4.36	.82	มาก
46.	ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนดื่มเหล้านักเรียนจะเปลี่ยนเรื่องคุย เช่น บอกเพื่อนว่า "ไปเตะบอลดีกว่า"	4.27	.83	มาก
47.	นักเรียนแสดงออกโดยใช้คำพูดและท่าทางอย่างมั่นใจเพื่อปฏิเสธคำชวนให้ใช้ยาเสพติดได้	4.19	.92	มาก
48.	เมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. แล้ว นักเรียนมีทักษะการใช้คำพูดโต้ตอบได้อย่างมั่นใจมากขึ้น	3.94	.86	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ลำดับ	ข้อมูลด้านผลผลิต	\bar{X}	S.D.	ระดับ
49.	เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้ใหญ่ชวนให้นักเรียนใช้ยาเสพติด นักเรียนจะรีบหนีจากไปทันที	4.31	.87	มาก
50.	นักเรียนมีทักษะในการการสื่อสารให้ผู้ฟังเข้าใจโดยใช้คำพูดที่มีน้ำเสียงดังชัดเจน	3.99	.92	มาก
51.	นักเรียนแสดงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อแสดงความสนใจผู้ฟังโดยการประสานสายตากับผู้ฟัง	3.89	.87	มาก
52.	นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสุข	3.91	.82	มาก
53.	นักเรียนแสดงการสื่อสารกับเพื่อนด้วยความสุภาพไม่ก้าวร้าว	3.93	.83	มาก
54.	นักเรียนมีทักษะในการตอบปฏิเสธ	3.94	.79	มาก
55.	นักเรียนมีทักษะในการเจรจาต่อรอง	3.84	.89	มาก
56.	นักเรียนสามารถบอกโทษของบุหรี่ เหล้าที่มีต่อสุขภาพของนักเรียน	4.14	.82	มาก
57.	นักเรียนประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีและกล้าให้ข้อเสนอแนะเพื่อนมิให้สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า	3.95	.98	มาก
	รวม	4.06	.86	มาก
	โดยรวม	3.93	.95	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = .95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านพุทธิพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .1.02) ด้านจิตพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = .95) ด้านทักษะพิสัยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = .86)

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน

เมื่อพิจารณาคำตอบจากนักเรียนในด้านปัจจัย พบว่าด้านความพร้อมตำรวจ D.A.R.E. เตรียมกิจกรรมได้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพราะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ มีกิจกรรมที่สนุก มีความรู้ วิธีการหลีกเลี่ยงยาเสพติดและการตัดสินใจที่ดี อธิบายละเอียด ตรงเวลา มีการเตรียมคำถามและของรางวัลล่วงหน้า ด้านบุคลิกภาพตำรวจ D.A.R.E. มีความเป็นกันเองกับ

นักเรียน แต่งกายสะอาด สนับสนุนการเรียนให้คำแนะนำดี เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ยิ้มเก่ง พุดจาสุภาพ เรียบร้อย อุปกรณ์การเรียนการสอน สมุดแบบฝึกหัดมีสีสันสวยงาม และต้องการให้ตำรวจ D.A.R.E. มีเรื่องเล่า หรือนิทานตลกๆ ต้องการให้มีวิดีโอสาริตการหลีกเลี่ยงยาเสพติด สมุดแบบฝึกหัดไม่ แข็งแรง ส่วนในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนร่วมระหว่างเพื่อนและครู การแสดงบทบาทสมมติ ในด้านผลผลิต ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัยพบว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับ วิธีการปฏิเสธ การหลีกเลี่ยงยาเสพติด และโทษของบุรี่และยาเสพติด และนำความรู้ไปบอกแก่ ผู้อื่นได้ และการตัดสินใจที่ดีเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะถ้าตัดสินใจทำสิ่งถูกต้องจะไม่มีใครเสียใจ เพราะการกระทำของนักเรียน และนักเรียนตระหนักได้ว่าเด็ก ๆ ไม่ควรยุ่งกับยาเสพติด ด้านจิตพิสัย นักเรียนจะร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา และการตัดสินใจที่ดีเป็นสิ่งสำคัญมากช่วยให้นักเรียนไม่มั่วสุมกับคนไม่ดี ถ้ามีคนชวนทำสิ่งไม่ดีนักเรียนรู้วิธีการหลีกเลี่ยง และทำให้นักเรียนไม่ เป็นโรคและนักเรียนต้องการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีอื่นๆ อีก และด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะ การพูดปฏิเสธอย่างมั่นใจเพราะเป็นสิ่งจำเป็น และเมื่อเพื่อนชวนให้ทำสิ่งไม่ดี นักเรียนสามารถพูด กับเพื่อนดีๆ ได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงและนักเรียนยกตัวอย่างการแสดงทักษะการสื่อสารที่ดีเพื่อ ปฏิเสธเพื่อนได้ด้วยความมั่นใจ

6.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง

เมื่อพิจารณาคำตอบจากผู้ปกครองในด้านผลผลิตพบว่าด้านพุทธิพิสัยนักเรียนจะเข้าใจ เรื่องโทษของบุรี่ สุรา และผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่บ้านไม่มีใครสูบบุรี่ และนักเรียนสามารถหลบหลีก จากคนที่ดื่มเหล้าได้โดยการอยู่ห่างๆ คนเหล่านั้ และนักเรียนรู้จักบอกโทษของยาเสพติดให้พ่อแม่ ฟัง รู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ด้านจิตพิสัย นักเรียนชอบเล่นกีฬา อ่านหนังสือ และดูแลตัวเอง ดีขึ้น ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน เช่น ล้างจาน ซักเสื้อผ้า และด้านทักษะพิสัย นักเรียนพูดเก่งขึ้น มีความมั่นใจมากขึ้น พุดจาเป็นผู้ใหญ่และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตร D.A.R.E. (Drug Abuse Resistance Education) ประเทศไทย ใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร D.A.R.E. แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ 1) ตำรวจ D.A.R.E. 2) นักเรียน 3) ผู้ปกครอง 4) เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. 5) ครู รวม 1,159 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง 2 วิธี คือ 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่ครู และตำรวจ D.A.R.E. ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ 5 คน ครู 8 คน ตำรวจ D.A.R.E. 8 คน รวม 21 คน 2) กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยได้กำหนดกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด. 2545: 43; อ้างอิงจาก Krejcie; & Morgan. 1970: 608). ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 229 คน ผู้ปกครอง 229 คน รวม 458 คน ผู้วิจัยได้เพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 10 จึงรวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง 504 คน จากนั้นกำหนดผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มอย่างง่าย การสัมภาษณ์นักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน 8 คน ผู้ปกครอง 8 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 16 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนละ 1 คน จาก 8 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คน จากโรงเรียน 8 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขอบเขตของเรื่องที่ศึกษา โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการประเมินบริบท ปัจจัย กระบวนการ ผลผลิต ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) คือ กลุ่มตำรวจ D.A.R.E. มี 5 ข้อ กลุ่มนักเรียนมี 3 ข้อ กลุ่มผู้ปกครองมี 3 ข้อ กลุ่มเจ้าหน้าที่มี 5 ข้อ กลุ่มครูมี 4 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ ระดับมากที่สุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับเจ้าหน้าที่ 3 คน ครู 3 คน ตำรวจ D.A.R.E. 3 คน นักเรียน 75 คน ผู้ปกครอง 75 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ปรากฏได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

การประเมินด้านบริบท คือ มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือของเจ้าหน้าที่เท่ากับ .9478 ครูมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8571 และตำรวจ D.A.R.E. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8048 โดยรวมมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8507

การประเมินด้านปัจจัย มีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือของครูเท่ากับ .9483 ตำรวจ D.A.R.E. มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8571 และนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9425

การประเมินด้านกระบวนการ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9434

การประเมินด้านผลผลิต คือ แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9569 และแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครองมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9644

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E.

มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยสรุปข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็นแล้วสรุปเป็นภาพรวมด้วยการหาความถี่และพรรณนา

การสัมภาษณ์ผู้วิจัยวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากความคิดเห็นที่ได้มาปรับข้อความคำถามให้กระชับและไม่ซ้ำซ้อน

ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามสำหรับตำรวจ D.A.R.E. จำนวน 8 ฉบับ ได้รับกลับคืน 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00
2. แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 252 ฉบับ ได้รับกลับคืน 229 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.87
3. แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 252 ฉบับ ได้รับกลับคืน 229 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.87

4. แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. จำนวน 5 ฉบับ ได้รับกลับคืน 5 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00
5. แบบสอบถามสำหรับครู จำนวน 8 ฉบับ ได้รับกลับคืน 8 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00
- การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนโรงเรียนละ 1 คนจาก 8 โรงเรียน รวม 8 คน และสัมภาษณ์ผู้ปกครองโรงเรียนละ 1 คนจาก 8 โรงเรียน รวม 8 คน โดยเข้าพบนักเรียนและผู้ปกครองที่บ้านแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านเนื้อหา (Content Analysis) มาจัดกลุ่มคำตอบในแต่ละประเด็น

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. ด้านบริบท โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. พบว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดมีความสอดคล้องในระดับมาก
2. ด้านปัจจัยโดยพิจารณาคูณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. และอุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่าคูณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านความพร้อมอยู่ในระดับมาก ด้านบุคลิกภาพอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับอุปกรณ์การเรียนการสอนพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคู่มือตำรวจ D.A.R.E. สมุดวางแผน และวีดิทัศน์อยู่ในระดับมากทุกด้าน
3. ด้านกระบวนการ โดยพิจารณาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก
4. ด้านผลผลิต โดยพิจารณาคูณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. ตามความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย ด้านทักษะพิสัย พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน
5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ในแบบสอบถามปลายเปิด
 - 5.1 ด้านบริบทกลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้
 - 5.1.1 ตำรวจ D.A.R.E. มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งหมด
 - 5.1.2 ครู ให้ข้อเสนอแนะมีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดและมีข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงเพิ่มเวลาเรียน และนำสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมานำเสนอโดยใช้วีดิทัศน์

5.1.3 เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. มีความคิดเห็นว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งหมด

5.2 ด้านปัจจัย กลุ่มตัวอย่างให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 ตำรวจ D.A.R.E. ให้ข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงด้านปัจจัยเกี่ยวกับความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E. ได้แก่ งานในหน้าที่มีมากทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้เต็มที่ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E. การขาดแคลนยานพาหนะเดินทางไปโรงเรียน ควรจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ ตำรวจ D.A.R.E. สำหรับอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรปรับปรุง ได้แก่ หน่วยเหนือควรจัดให้มีอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พร้อมแก่ตำรวจ D.A.R.E. โดยตำรวจ D.A.R.E. ไม่ต้องเตรียมหรือจัดหาเอง และมีข้อคิดเห็นเพิ่มเติม คือ เนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับสังคมไทย ควรจัดสรรค่าตอบแทนการสอนให้ตำรวจ D.A.R.E. ทุกภาคการศึกษา และผู้รับผิดชอบควรจัดอุปกรณ์การเรียนการสอนต่างๆ ให้ตำรวจ D.A.R.E.

5.2.2 ครู ด้านปัจจัย ครู ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ในด้านความพร้อมเห็นว่าควรจัดวิดีโอเป็นสื่อการเรียนการสอนแก่นักเรียนและด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรมีสื่อสนับสนุนการเรียนแก่นักเรียน ได้แก่ วิดีโอหรือแผ่นใส ส่วนอุปกรณ์การเรียนการสอน ควรปรับปรุงโดยนำสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมานำเสนอในรูปแบบของวีดิทัศน์ แผ่นใส

6. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์

6.1 เมื่อพิจารณาคำตอบจากนักเรียนในด้านปัจจัย พบว่าด้านความพร้อมตำรวจ D.A.R.E. เตรียมกิจกรรมได้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน อธิบายละเอียด ตรงเวลา มีการเตรียมคำถามและของรางวัลล่วงหน้า ด้านบุคลิกภาพตำรวจ D.A.R.E. มีความเป็นกันเองกับนักเรียน แต่งกายสะอาด สนับสนุนการเรียนให้คำแนะนำดี เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ยิ้มเก่ง พูดจาสุภาพ เรียบร้อย อุปกรณ์การเรียนการสอน สมุดแบบฝึกหัดมีสีสันสวยงาม และต้องการให้ตำรวจ D.A.R.E. มีเรื่องเล่า หรือนิทานตลกๆ ต้องการให้มีวิดีโอสารคดีการหลีกเลี่ยงยาเสพติด สมุดแบบฝึกหัดไม่แข็งแรง ส่วนในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนร่วมกันระหว่างเพื่อนและครูมาก ในด้านผลผลิต ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัยพบว่านักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิเสธ การหลีกเลี่ยงยาเสพติด และโทษของบุหรี่และยาเสพติด และนำความรู้ไปบอกแก่ผู้อื่นได้ และการตัดสินใจที่ดีเป็นเรื่องสำคัญมาก ด้านจิตพิสัย นักเรียนจะร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬาทำให้ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และการตัดสินใจที่ดีเป็นสิ่งสำคัญมากช่วยให้นักเรียนไม่มั่วสุมกับคนไม่ดี ถ้ามีคนชวนทำสิ่งไม่ดีนักเรียนรู้วิธีการหลีกเลี่ยง และนักเรียนต้องการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีอื่นๆ อีก และด้านทักษะพิสัย นักเรียนมีทักษะการพูดปฏิเสธอย่างมั่นใจเพราะเป็นสิ่งจำเป็น และเมื่อเพื่อนชวนให้ทำสิ่งไม่ดี นักเรียนสามารถพูดกับเพื่อนดีๆ ได้โดยไม่ใช้ความรุนแรงและนักเรียนยกตัวอย่างการแสดงทักษะการสื่อสารที่ดีเพื่อปฏิเสธเพื่อนได้ด้วยคามมั่นใจ

6.2 เมื่อพิจารณาคำตอบจากผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นโดยสรุปในด้านผลผลิตพบว่า ด้านพุทธิพิสัยนักเรียนจะเข้าใจเรื่องโทษของบุหรี่ สุรา และที่บ้านไม่มีใครสูบบุหรี่ และนักเรียนสามารถหลบหนีจากคนที่ดื่มเหล้าได้โดยการอยู่ห่างๆ และรู้จักบอกโทษของยาเสพติดในพ่อแม่ฟังรู้ว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ ด้านจิตพิสัยลูกชอบเล่นกีฬา อ่านหนังสือ และดูแลตัวเองดีขึ้น ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน และด้านทักษะพิสัย นักเรียนพูดเก่ง มีความมั่นใจ พูดจาเป็นผู้ใหญ่ และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

การอภิปรายผล

จากการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยได้อภิปรายในสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริบท เกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E.

จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. กับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติด จากแบบสอบถามของตำรวจ D.A.R.E. เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. และครูมีความคิดเห็นตรงกันโดยรวมว่ามีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหา ยาเสพติดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาเด็กไม่กล้าปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด และปัญหาเด็กมีสุขภาพร่างกายเสื่อมถอยทำลายเนื่องจากสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหยหรือเสพยาเสพติดอยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่เด็ก ๆ กล้ายืนกรานในสิ่งที่ถูกต้อง ได้แก่ การปฏิเสธแรงกดดันจากเพื่อนให้ใช้ยาเสพติด (C. Ringwalt; S.T. Ennett; & K.D. Holt. 1991: ออนไลน์) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัชชัย สุชีญามานนท์. 2546: บทคัดย่อ) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจำหน่ายยาเสพติด คือ การไม่มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดและเห็นว่าการจำหน่ายยาเสพติดทำให้มีรายได้สูง และสำนักงานตำรวจแห่งชาติตระหนักถึงความร้ายแรงของปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดสู่เด็กนักเรียนจึงแสวงหาวิธีการสกัดกั้นยาเสพติดให้พ้นจากโรงเรียนซึ่งหลักสูตร D.A.R.E. เป็นที่ยอมรับกว้างขวางว่ามีประสิทธิภาพในการป้องกันยาเสพติดเข้าสู่โรงเรียนโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการขยายตัวของปัญหา ยาเสพติดและลดการแพร่ระบาดของยาเสพติดในโรงเรียน (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2543?ข: คำนำ) ดังนั้นความคิดเห็นของทั้งตำรวจ D.A.R.E. และเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. จึงมีความคิดเห็นตรงกันว่าจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กไม่กล้าปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด ในระดับมากที่สุด

2. ด้านปัจจัย เกี่ยวกับคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ใน 2 ด้าน คือ ด้านความพร้อมและด้านบุคลิกภาพ และอุปกรณ์การเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามตำรวจ D.A.R.E. นักเรียน และครู มีความคิดเห็นตรงกันโดยรวมว่ามีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E. ในด้านความพร้อมพบว่าตำรวจ D.A.R.E. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สอน (ยาเสพติด) เป็นอย่างดีในระดับมากที่สุด และบุคลิกภาพพบว่าตำรวจ D.A.R.E. แต่งกายสะอาด มีสุขภาพแข็งแรง ยิ้มแย้มแจ่มใส มีความมั่นใจในตัวเอง มีความประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้ และเป็นครูที่เคารพนับถือในระดับมากที่สุด แต่มีข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ครู ตำรวจ D.A.R.E. และนักเรียน ประเมินสอดคล้องตรงกันว่า ตำรวจ D.A.R.E. เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นใส และวีดิโอเทป/แผ่นซีดีรอมและจดหมายถึงผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตำรวจ D.A.R.E. ได้รับการฝึกฝน ความมีระเบียบวินัยมาอย่างเข้มงวด (สมชัย วายลม. 2548: สัมภาษณ์) จึงได้รับการประเมินทั้งจากครูและนักเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าตำรวจ D.A.R.E. มีการแต่งกายสะอาด สุขภาพแข็งแรง ในด้านความพร้อมครูต้องมีความรู้ในเนื้อหาที่เด็กจะเรียน รวมถึงแหล่งความรู้ที่จะแนะนำเด็ก ครูต้องค้นคว้าข้อมูล รับผิดชอบสิ่งที่ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน (กาญจนา ไชยพันธ์. 2544: 6 – 9) จึงสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าตำรวจ D.A.R.E. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สอน (ยาเสพติด) เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมากที่สุด ในส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอนพบว่า ตำรวจ D.A.R.E. เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นใส และวีดิโอเทป/แผ่นซีดีรอม และจดหมายถึงผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง มีสาเหตุจากการที่ตำรวจ D.A.R.E. มิได้เตรียมความพร้อมที่จะนำสื่อการเรียนการสอน ทั้งแผ่นใส วีดิโอเทป มาใช้ในการเรียนการสอน (ศิริรัตน์ เปรมจิต. 2548: สัมภาษณ์) ประกอบกับข้อมูลจากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูและตำรวจ D.A.R.E. ที่เสนอแนะว่าควรนำสื่อการเรียนการสอนนำเสนอในรูปแบบของวีดิทัศน์เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ดีขึ้น และตำรวจ D.A.R.E. มีข้อคิดเห็นว่าการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ไม่เพียงพอ ต้องจัดหาเอง ขาดแคลนยานพาหนะ และไม่ได้รับการจัดสรรค่าตอบแทนให้ทุกภาคการศึกษา ในขณะที่ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่าตำรวจ D.A.R.E.เตรียมกิจกรรมได้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน เพราะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับโทษของบุหรี่ มีกิจกรรมที่สนุก มีความรู้ วิธีการหลีกเลี่ยงยาเสพติด และการตัดสินใจที่ดี อธิบายละเอียด ตรงเวลา มีการเตรียมคำถามและของรางวัลล่วงหน้า ตำรวจ D.A.R.E. มีความเป็นกันเอง สนับสนุนการเรียนให้คำแนะนำดี ดังนั้นความคิดเห็นของตำรวจ D.A.R.E. นักเรียนและครู จึงมีความเห็นตรงกันโดยรวมในด้านปัจจัยว่าอยู่ในระดับมาก

3. ด้านกระบวนการ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามนักเรียนมีความเห็นโดยรวมว่าอยู่ในระดับมาก คือ ตำรวจ D.A.R.E. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน และตำรวจ D.A.R.E. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในคำตอบของนักเรียน ส่วนตำรวจ D.A.R.E. ควรหลีกเลี่ยงการบรรยายที่

ใช้เวลาานติดต่อกันเกิน 5 นาที และนักเรียนได้คิดและอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เพื่อนหรือผู้ปกครองได้รับรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ รูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนตามหลักสูตร D.A.R.E. มีกิจกรรมที่หลากหลาย สนุกสนาน ทำให้นักเรียนมีความสนใจกิจกรรมการเรียนอย่างต่อเนือง และตำรวจ D.A.R.E. เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดเป็นอย่างดี จึงสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่นักเรียนได้มาก ส่วนการที่ตำรวจ D.A.R.E. ใช้เวลาบรรยายนานติดต่อกันเกิน 5 นาที มีสาเหตุจากตำรวจ D.A.R.E. มีได้วางแผน และเตรียมความพร้อมเพื่อให้การสอนเป็นไปตามกำหนดเวลา ซึ่งกลยุทธ์ในการบรรยายที่ไม่ควรนานติดต่อกันเกิน 5 นาที เป็นกลยุทธ์หนึ่งที่สำคัญสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 8 – 24) การที่นักเรียนได้คิดและอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เพื่อนหรือผู้ปกครองได้รับรู้มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีสาเหตุจากการตั้งคำถามแก่นักเรียนในชั้นเรียน ตำรวจ D.A.R.E. อาจใช้คำถามที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดไม่เพียงพอ ตามคำถามนักเรียนอย่างรวดเร็ว โดยไม่รอให้นักเรียนคิดและตอบ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ไม่ควรใช้ในการสอน (กลยุทธ์ในการสอนหลักสูตร D.A.R.E. 2543?: 19) ตลอดจนการฝึกฝนการอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้ผู้อื่นได้รับรู้ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่าการสอนของตำรวจ D.A.R.E. มีการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนร่วมกันกับเพื่อนและครูมาก เช่น การช่วยกันตอบคำถาม การระบุปัญหาเพื่อตัดสินใจ การแสดงบทบาทสมมติ ดังนั้นความคิดเห็นของนักเรียน จึงมีความเห็นตรงกันโดยรวมในด้านกระบวนการว่าอยู่ในระดับมาก

4. ด้านผลผลิต

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านผลผลิต เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์รายด้าน ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย ดังนี้

4.1 ด้านพุทธิพิสัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองพบว่ามี ความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนการสอน และสื่อ การเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามให้นักเรียนคิด ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการสอนหลักสูตร D.A.R.E. คือ การตั้งคำถาม (Questioning) ที่ การเรียนรู้มาจากการที่ผู้เรียนเชื่อมโยงข้อมูลใหม่เข้ากับข้อมูลที่มีอยู่แล้วสร้างความหมายขึ้นมาเองในสมองของนักเรียนมากกว่าจากความหมายที่ครูเป็นผู้ยื่นให้ การใช้คำถามที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแก้ปัญหาของตนเองและสร้างความหมายที่ลึกซึ้งกว่าขึ้นมา (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 8) ทำให้นักเรียนเรียนรู้เข้าใจสิ่งที่สอนและ สนับสนุนให้นักเรียนคิดและหาคำตอบด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ที่ลูซิน เพ็ชรรักษ์กล่าวว่า ยอมรับในหลักการที่ว่าผู้เรียนสามารถสร้าง

ความรู้ ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง มิใช่ได้มาจากครูและการสร้างความรู้ขึ้นเป็นการเชื่อมโยงสิ่งที่รู้แล้วกับสิ่งที่กำลังเรียน และให้โอกาสผู้เรียนเป็นผู้เริ่มทำกิจกรรมที่ตนเองสนใจ ครูสนับสนุนอย่างเพียงพอและเหมาะสม และให้เวลานักเรียนทำกิจกรรม/โครงการอย่างต่อเนื่อง (สุขชิน เพ็ชรรักษ์. 2544: 1 – 14) อีกทั้งเนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับโทษของการสูบบุหรี่ ดั้มเหล่าแก่นักเรียนประกอบกับการให้นักเรียนได้นำเสนอสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และจากกลุ่มผ่านกิจกรรมต่างๆที่มีในหลักสูตร D.A.R.E. ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในด้านพุทธิพิสัยที่ พิซิต ฤทธิ์จรรยา กล่าวว่า นักเรียนมีความสามารถในการนำไปใช้ (application) แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ ได้ และสามารถประเมินค่า (evaluation) ซึ่งเป็นความสามารถในการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าของเนื้อหา วิธีการต่างๆ (พิซิต ฤทธิ์จรรยา. 2545: 31 – 51; อ้างอิงจาก Bloom; et al.1956) ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสิ่งที่เรียนรู้ในระดับมาก และสามารถพิจารณาตัดสินคุณค่าในสิ่งที่เรียน นักเรียนจึงยืนยันกับผู้ปกครองว่าจะไม่เสพยาเสพติด ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และไม่สูบบุหรี่ ดั้มสุรามีความคิดเห็นในระดับมาก ดังนั้นความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองจึงความเห็นตรงกันในด้านพุทธิพิสัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.2 ด้านจิตพิสัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้คงเป็นเพราะเนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. ที่เป็นแกนของหลักสูตรคือ รูปแบบการตัดสินใจที่ดี คือ D หมายถึง Define (อธิบายปัญหา) อธิบายถึงปัญหา ความท้าทาย หรือโอกาส A หมายถึง Assess (ระบุทางเลือก) ทางเลือกของนักเรียนคืออะไร นึกถึงทางเลือกต่างๆ R หมายถึง Respond (ตัดสินใจเลือก) เลือก ตัดสินใจเลือก และ E หมายถึง Evaluate (ทบทวนการตัดสินใจ) การตัดสินใจนั้นดีหรือไม่ นักเรียนรู้ได้อย่างไรว่าดี นักเรียนจะตัดสินใจอย่างเดียวกันในขนาดหรือไม่ ซึ่งเป็นแกนของหลักสูตร D.A.R.E. ที่มุ่งหมายให้นักเรียนมีทักษะการตัดสินใจที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านจิตพิสัยที่ พวงแก้ว ปุณยกนกกล่าวว่า เป็นการตอบสนอง (responding) แสดงกิริยาโต้ตอบต่อสิ่งเร้า เป็นการเกิดค่านิยม (valuing) ที่นักเรียนเห็นคุณค่าของการตอบสนองแล้วกลายเป็นสิ่งที่ยึดถือของนักเรียน (พวงแก้ว ปุณยกนก. 2546: 167 – 179) ดังนั้นในด้านจิตพิสัย วิชา D.A.R.E. ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผลอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความภูมิใจเมื่อได้รับใบประกาศนียบัตรเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และวิชา D.A.R.E. เรียนสนุก น่าสนใจ และนักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของโรงเรียนในระดับมาก ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองในด้านจิตพิสัยจึงมีความเห็นตรงกันโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4.3 ด้านทักษะพิสัย

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถามนักเรียนและผู้ปกครองมีความเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในเนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. นอกจากเน้นเรื่องทักษะการตัดสินใจที่ดี ยังให้ความสำคัญกับทักษะการปฏิเสธและวิธีการโต้ตอบแรงกดดันจากบุคคลอื่นที่ให้นักเรียนใช้ยาเสพติด ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระของหลักสูตร

D.A.R.E. ได้แก่ 1) พูดคำว่า “ไม่ละ ขอบคุณ” 2) ให้เหตุผลหรือข้อแก้ตัว 3) กล่าวคำปฏิเสธซ้ำ หรือพูดคำว่าไม่ตลอด 4) เดินหนีไป 5) เปลี่ยนเรื่อง 6) หลีกเลียงสถานการณ์ 7) เมินเฉย ไม่สนใจ 8) อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม และรูปแบบการโต้ตอบที่เหมาะสม คือ แบบเชื่อมั่น คือ พูดจาชัดเจน เชื้อมั่นและสงบ มีบุคลิกท่าทางดี ประสานสายตากับคนอื่น (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2543?ข: 39 - 47) ตำรวจ D.A.R.E. และครูจะให้ความช่วยเหลือในกิจกรรมต่างๆ ที่นักเรียนทำ รวมทั้งการตั้งคำถาม การถกแถลงในกลุ่ม การเล่นเกมทบทวนสมมุติ การทำแบบฝึกหัด (กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. 2547: 1 – 82) ทำให้ลักษณะของพฤติกรรมตามพัฒนาการด้านทักษะพิสัยที่ทำด้วยความชำนาญ (Mastering) นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ด้วยความถูกต้อง (ณัฐพรณ์ หลาวทอง. 2546: 195 – 199) ดังนั้นในด้านทักษะพิสัยนักเรียนสามารถนำทักษะการปฏิเสธที่เรียนมาใช้แก้ปัญหาหาในแต่ละสถานการณ์ได้ เช่น ถ้าเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่หรือยาเสพติดนักเรียนสามารถปฏิเสธได้ ความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองในด้านทักษะพิสัย จึงมีความคิดเห็นตรงกันโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริบท มีข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาหาหาเสพติด แต่ควรปรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. เพิ่มในเรื่องความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้พ่อแม่ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และความต้องการของสังคมในการแสวงหาความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู และตำรวจในการป้องกันยาเสพติด และมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่นอกเหนือจากด้านบริบทเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร D.A.R.E. คือควรปรับเวลาเรียนให้มากขึ้นนำสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดมานำเสนอในรูปแบบของสื่อวีดิทัศน์และปรับปรุงหลักสูตร เช่น ภาษา การยกตัวอย่าง การปฏิเสธ การเล่นเกมทบทวนสมมุติ รูปแบบการนำเสนอ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

1.2 ด้านปัจจัย มีข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในด้านปัจจัยพบว่า ตำรวจ D.A.R.E. ขาด

ความพร้อมเรื่องการเตรียมสื่อการเรียนการสอน ได้แก่ วีดิทัศน์ แผ่นใส และจดหมายถึงผู้ปกครอง และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มียานพาหนะ ได้รับการจัดสรรค่าตอบแทน ไม่ครบทุกภาคการศึกษา และต้องการให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ทบทวนเพิ่มเติมแก่ตำรวจ D.A.R.E. อีกทั้งยังขาดการสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชา ดังนั้นผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร D.A.R.E. ในด้านปัจจัยควรสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอนงบประมาณ ยานพาหนะให้เพียงพอต่อความต้องการ และประสานงานทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชาในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E. เพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินการของตำรวจ D.A.R.E. และมีการนิเทศติดตามการจัด

การเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นในด้านความพร้อม ตำรวจ D.A.R.E. ควรปรึกษากับครูเกี่ยวกับวิธีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกันในห้องเรียน การปรึกษากับครูเรื่องเวลาที่นักเรียนใช้ในการลงบันทึกข้อมูลประจำวันในแต่ละบทเรียน และควรขอความช่วยเหลือจากครูในการเก็บรายงาน D.A.R.E. ควรเตรียมของรางวัลให้กับนักเรียนแต่ละบทเรียนมากขึ้น ส่วนด้านบุคลิกภาพ ตำรวจ D.A.R.E. ควรแสดงความคิดเห็นที่สนับสนุนหรือโต้ตอบอย่างมีเหตุผล และแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง

1.3 ด้านกระบวนการ มีข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียนควรสนับสนุนให้ได้เรียนรู้พร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนที่มี และอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้ผู้อื่นรับรู้ ตลอดจนการทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่มให้มากขึ้น และตำรวจ D.A.R.E. ควรหลีกเลี่ยงการบรรยายที่นานติดต่อกันเกิน 5 นาที

1.4 ด้านผลผลิต มีข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในด้านพุทธิพิสัย ตำรวจ D.A.R.E. ควรย้ำเตือนและให้ข้อมูลแก่นักเรียนในเรื่องความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับกฎของ D.A.R.E. คำจำกัดความของ D.A.R.E. และให้นักเรียนเข้าใจว่ามีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรเน้นที่จะให้ความรู้ความเข้าใจและทักษะเกี่ยวกับการตัดสินใจที่ดี ซึ่งเป็นหัวใจของหลักสูตร D.A.R.E. ในด้านจิตพิสัย ต้องฝึกฝนให้นักเรียนกล้าตัดสินใจ ไม่โลเล รู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลไม่คล้อยตามเสียงส่วนใหญ่ และโรงเรียนควรสนับสนุนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดมากขึ้นและควรให้นักเรียนได้มีโอกาสทบทวนบทเรียน D.A.R.E. หมั่นฝึกฝนวิธีการจัดการกับความโกรธ ส่วนในด้านทักษะพิสัยควรสนับสนุนให้นักเรียนฝึกทักษะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการสื่อสารอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเอง การสื่อสารกับเพื่อนด้วยความสุภาพไม่ก้าวร้าว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสนับสนุนเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร D.A.R.E. อย่างต่อเนื่องเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคมไทย

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการใช้หลักสูตร D.A.R.E. ในพื้นที่จังหวัดต่างๆ

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงการวิเคราะห์และประเมินผลหลักสูตรแบบผสมผสาน เช่น การประเมินหลักสูตรแบบ The Investigative Curriculum Evaluation หรือ ICE ซึ่งเป็นการผสมผสานแบบ CIPP และ Stake's countenance

2.4 ควรมีการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. อย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ วิจิตรกุล. (2542). การประเมินหลักสูตร “นักบริหารงานประชาสัมพันธ์รุ่นพิเศษของสถาบันการประชาสัมพันธ์ กรมประชาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- กลยุทธ์ในการสอนหลักสูตร D.A.R.E.. (2543?). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- กรีช เตียนพลกรัง. (2545, กันยายน - ตุลาคม). เทคโนโลยีการศึกษากับอาชีวศึกษา. เอกสารทางวิชาการเทคโนโลยี - ทับแก้ว. ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสนามจันทร์. 5(7): 41 - 45.
- กองบังคับการตำรวจนครบาล 6. (2548, 11 กุมภาพันธ์). บันทึกข้อความ บก.น.6 ที่ 0011 (ศตส.บก.น.6)/59 เรื่อง รายงานผลการดำเนินการโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย).
- กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด. (2543ก). โครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (โครงการ D.A.R.E.ประเทศไทย). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- _____. (2543ข). คู่มือสำหรับตำรวจ. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- _____. (2543). การอบรมหลักสูตร วิทยากรตำรวจโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (วิทยากรตำรวจ D.A.R.E.). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- _____. (2547). การฝึกอบรมหลักสูตรตำรวจ D.A.R.E. (หลักสูตรใหม่). กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- กองเพชร กุลจริต. (2547, มีนาคม - มิถุนายน). จับกระแสโลก ดิดยารักษาได้. ใน เพื่อนวิทยากร. วิตถวัลย์ สุนทรขจิต. หน้า 22 - 24. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.
- กัมปนาท อาษา. (2545). การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2527). หลักสูตรและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- กาญจนา ไชยพันธ์. (2544, พฤษภาคม). แนวคิดจิตวิทยาของโรเจอร์กับการเรียนการสอนแบบ
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง". วารสารวิชาการ. 4(5): 6 – 9.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
บุ๊ค พอยท์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ:
อลีน เพรส.
- ชาญยุทธ์ นุชนงค์. (2546). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช
2540 สาขาช่างไฟฟ้ากำลัง สำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายเข้าศึกษาต่อ
วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 12 สังกัดกรมอาชีวศึกษา. ปริญญาโท. กศ.ม.
(อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชินวัฒน์ สินธูล. (2543). การประเมินหลักสูตรฝ่ายอำนวยการ สถาบันพัฒนาข้าราชการ
ตำรวจ กองบัญชาการตำรวจนครบาล โดยใช้แบบจำลอง CIPP Model. วิทยานิพนธ์.
ศษ.ม. (การวัดและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ชูจิตต์ เหล่าเจริญสุข. (2548). ความหมายของหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2548, จาก
http://yalor.yru.ac.th/~chujitt/1intro_ch1.htm
- ณัฐภรณ์ หลาวทอง. (2546). การประเมินจิตพิสัย. ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่.
หน้า 195 – 199. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐชัย สุปัญญาพานนท์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระทำผิดของผู้ต้องขังคดีจำหน่าย
ยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางนครปฐม. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม.
(การบริหารงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ดวงรัตน์ สุวรรณประทีป. (2547). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาเทคโนโลยีโทรคมนาคม กรมอาชีวศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ. ปริญญาโท. กศ.ม.(อุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เด็กไทยมีว้อยบายมุข นิยมสื่อลามก – เช็กซ์ ป้าอุเร่งหาหนทางแก้. 2548, 19 ธันวาคม).
เดลินิวส์. หน้า 19.
- ทรงศักดิ์ จารุมาศ. (2544). การประเมินหลักสูตรกิจกรรมลูกเสือสามัญ รุ่นใหญ่ ในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองกลาง จังหวัด
หนองบัวลำภู. ปริญญาโท. กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

- ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2545). รายงานการวิจัย การประเมินผลหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาให้บริการปรึกษาและแนะแนวในงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ. กรุงเทพฯ:
วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ทัศนีย์ ภิรมณ์แก้ว. (2547). การประเมินโครงการฝึกอบรมเยาวชนสัมพันธ์ กองบัญชาการ
ตำรวจนครบาล. วิทยานิพนธ์. รป.ม. (บริหารนโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- ทิตนา แคมมณี. (2535). การประเมินหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ คงเจริญ. (2545). การประเมินคุณลักษณะครูอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตการศึกษา 7. วิทยานิพนธ์. กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธำรงค์ อุดมไพจิตรกุล. (2548). คุณสมบัติของหลักสูตรที่ดี. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2548,
จาก http://yalor.yru.ac.th/~chujitt/1intro_ch1.htm
- ธำรง บัวศรี. (2542). ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
ธนัชการพิมพ์.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2543). วิเคราะห์ปัญหาสำคัญในสังคมไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นันทกิจ ศรีหานารถ. (2546). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2540)
มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และ
สารสนเทศศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- นิรมล ศตวุฒิ; ศักดิ์ศรี ปาณะกุล; และ ระวีวรรณ ศรีครามครัน. (2543). หลักสูตรและวิธีสอน
ทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บรรพต สุวรรณประเสริฐ. (2544). การพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โนว์เลด.
- บอเลเวิร์ส, คริส; ครอว์ฟอร์ด, แอกเนส; และ สวีเซอร์, จอห์น. (2546). ร่างหลักสูตรระดับ
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
_____. (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2540, เมษายน - มิถุนายน). การศึกษาที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลางของ
การพัฒนา. สารพัฒนาหลักสูตร. 16: (28 - 31).

- เบญจวรรณ สุธรรมรักษ์. (2546). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการบริหารคหกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประทีป เมธาคุณวุฒิ. (2545). หลักสูตรอุดมศึกษา : การประเมินและการพัฒนา. กรุงเทพฯ: นิชิน แอดเวอร์ไทซิง กรุ๊ป.
- ประวัติ D.A.R.E. (2548, มีนาคม – เมษายน). ปส.สัมพันธ์. 10(2): 2 – 3.
- ประไพพรรณ ชัยพันธ์เศรษฐ์. (2547). การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการโรงแรม วิทยาลัยดุสิตธานี. ปรินูญานิพนธ์. กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปुरुชัย เปี่ยมสมบูรณ์; และคณะ. (2529). การวิจัยแนวทางกำหนดนโยบายและการพัฒนา หลักสูตรนักบริหารระดับกลาง. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ..
- พวงแก้ว ปุณยกนก. (2546). การประเมินพุทธิพิสัย. ใน การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่. หน้า 167 – 179. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์ทิพย์ นฤมิตญาณ. (2546). มุมเหตุจูงใจในการกระทำผิด คดียาเสพติดของผู้ต้องขังหญิง ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำพิเศษมีนบุรี. วิทยานิพนธ์. สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์; สุวัฒนา อุทัยรัตน์; และ กมลพร บัณฑิตตยานนท์. (2544). แนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับครุมัธยมเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิชิต ฤทธิ์จรรยา. (2545). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แฮ้าส์ ออฟ เคอร์มีสท์.
- เยาวดี ราชชัยกุลวิบูลศรี. (2542). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รณกร สุขมงคล. (2547). การประเมินโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (D.A.R.E. ประเทศไทย) กรณีศึกษาเขตจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์. รป.ม.(นโยบายสาธารณะ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- รุจิรี ภูสาระ. (2546). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.
- รุจิรี ภูสาระ; และ จันทรานี สงวนนาม. (2545). การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.

- ฤกษ์ชัย เพ็ชรคง. (2547). การประเมินสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มวิชาเทคนิคพื้นฐาน สำหรับนักเรียนสายช่างอุตสาหกรรม หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี) : กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. สารนิพนธ์. กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา จึงประสิทธิ์. (2532). การบริหารและบริหารงานโสตทัศนศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วาสนา ประवालพฤษ์. (2544). หลักการและเทคนิคการประเมินการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- วัชร บุรณสิงห์. (2544). การบริหารหลักสูตร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วัฒนาพร ระวังทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: คอมพิวเตอร์กราฟฟิก.
- วิชัย พรมาลัยรุ่งเรือง. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างเคหภัณฑ์ พุทธศักราช 2535 สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปริญญาานิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย ดิสสระ. (2535). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2537). กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย แหวนเพชร. (2530). เทคนิคและวิธีสอนอุตสาหกรรมศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะวิชาอุตสาหกรรมศึกษา วิทยาลัยครูพระนคร.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสานต่อท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: ดิสคัฟเวอรี.
- ศิริชัย พงษ์วิชัย. (2543). การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริรัตน์ เปรมจิตร. (2547). การติดตามและประเมินผลโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบของตำรวจภูธรจังหวัดนครปฐม. ปริญญาานิพนธ์. ศศ.ม. (สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2548, 29 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย หนัด บวรชัย ที่กองบังคับการอำนวย การตำรวจภูธรภาค 7.

- ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ. (2547, 25 สิงหาคม). คำสั่งศูนย์
อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติที่ 28/2547 เรื่อง Roadmap การต่อสู้เพื่อ
เอาชนะยาเสพติด.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
การบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมชัย วายลม. (2548, 29 สิงหาคม). สัมภาษณ์โดย ธนิต บวรชัย ที่กองบัญชาการตำรวจ
ปราบปรามยาเสพติด.
- สรุปสถานการณ์ปัญหาเสพติด ด้านการบำบัดรักษาฟื้นฟู ปี 2546. (2548). (ซีดี). กรุงเทพฯ:
สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2548). ความสำคัญของหลักสูตร. สืบค้นเมื่อ 14 สิงหาคม 2548, จาก
http://yalor.yru.ac.th/~chujitt/1intro_ch1.htm
- สุชิน เพ็ชรรักษ์. (2544). รายงานการวิจัย เรื่อง การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วย
ปัญญาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุทธาสินี วิเวกานนท์. (2538). คุณลักษณะของครูประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในยุค
โลกาภิวัตน์ตามการรับรู้ของตนเอง. วิทยานิพนธ์. คม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2546). แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ:
โนว์เลด.
- สำลี รักสุทธี. (2544). เทคนิควิธีการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด.
พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- _____. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). รายงาน "การสังเคราะห์รูปแบบการจัดการกระบวนการ
เรียนรู้ของครูต้นแบบ" ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542) สรุปรูปแบบ
การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ:
แคนดิดมีเดีย.
- สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส. กระทรวงยุติธรรม. (2548 ก). ผลการปราบปราม
ยาเสพติดทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ.2547. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- _____. (2548 ข). เสริมความรู้คือ พลังป้องกันยาเสพติด. สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2548,
จาก <http://www.healthnet.in.th/text/forum1/drug/drug001.htm>
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). การประเมินโครงการทางการศึกษา. กรุงเทพฯ:
นิชนแอนเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.

- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2543). *จากรวมเกียรติสู่การประเมิน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ฟ้าปก.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.
- อุดม เขยแก้ว. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- Adam Parra, Rick Stefanko; & Scott Blankenship. (1994). *1994 Evaluation of the Fayetteville, North Carolina D.A.R.E. Program*. Retrieved. July 1, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_NC.htm
- Alkin, C Marvin; & Christie, A Christina. (2004). *An Evaluation Theory*. Retrieved. November 1, 2005, from http://www.sagepub.com/Alkin%20Chapter%202_5074.pdf
- Baughman, J.T. (2000). *The design and assessment of violence prevention curriculum for at risk high school students*. Retrieved July 1, 2005, from <http://www.umi.com/dissertations/fullcit/9963213>.
- C. Ringwalt, S.T. Ennett; & K.D. Holt. (1991). *An Outcome Evaluation of Project D.A.R.E.*. Retrieved. July 1, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_NC2.htm
- Chaiken Marcia R. (1998). *Kids, Cops and Communities*. New York: National Institute of Justice Issues and Practices In Criminal Justice.
- David L. Rechenmacher. (1995). *Appraisal Report*. Retrieved July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_III.htm
- Eisner, Elliot W. (1994). *The education imagination on the design and evaluation of school programs*. New York : Macmillan College.
- Harold K. Becker, Michael W. Agopian; & Sandy Yeh. (1992). *Impact Evaluation of Drug Abuse Resistance Education (D.A.R.E.)*. Retrieved July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_CA.htm
- Harrison A.S. (1993). *An Evaluation Model for Middle School Counseling and Guidance*. Doctoral Dissertation. Old Dominion University. Photocopied.
- Krejie, R.V.; & D.W. Morgan. (1970). *Education and Psychological Measurement*. New Jersey : Prentice – Hill, Inc.
- M.A. Harmon. (1993). *Reducing the Risk of Drug Involvement Among Early Adolescents – An Evaluation of D.A.R.E.*. Retrieved July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_SC2_III.htm

- Probus, Malcolm. (1979). Evaluation of Ongoing Programs in Public School System, In *Education Evaluation : New Roles, New Means*. P. 242 – 283. Chicago : National Spicily for the Study of Education.
- R. Dukes, S. Matthews. (1991). *Evaluation of the Colorado Springs Citywide Program: Interim Report*. July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/d_Rea_Arch_COSpring.htm
- Sandra Kay Caudill. (1995). *D.A.R.E. – A Success Story in Barnwell County*. Retrieved July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_SC.htm
- Scriven, M.S. (1967). The Methodology of Evaluation. In R.E.Stake(Ed), *Curriculum Evaluation. American Evaluation Research Association Monograph Series on Curriculum Evaluation*, No. 1. Chicago : Rand McNally.
- Scriven, M.S.(1973). Goal-Free Evaluation. In E. House (Ed.), *School Evaluation : The Politic and Process*. Berkerley : McCutchan.
- Stake, R. (1975). *Program Evaluation, particularly responsive evaluation*. Occasional Paper. No.5. Kalamazoo : Western Michigan University Evaluation Center
- Stufflebeam, D.L. (1969,July). "Toward a Science of Educational Education, " *Educational Technology*. 12(5) : 21 – 29.
- _____. (1971). *Education Evaluation and Decision Making*. Ltasea : Peacock..
- The University of Akron. (2003). *A longitudinal Evaluation of the New Curricula for the D.A.R.E. Middle (7th Grade) and High School (9th Grade) Program. Program Progress Report for "year two"*. December 2003 The Adolescent Substance Abuse Prevention study is fund by Robert Wood Johnson Foundation.
- Tyler, Ralph W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago : The University of Chicago.
- Wayne Fisher, Ph.D. (1993). *Drug and Alcohol Use among New Jersey High School Students*. Retrieved July 23, 2005, from http://www.dare.com/new_site/D_Rea_Arch_NJ.htm

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.
หลักสูตร D.A.R.E.

ชื่อหลักสูตร หลักสูตร D.A.R.E. ใหม่

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบาย การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดได้อย่างเด็ดขาดและยั่งยืน และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2547 เห็นชอบให้ดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและให้คงการดำเนินงานของศูนย์อำนวยการ/ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดทุกระดับเพื่อปฏิบัติการกิจดังกล่าวให้เข้มข้นต่อเนื่องต่อไปศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะ ยาเสพติดแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ 6/2547 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2547 ได้ให้ความเห็นชอบ Roadmap การต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ระยะที่ 4 พ.ศ.2548 (1 ตุลาคม 2547 ถึง 30 กันยายน 2548) ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทุกระดับ กระทรวง กรม ส่วนราชการภาคเอกชน ภาคประชาชนทุกส่วนที่เกี่ยวข้องดำเนินการ โดยมีเป้าหมาย มุ่งที่จะเอาชนะปัญหายาเสพติดให้ได้อย่างยั่งยืนและมีระบบเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดโดยการสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานยาเสพติด การสร้างชุมชนเข้มแข็งและพลังแผ่นดิน การส่งเสริมสถานศึกษาให้เอาชนะปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน เป็นการป้องกันยาเสพติดโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชน และการดำรงพลังแผ่นดินในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดทั้งในระดับชุมชน โรงเรียน สถานประกอบการ ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกัน จิตสำนึก และเจตคติของประชาชนให้เข้าใจถึงพิษภัยของยาเสพติด สามารถดูแลตนเอง เพื่อนฝูง ครอบครัว และชุมชนให้ห่างไกลยาเสพติดทุกประเภท

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติด ในเด็กนักเรียน (Drugs Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย อันเป็นโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในการ แก้ไขปัญหายาเสพติดโดยใช้หลักการป้องกันนำหน้าการปราบปราม และมุ่งเน้นกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปใช้ยาเสพติดให้มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด โดยใช้ปรัชญาการศึกษาใหม่ที่ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง ในการเรียนรู้ ตลอดจนจัดให้มีกิจกรรมที่ผู้ปกครองและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กอีกด้วย โดยลักษณะของโครงการคือจัดให้ข้าราชการตำรวจที่สำเร็จการฝึกอบรมหลักสูตรตำรวจ D.A.R.E. (ตำรวจ D.A.R.E.) เข้าทำการสอนให้แก่เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ในโรงเรียนซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบตามเนื้อหาสาระของหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่ อย่างน้อย 1 ห้องเรียนต่อภาคเรียน สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมงเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ ต่อเนื่องกัน เพื่อให้เด็กนักเรียนรู้จักวิธีหลีกเลี่ยง และปฏิเสธการใช้ยาเสพติด และความรุนแรงทั้งนี้โครงการดังกล่าวได้ลงนามในข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานและหลักการหลัก

1. หลักสูตรป้องกันที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วยภาระหนักที่เนื้อหาดังต่อไปนี้
 - 1.1 ความเสี่ยงทางด้านสุขภาพ สังคม กฎหมาย และผลลัพธ์ในระยะสั้นที่เกี่ยวข้องกับการใช้บุหรี่ เหล้า กัญชา สารระเหย และยาเสพติดอื่นๆ
 - 1.2 ความเชื่อโดยทั่วไปของนักเรียนเกี่ยวกับปริมาณการใช้สารเสพติดของเพื่อนมักจะเบี่ยงเบนจากความจริง แต่นักเรียนสามารถตรวจสอบ ไตร่ตรอง และเปลี่ยนความเชื่อเหล่านี้ได้ ด้วยความเข้าใจปริมาณการใช้ที่ถูกต้อง
 - 1.3 กลยุทธ์ในการสื่อสาร การแสดงความเชื่อมั่น การปฏิเสธ และทักษะในการต่อต้านอื่นๆ เป็นหัวใจของความสามารถในการจัดการกับความปรารถนา และแรงกดดันให้ใช้ยาเสพติด
 - 1.4 กลยุทธ์ในการป้องกันยาเสพติดที่ประสบความสำเร็จจำเป็นต้องอาศัย
 - 1.4.1 ความร่วมมือของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน
 - 1.4.2 การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นเวลาหลายปี
 - 1.4.3 กิจกรรมที่นักเรียนเห็นว่า เป็นไปได้จริงและตั้งให้เขาเข้าไปมีส่วนร่วม
 - 1.4.4 เวลาที่พอเพียงสำหรับการฝึกฝนและการอภิปรายในห้องเรียนอย่างลึกซึ้ง
2. ทรรศนะและวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
 - 2.1 นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ต้องการมีความรับผิดชอบมากขึ้นในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว โดยมีผู้ใหญ่ที่เป็นหลักให้ข้อคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์
 - 2.2 นักเรียนในระดับนี้ต้องการพูดคุยและศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่เป็นจริง
 - 2.3 นักเรียนที่วัยรุ่นในช่วงต้น ซึ่งต้องการให้ผู้อื่นให้เกียรติ
 - 2.4 วัสดุอุปกรณ์และบทเรียนจำเป็นต้องมีความเหมาะสมในการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน
 - 2.5 นักเรียนต้องการมีสัมพันธภาพที่ปลอดภัยและได้รับการคำจุนจากผู้ใหญ่
 - 2.6 เนื่องจากนักเรียนมีพื้นฐานที่แตกต่างในเรื่องส่วนตัว สังคม และวัฒนธรรม พวกเขาจึงเรียนรู้ได้ในหลายลักษณะ ดังนั้นกิจกรรมในการเรียนรู้จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และเข้าถึงได้หลายวิธี
 - 2.7 นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สามารถพัฒนาทักษะในด้าน การสื่อสารสังคม การแสดงความเชื่อมั่น และการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้พวกเขาสามารถต่อต้านแรงกดดันให้ใช้ยาเสพติด หรือเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรังแกผู้อื่น
3. ทฤษฎี/วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กแสดงให้เห็นว่า นักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

3.1 ต้องการรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและได้รับการยอมรับจากเพื่อน
ของเขา

- 3.1.1 สามารถเข้าใจทรศนะของผู้อื่น (เน้นที่ตัวเองน้อยลง)
- 3.1.2 สามารถรวมปัจจัยต่างๆ ที่ไม่คงที่เข้าไปในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ
- 3.1.3 สามารถเข้าใจและใช้กฎของตรรกะ
- 3.1.4 กระตือรือร้น อยากรู้ และมีความปรารถนาที่จะสำรวจ
- 3.1.5 เริ่มยอมรับผิดชอบต่อพฤติกรรม
- 3.1.6 เรียนรู้ที่จะให้ความร่วมมือและสนุกสนานกับการตัดสินใจของกลุ่ม
- 3.1.7 ชอบคุยและแสดงความคิดเห็น
- 3.1.8 มีแนวโน้มที่จะหาแรงสนับสนุนจากทั้งเพื่อนและผู้ใหญ่ที่เป็นหลัก

4. ทฤษฎี/วิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นและกลยุทธ์ในการเรียนรู้
ซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า

- 4.1 ประสบการณ์ในชีวิตของนักเรียนและสิ่งแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรมก่อให้เกิด
เกิดความเชื่อหลักและวิธีการมองโลก รวมทั้งวิธีการให้ความหมายแก่สิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้ด้วย
- 4.2 ข้อมูลและทักษะใหม่ๆ ต้องเกี่ยวโยงกับความเชื่อ ความรู้สึก และความคิด
เห็นที่นักเรียนมีอยู่แล้ว เพื่อจะนำเข้าไปรวมอยู่ในการรับรู้ของบุคคลนั้น
- 4.3 ประสบการณ์ที่มาจากการเล่นมือทำ และการคิดด้วยตนเองส่งเสริมให้เกิด
การพัฒนาทางด้านความเข้าใจและความเชื่อใหม่ที่แผ่ขยายออกไป
- 4.4 การพิจารณาอย่างลึกซึ้งซึ่งร่วมกับเพื่อนและผู้ใหญ่ที่เป็นหลักส่งเสริมให้เกิด
การตรวจสอบ การทบทวน และการรวมความคิดเห็นและความเชื่อเข้าด้วยกัน
- 4.5 ผู้หญิง ชนกลุ่มน้อย และนักเรียนที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษต้อง
สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและเข้าถึงเนื้อหาได้ทุกคน โดยได้รับเกียรติอย่างเท่าเทียมกัน
- 4.6 ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องให้เกียรติ และสนับสนุนความหลากหลายทางด้านสังคม
วัฒนธรรม
- 4.7 ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องเห็นคุณค่าของทัศนคติที่เปิดกว้างและการตรวจสอบ
ความคิดเห็น/ความเชื่อในเชิงพินิจพิเคราะห์

เกณฑ์ในการออกแบบหลักสูตร

การค้นคว้าวิจัยและทฤษฎีที่ได้สรุปมาข้างต้นนั้นได้มีการสร้างเกณฑ์ซึ่งใช้เป็น
แนวทางในการพัฒนาและจัดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรการศึกษานี้ ถึงแม้ว่าการออกแบบ
หลักสูตร มีจุดมุ่งหมายที่จะให้เหมือนกันทั่วประเทศ แต่ปัญหาเฉพาะ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และกลยุทธ์
จะต้องเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมทางด้านวัฒนธรรม และสังคมของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนด้วย ซึ่ง
หมายความว่าในบางกรณีเจ้าหน้าที่สำรวจอาจจะต้องเลือกวัสดุ อุปกรณ์ กิจกรรม และกลยุทธ์

ในการสอนที่แตกต่างออกไปตามที่เขาคิดว่าเหมาะสมกับนักเรียนของเขามากกว่า ในขณะที่ยังคงยึดตามยึดตามจุดมุ่งหมายและเกณฑ์การออกแบบนี้ของการสอนในการบรรยายอย่างต่อเนื่อง (5 นาที หรือมากกว่า) ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรนี้ (D.A.R.E. ใหม่)

ลักษณะที่โดดเด่นของการออกแบบหลักสูตรนี้ คือ การใช้โครงซึ่งได้แก่ “รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E.” ข้อมูล หลักการและทักษะ รวมทั้งกิจกรรมในหลักสูตรนี้ได้รับการออกแบบออกแบบเพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนสามารถทำการตัดสินใจและดำเนินการตามนั้นได้โดยอาศัยข้อมูลและผลประโยชน์ที่สูงที่สุดสำหรับตนเองเป็นหลักเราพยายามที่จะจัดหาช่องทางไปสู่ทักษะเหล่านี้ให้กับนักเรียนในลักษณะที่ดึงดูดความสนใจ โดยใช้กลยุทธ์ในด้านการสอนที่มีประสิทธิผลและเป็นจริงในสายตาของนักเรียน จุดมุ่งหมายคือการดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานการณ์ที่เป็นจริง หาและใช้ข้อมูลที่มีอยู่ อภิปรายอย่างละเอียดกับผู้อื่น รับสถานการณ์มาเป็นของตนเอง และตัดสินใจเลือกทำอย่างอื่นแต่รับผิดชอบในการตัดสินใจนั้น นอกจากการอภิปรายอย่างกว้างขวางแล้ว นักเรียนยังมีโอกาสอีกมากมายในการ “ทดลอง” วิธีการที่จะต่อต้านแรงกดดันจากเพื่อนและความรู้สึกภายในที่ต้องการจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคน “เท่”

เกณฑ์ต่อไปนี้ได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการออกแบบหลักสูตร หลักการ และสมมุติฐานที่ได้มาจากการค้นคว้าวิจัย ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนและการสอนในลักษณะที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจและทักษะสำหรับ “รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E.” ได้

1. ข้อมูลที่ได้มาจากการค้นคว้าวิจัย : ข้อมูลเกี่ยวกับบุหรี เหล้า ภัยพิบัติ และสารระเหย จะได้มาจากการศึกษาวิจัยล่าสุด ในขณะที่กลุ่มกำลังแก้ปัญหาอยู่
2. เน้นที่ปัญหา: โครงหลักของเนื้อหาและกิจกรรมของนักเรียนอยู่ในรูปของสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยทั่วไปจะเป็นปัญหาที่มีการใช้แรงกดดันให้เสพยา
3. ปัญหาที่แท้จริง : ประเด็นปัญหาที่วัยรุ่นหลายคนเผชิญ เมื่อพวกเขาถูกกดดันให้ลองสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เสพยาหรือสารระเหย เป็นตัวอย่างของปัญหาที่แท้จริงที่นักเรียนระดับมัธยมตอนต้น ส่วนใหญ่เผชิญ
4. ส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ : นักเรียนจะมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา การอภิปรายในเชิงลึก การพินิจพิเคราะห์ และการเล่นบทบาทสมมุติกับผู้อื่น
5. โครงสร้างแบบต่อยอด : แนวความคิดและทักษะจะต้องได้รับการทบทวนตลอด 9 + บท โดยจะมีการแนะนำทักษะแต่ละทักษะ ทบทวน และฝึกฝนสถานการณ์ปัญหาที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น
6. การเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น : กิจกรรมจะสะท้อนภาพของวิธีการดึงให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม(กลุ่มเรียนรู้จากการมีส่วนร่วม การอภิปรายอย่างละเอียด โดยทุกคนในชั้น การเล่นเกมบทบาทสมมุติ ฯลฯ) โดยอาศัยการอภิปรายอย่างละเอียด การเล่นเกมบทบาทสมมุติเพื่อแสดงทักษะและแนวความคิดที่กำลังเรียนอยู่ และการแก้ปัญหา/การตัดสินใจในกลุ่มเล็ก ทั้งนี้ครูจะเป็นคอยแนะแนวทางในการทำกิจกรรมเหล่านี้

7. ครูในฐานะคู่หู : เนื่องจากในเกือบทุกบทเรียน ส่วนใหญ่จะมีการดึงนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็กๆ ดังนั้นการมีส่วนร่วมโดยตรงของครูประจำชั้นจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมากของแต่ละบทเรียน

เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร D.A.R.E.

เป้าหมายของหลักสูตร D.A.R.E. ทั้งหลักสูตร คือ การลด/ขจัดการเสพยาเสพติด และเสพยาเสพติดอื่นๆ รวมทั้งการใช้พฤติกรรมที่รุนแรงของวัยรุ่น หลักสูตร D.A.R.E. สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เป็นชุดแรกในองค์ประกอบสามส่วน (อีกสองส่วน ได้แก่ หลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 3 โดยหลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จะเกี่ยวโยงกับหลักสูตรของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 หลักสูตรสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นหลักสูตรเสริม หลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาความสามารถที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในการดูแลรับผิดชอบชีวิตของตนเอง โดยเน้นไปที่การใช้ยาเสพติดเป็นพิเศษ วัตถุประสงค์ดังกล่าวประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. นักเรียนจะเข้าใจถึงความเสี่ยงทางด้านร่างกาย ความรู้สึก สังคม และกฎหมาย และผลกระทบของการเสพยาเสพติด บุหรี่ ทัศนคติ และสารระเหยที่มีต่อสมอง และร่างกายที่กำลังพัฒนาของเขา
2. นักเรียนจะเปรียบเทียบความเหมือน และความแตกต่างของความเชื่อโดยทั่วไปของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดประเภทต่างๆ และแก้ไขความเข้าใจ/ความเชื่อที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนของเพื่อนที่ไม่ใช้ยาเสพติด
3. นักเรียนจะมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับกิจกรรมที่ดีต่างๆที่พวกเขาสามารถทำได้ในโรงเรียนและชุมชน (พฤติกรรมที่ดีต่อสังคม) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติด และนักเรียนจะเลือกกิจกรรมที่ดีเหล่านั้นแทนการใช้ยาเสพติด
4. นักเรียนจะเข้าใจว่า กลยุทธ์ในการปฏิเสธ ทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้งทักษะในการแสดงออกอย่างมั่นใจ และการโต้ตอบเป็นอย่างไร และสามารถประยุกต์ใช้ทักษะเหล่านั้นในลักษณะที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงต่างๆ ได้

โครงสร้างของหลักสูตร D.A.R.E. ใหม่

หลักสูตร D.A.R.E. ประเทศไทย คือ หลักสูตรที่ตำรวจ D.A.R.E. สอนให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 โดยจะมีคาบการสอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ต่อเนื่องกัน และจำเป็นอย่างยิ่งที่ระหว่างสอนจะต้องมีครูประจำวิชาร่วมสังเกตการณ์และคอยให้ความช่วยเหลือตำรวจ D.A.R.E. ในกิจกรรมต่างๆ ที่ให้นักเรียนทำ สำหรับการสอนนั้นใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงการตั้งคำถามและให้คำตอบ การถกแถลงในกลุ่ม การเล่นบทบาทสมมติ และการทำแบบฝึกหัดในสมุดแบบฝึกหัดของหลักสูตร

นอกจากการสอนหลักสูตรหลักให้กับเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 แล้ว ตำรวจ D.A.R.E. ยังจะต้องไปเยี่ยมเยียนเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนนั้นด้วย ในการไปเยี่ยมเยียนนั้น ตำรวจ D.A.R.E. จะให้ความรู้เด็กๆ เกี่ยวกับความปลอดภัยและการป้องกัน เด็กนักเรียนจะได้รับการปลูกฝังให้รู้จักพิษภัยของการใช้ยาเสพติด อันตรายที่อาจเกิดจากยารักษาโรค ตลอดจนอันตรายจากสารอื่นๆ นอกจากนั้นยังมีความจำเป็นที่จะต้องสอนให้เด็กนักเรียนเข้าใจว่า สุรา และบุหรี่ ก็เป็นสารเสพติดประเภทหนึ่งเช่นกัน

หลักสูตรสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6

บทเรียนที่ 1 วัตถุประสงค์และภาพรวมของหลักสูตร D.A.R.E.

เป้าหมาย

1. เพื่ออธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร D.A.R.E.
2. เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ในการแก้ปัญหา

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนสามารถพูดถึงสาระสำคัญของหลักสูตร D.A.R.E. ด้วยคำพูดของตนเอง

ได้

2. นักเรียนจะอธิบายถึงขั้นตอนของรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ได้

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 การแนะนำตัวของครู D.A.R.E. (5 นาที) กลุ่มใหญ่

และ D.A.R.E.

2. กิจกรรมที่ 2 กฎของ D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่

และจดหมายถึงผู้ปกครอง

3. กิจกรรมที่ 3 กล้อง D.A.R.E. (2 นาที) กลุ่มใหญ่

4. กิจกรรมที่ 4 การแนะนำตัวของนักเรียน (10 นาที) งานเดี่ยว

5. กิจกรรมที่ 5 รูปแบบการตัดสินใจ (5 นาที) กลุ่มใหญ่

6. กิจกรรมที่ 6 การฝึกรูปแบบการตัดสินใจ (10 นาที) เป็นคู่

7. กิจกรรมที่ 7 การบันทึกผลในสมุดวางแผน D.A.R.E. (6 นาที) งานเดี่ยว

บทเรียนที่ 2 บุหรี่กับนักเรียน

เป้าหมาย

1. เพื่อช่วยนักเรียนให้เข้าใจถึงความจริงที่ว่า มีวัยรุ่นน้อยคนที่สูบบุหรี่
2. เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถพัฒนาความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบุหรี่และผลร้ายของมัน

มัน

วัตถุประสงค์

นักเรียนจะใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. เพื่อ

1. ระบุผลร้ายของบุหรืที่มีผลต่อร่างกายได้อย่างน้อยห้าประการ
2. ใช้รูปแบบการตัดสินใจ ซึ่งมุ่งไปที่จุดแข็ง ความจำเป็น และภัยต่อร่างกายจากการ
- ใช้ยาเสพติด
3. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของความเชื่อ “โดยทั่วไป” เกี่ยวกับการสูบบุหรื
4. วิเคราะห์ว่า ความเชื่อส่วนตัวเกี่ยวกับการสูบบุหรืถูกต้องหรือไม่
5. รู้และแก้ความเข้าใจที่ผิดของตนเองเกี่ยวกับการสูบบุหรื
6. เปรียบเทียบตัวเลขประมาณการของตนเองเกี่ยวกับการสูบบุหรืของวัยรุ่นกับตัวเลขที่มาจากรายงานการสำรวจทั่วประเทศ

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 เก็บจดหมายจากนักเรียน (3 นาที) กลุ่มใหญ่
- กล่อง D.A.R.E.
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนรูปแบบการตัดสินใจ (3 นาที) กลุ่มใหญ่
- แบบ D.A.R.E.
3. กิจกรรมที่ 3 นักเรียนคิดอย่างไร (7 นาที) เป็นคู่
4. กิจกรรมที่ 4 แบบฝึกหัดและใบแสดงข้อเท็จจริง (10 นาที) เป็นคู่
- เกี่ยวกับบุหรื
5. กิจกรรมที่ 5 ป้ายเตือนบนบุหรื (13 นาที) เป็นคู่
6. กิจกรรมที่ 6 ทบทวนและจบบทเรียน (3 นาที) กลุ่มใหญ่
7. กิจกรรมที่ 7 บันทึกในสมุดวางแผน D.A.R.E. (4 นาที) งานเดี่ยว
- บทที่เรียนที่ 3 ม่านควัน

เป้าหมาย

1. เพื่อช่วยนักเรียนให้เข้าใจถึงบทบาทของโฆษณาในการส่งเสริมการสูบบุหรื
2. เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถพัฒนาความรู้ขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับผลร้ายของกัญชา
3. เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างระหว่างผลร้ายของกัญชาและบุหรืต่อร่างกาย

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนจะสามารถสรุปประเด็นเกี่ยวกับผลกระทบของโฆษณาที่มีต่อการขายเหล้า
2. นักเรียนจะฝึกฝนให้คำจำกัดความ และประเมินส่วนหนึ่งของรูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E.

โครงสร้างบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล่อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (3 นาที) กลุ่มใหญ่

3. กิจกรรมที่ 3 จัดตั้งทีม D.A.R.E. (2 นาที) ทีม
 4. กิจกรรมที่ 4 บทนำสู่การโฆษณา (10 นาที) ทีม
 5. กิจกรรมที่ 5 สถานการณ์เกี่ยวกับบุหรื (10 นาที) ทีม
 6. กิจกรรมที่ 6 การสูบอีกแบบหนึ่ง – กล้วยา (15 นาที) เป็นคู่
 7. กิจกรรมที่ 7 ทบทวนและจบบทเรียน (3 นาที) กลุ่มใหญ่
 8. กิจกรรมที่ 8 บันทึกในสมุดวางแผน D.A.R.E.(4 นาที) งานเดี่ยว
- บทเรียนที่ 4** เหล้ากับนักเรียน

เป้าหมาย

1. เพื่อช่วยนักเรียนให้แสดงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ในเรื่องข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเหล้าและผลร้ายของมัน

2. เพื่อช่วยนักเรียนให้เข้าใจถึงความจริงที่ว่า มีวัยรุ่นน้อยคนที่ดื่มสุรา
วัตถุประสงค์

นักเรียนจะใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. เพื่อ

1. ระบุผลร้ายของเหล้าที่มีต่อร่างกายและสมองอย่างน้อยห้าประการ
2. ใช้รูปแบบการตัดสินใจแบบ D.A.R.E. ซึ่งเน้นที่จุดแข็ง ความจำเป็น และผลดีต่อ

สุขภาพของการไม่ดื่มเหล้า

3. เปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของความเชื่อ “โดยทั่วไป” เกี่ยวกับการดื่มเหล้า

4. วิเคราะห์ว่า ความเชื่อส่วนตัวของตนเกี่ยวกับการดื่มเหล้าถูกต้องหรือไม่

5. รู้และแก้ความเข้าใจที่ผิดของตนเองเกี่ยวกับการดื่มเหล้า

6. เปรียบเทียบตัวเลขประมาณการของตนเกี่ยวกับการดื่มเหล้าของวัยรุ่นกับตัวเลขที่มา

จากรายงานการสำรวจทั่วประเทศ

โครงสร้างบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล้อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (2 นาที) กลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่ 3 นักเรียนคิดอย่างไร (10 นาที) เป็นคู่
4. กิจกรรมที่ 4 ถูกหรือผิดเกี่ยวกับเหล้า (10 นาที) ทีม
5. กิจกรรมที่ 5 พวกเขาควรจะทำอย่างไร (15 นาที) ทีม
6. กิจกรรมที่ 6 ทบทวนและจบบทเรียน (4 นาที) กลุ่มใหญ่
7. กิจกรรมที่ 7 บันทึกในสมุดวางแผน D.A.R.E.(4 นาที) งานเดี่ยว

บทเรียนที่ 5 ความจริง

เป้าหมาย

1. เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถระบุผลร้ายของสารระเหย
2. เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถระบุทางเลือกแทนเหล้า บุหรี่ และยาเสพติดอื่นๆ
3. เพื่อช่วยนักเรียนให้สามารถวัดผลโฆษณาเหล่านี้และผลกระทบของโฆษณานั้นในการ

ส่งเสริมให้วัยรุ่นดื่มเหล้า

วัตถุประสงค์

1. เพื่อระบุผลร้ายของสารระเหยต่อร่างกาย
2. เพื่อให้รู้และอธิบายผลกระทบที่ร้ายแรงของโฆษณาเหล่านี้
3. เพื่อระบุทางเลือกห้าทางแทนการใช้ยาเสพติด

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล้อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (3 นาที) กลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่ 3 จริงๆ แล้ว พวกเขากำลังขายอะไรอยู่ (20 นาที) ทีม
4. กิจกรรมที่ 4 สารระเหย : ข้อมูลขั้นพื้นฐาน (5 นาที) ทีม
5. กิจกรรมที่ 5 การแข่งผลัดกันตอบ (12 นาที) ทีม
6. กิจกรรมที่ 6 ทบทวนและจบบทเรียน (3 นาที) กลุ่มใหญ่
7. กิจกรรมที่ 7 บันทึกในสมุดวางแผน D.A.R.E. (5 นาที) งานเดี่ยว

บทเรียนที่ 6 รากฐานของมิตรภาพ

เป้าหมาย

1. นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงทักษะในการสื่อสาร เพื่อสร้างและดำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีไว้
2. นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการสร้างและดำรงรักษาสัมพันธภาพที่ดีไว้

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนจะอธิบายคุณสมบัติสามประการของมิตรภาพในเชิงบวกและเครือข่ายที่ให้
- การสนับสนุนสังคม
2. นักเรียนจะใช้รูปแบบในการตัดสินใจแบบD.A.R.E.เพื่อตอบโต้กับแรงกดดันจากเพื่อน
 3. นักเรียนจะระบุเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนสังคม
 4. นักเรียนจะระบุแรงกดดันจากเพื่อนประเภทต่างๆ
 5. นักเรียนจะระบุคุณสมบัติของเพื่อนที่ดี

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล้อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (3 นาที) กลุ่มใหญ่

3. กิจกรรมที่ 3 รากฐานของมิตรภาพ (10 นาที) เดี่ยว/กลุ่มใหญ่
บทเรียนที่ 7 การรวมทุกสิ่งเข้าด้วยกัน

เป้าหมาย

นักเรียนจะสามารถแสดงทักษะ เพื่อหลีกเลี่ยงและต่อต้านแรงกดดันให้ใช้ยาเสพติดได้
วัตถุประสงค์

1. ระบุวิธีปฏิเสธข้อเสนอมให้ใช้ยาเสพติดได้อย่างน้อยห้าวิธี
2. แสดงรูปแบบการโต้ตอบอย่างมั่นใจ เมื่อต้องปฏิเสธข้อเสนอมให้ใช้ยาเสพติด
3. แสดงความสามารถในการประยุกต์ใช้ขั้นตอนในการตัดสินใจกับประเด็นและปัญหาที่

เกี่ยวข้องกับสุขภาพด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล้อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (3 นาที) กลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่ 3 วิธีดูแลรับผิดชอบชีวิตของตนเอง (10 นาที) กลุ่มใหญ่
4. กิจกรรมที่ 4 รูปแบบในการโต้ตอบอย่างมั่นใจ (5 นาที) กลุ่มใหญ่
5. กิจกรรมที่ 5 คิด/จับคู่/แลกเปลี่ยนความคิดเห็น (20 นาที) เป็นคู่

แบบ D.A.R.E.

6. กิจกรรมที่ 6 บันทึกในสมุดวางแผน D.A.R.E. (4 นาที) งานเดี่ยว

บทเรียนที่ 8 การกระทำของแต่ละคน

เป้าหมาย

1. นักเรียนจะระแวงกดดันจากภายในที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้

ยาเสพติด

2. นักเรียนจะประยุกต์ใช้ขั้นตอนในการตัดสินใจกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแรงกดดัน

จากภายในได้

3. นักเรียนจะสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ทั้งหมดไว้ในรายงาน D.A.R.E.

วัตถุประสงค์

1. นักเรียนจะแสดงทักษะในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับแรง

กดดันจากภายใน

2. นักเรียนจะสามารถระบุสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อแรงกดดันจากภายในเกี่ยวกับการ

การใช้ยาเสพติดได้

3. นักเรียนจะเขียนรายงานที่บอกว่าเขาได้เรียนรู้อะไรจากหลักสูตร D.A.R.E. และ

4. เขามีแผนที่จะใช้ความรู้นั้นอย่างไรในอนาคต

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล่อง D.A.R.E. (3 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (2 นาที) กลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่ 3 สถานการณ์เกี่ยวกับแรงกดดันส่วนตัว (15 นาที) ทีม
4. กิจกรรมที่ 4 เตรียมความพร้อมสำหรับรายงาน (18 นาที) กลุ่มใหญ่
5. กิจกรรมที่ 5 ทบทวนและจบบทเรียน D.A.R.E. (2 นาที) กลุ่มใหญ่

บทเรียนที่ 9 ฝึก ฝึก และฝึก!

เป้าหมาย

1. นักเรียนจะให้คำมั่นสัญญาว่า จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด
2. นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงทักษะในการปฏิเสธเหล้า บุหรี่ และยาเสพติดอื่นๆ
3. นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E.
4. นักเรียนจะแสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการตัดสินใจ

วัตถุประสงค์

นักเรียนจะ

1. นำเสนอวิธีการที่อย่างน้อยห้าประการในการแสดงความจำเป็น ความต้องการ และความรู้สึก
2. ฝึกทักษะในการปฏิเสธและการเจรจาต่อรอง เพื่อส่งเสริมสุขภาพ
3. วัดผลและสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ ด้วยการเขียนรายงานเกี่ยวกับทักษะที่ได้เรียนรู้ในหลักสูตร D.A.R.E. ผ่านขั้นตอนในการตัดสินใจ

โครงสร้างของบทเรียน

1. กิจกรรมที่ 1 กล่อง D.A.R.E. (2 นาที) กลุ่มใหญ่
2. กิจกรรมที่ 2 ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา (2 นาที) กลุ่มใหญ่
3. กิจกรรมที่ 3 ไม่เพราะ...ฉันอยาก...มากกว่า (20 นาที) ทีม
4. กิจกรรมที่ 4 ทบทวนและจบบทเรียน (15 นาที) กลุ่มใหญ่

บทเรียนที่ 10 กิจกรรมพิเศษ

เป้าหมาย

เพื่อจัดกิจกรรมในวันปิดโครงการ D.A.R.E. ที่เหมาะสม เพื่อชมเชยความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน และเพื่อตอกย้ำความรู้และทักษะที่พวกเขาได้เรียนรู้

วัตถุประสงค์

นักเรียนจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมวันปิดโครงการ D.A.R.E. ที่เหมาะสม ซึ่งชมเชยความสำเร็จของนักเรียนแต่ละคน และตอกย้ำความรู้และทักษะได้เรียนรู้มา

ภาคผนวก ข.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพของตำรวจ D.A.R.E.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงใน หน้าข้อความและกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับท่าน

1. เพศ	ชาย
หญิง	
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี
35 – 44 ปี	30 – 34 ปี
45 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาเอก
ปริญญาโท
ปริญญาตรี
ต่ำกว่าปริญญาตรี
อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
4. ประสบการณ์การสอน	น้อยกว่า 1 ปี
มากกว่า 2 ปี – 5 ปี	1 – 2 ปี
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป
5. ระดับชั้นยศ	ชั้นสัญญาบัตร
ชั้นประทวน	

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพของเจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงใน หน้าข้อความและกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง
เกี่ยวกับท่าน

1. เพศ	ชาย หญิง	
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี 35 - 44 ปี	30 - 34 ปี 45 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรี อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
4. ประสบการณ์ การทำงาน	น้อยกว่า 1 ปี มากกว่า 2 ปี - 5 ปี	1 - 2 ปี มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป
5. ระดับชั้นยศ	ชั้นสัญญาบัตร ชั้นประทวน	

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพของครู

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงใน หน้าข้อความและกรอกข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน

1. เพศ	ชาย หญิง	
2. อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี 35 – 44 ปี	30 – 34 ปี 45 ปี ขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษาสูงสุด	ปริญญาเอก ปริญญาโท ปริญญาตรี ต่ำกว่าปริญญาตรี อื่น ๆ โปรดระบุ.....	
4. ประสบการณ์การสอน	น้อยกว่า 1 ปี มากกว่า 2 ปี – 5 ปี	1 – 2 ปี มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 การประเมินด้านบริบท

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในช่องข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E. โดยพิจารณาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. (หลักสูตรใหม่) ทั้ง 14 ข้อแล้วประเมินตามประเด็นแต่ละข้อต่อไปนี่ว่ามีความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาเสพติดเพียงใด

- 1) นักเรียนเข้าใจถึงความเสี่ยงทางด้านสมองและร่างกายต่อผลกระทบจากการเสพติด บุหรี่ กัญชา และสารระเหย
- 2) นักเรียนเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านความรู้สึกทางสังคมที่มีต่อนักเรียนจากผลกระทบของการเสพติด บุหรี่ กัญชา และสารระเหย
- 3) นักเรียนเข้าใจถึงความเสี่ยงด้านกฎหมายถูกจับกุม ดำเนินคดี จากผลกระทบของการเสพติด บุหรี่ กัญชา และสารระเหย
- 4) นักเรียนเปรียบเทียบความเหมือนของความเชื่อเกี่ยวกับจำนวนผู้เสพติด บุหรี่ โดยทั่วไปของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติ
- 5) นักเรียนเปรียบเทียบความแตกต่างของความเชื่อเกี่ยวกับจำนวนผู้เสพติด บุหรี่ โดยทั่วไปของเพื่อนในชั้นเรียนกับข้อมูลจากสถาบันแห่งชาติ
- 6) นักเรียนแก้ไขความเข้าใจเกี่ยวกับความเชื่อที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับจำนวนของเพื่อนที่ไม่ใช่ยาเสพติด
- 7) นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์อันเป็นความร่วมมือระหว่างครู ตำรวจ และพ่อแม่ ผู้ปกครองที่ทำได้ในโรงเรียนครอบครัวและชุมชนซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 8) นักเรียนเลือกทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 9) นักเรียนเข้าใจกลยุทธ์ในการปฏิเสธแรงกดดันจากเพื่อนให้ใช้ยาเสพติด
- 10) นักเรียนเข้าใจทักษะในการสื่อสารที่ดีเพื่อหลีกเลี่ยงยาเสพติดและความรุนแรง
- 11) นักเรียนเข้าใจทักษะในการแสดงออกอย่างมั่นใจ
- 12) นักเรียนเข้าใจการโต้ตอบแรงกดดันจากเพื่อนให้ใช้ยาเสพติด
- 13) นักเรียนประยุกต์ใช้ทักษะในการปฏิเสธ การสื่อสารที่ดี การตัดสินใจที่ดี ตลอดจนการแสดงออกอย่างมั่นใจ การโต้ตอบกับสถานการณ์ที่กดดันให้นักเรียนใช้ยาเสพติดซึ่งใกล้เคียงกับชีวิตจริงได้
- 14) เพื่อเพิ่มระดับความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และตำรวจในการป้องกันยาเสพติดในเด็กนักเรียน

2. โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับระดับความสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของสังคมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเพียงใด ให้ท่านพิจารณาจุดประสงค์ของ หลักสูตร D.A.R.E. (หลักสูตรใหม่) แล้วประเมินแต่ละข้อตามประเด็นดังต่อไปนี้

ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความสอดคล้อง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหายาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาสำคัญต่อความมั่นคงของชาติ					
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการยับยั้งยาเสพติด					
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาสังคมด้านการล่อลวงเด็กโดยใช้ยาเสพติด					
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคมอันเป็นผลจากการใช้ยาเสพติด					
5. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กเข้าไปเกี่ยวข้องกับ การเสพ การค้ายาเสพติด					
6. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการปรับเปลี่ยนความเชื่อของเด็กว่าการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหยไม่เป็นที่น่าลง และทำให้เท่					
7. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการสร้างความเข้าใจแก่เด็กว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด					

ข้อมูลด้านบริบทของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความสอดคล้อง				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กมีสุขภาพ ร่างกาย สมองถูกทำลายเนื่องจากการสูบบุหรี่ ดื่ม สุรา สูดดมสารระเหย หรือเสพยาเสพติด					
9. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับปัญหาเด็กไม่กล้าปฏิเสธ คำชวนจากเพื่อนให้สูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดม สารระเหย หรือเสพยาเสพติด					
10. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการ แสวงหาความร่วมมือระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และตำรวจ ในการป้องกัน ยาเสพติด					
11. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความ สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในการ ส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมที่มีประโยชน์แทน การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา สูดดมสารระเหย หรือ เสพยาเสพติด					
12. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. สอดคล้องกับความต้องการของสังคมให้พ่อ แม่ ผู้ปกครองเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก					

ตอนที่ 2 การประเมินด้านปัจจัย

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในช่องข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E. แล้วพิจารณาว่าในแต่ละข้อนั้นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับใด
2. โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
คุณลักษณะของตำราจ D.A.R.E. ด้านความพร้อม					
1. ตำราจ D.A.R.E. เตรียมกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามความสามารถและความสนใจของผู้เรียน					
2. ตำราจ D.A.R.E. ปรึกษากับครูเรื่องเวลาที่นักเรียนใช้ในการลงบันทึกข้อมูลประจำวันในแต่ละบทเรียน					
3. ตำราจ D.A.R.E. เตรียมของรางวัลให้กับนักเรียนสำหรับกิจกรรมในแต่ละบทเรียน					
4. ตำราจ D.A.R.E. ปรึกษากับครูเกี่ยวกับวิธีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อทำงานร่วมกันในห้องเรียน					
5. ตำราจ D.A.R.E. ทบทวนบทเรียนที่ผ่านมาแก่นักเรียนก่อนเริ่มบทเรียนใหม่ทุกครั้ง					
6. ตำราจ D.A.R.E. ขอความช่วยเหลือจากครูในการเก็บรายงาน D.A.R.E.					
7. ตำราจ D.A.R.E. ทบทวนสมุดวางแผน D.A.R.E. เพื่อดูว่านักเรียนแต่ละคนได้ทำกิจกรรมครบทั้งหมด					
8. ตำราจ D.A.R.E. พบผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวางแผนจัดกิจกรรมในวันรับประกาศนียบัตร					
9. ตำราจ D.A.R.E. จัดทำชื่อของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ D.A.R.E.					

ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
10. ตำรวจ D.A.R.E. ติดต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องกับ D.A.R.E. ล่วงหน้าก่อนกิจกรรมวันรับประกาศนียบัตร					
11. ตำรวจ D.A.R.E. ทบทวนรายการที่ต้องทำสำหรับจัดกิจกรรมวันรับประกาศนียบัตร					
12. ตำรวจ D.A.R.E. เตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ 1) กล้อง D.A.R.E.					
13.2) ตัวอย่างโฆษณาที่มีผลต่อการขายเหล้า					
14.3) จดหมายถึงผู้ปกครอง					
15.4) สมุดวางแผนของนักเรียน					
16.5) แผ่นใส					
17.6) วิดีโอเทป/แผ่นซีดีรอม เรื่อง "ดื่มมันเข้าไป"					
18.7) ใบประกาศนียบัตร					
19.8) ของรางวัลสำหรับนักเรียนในวันรับประกาศนียบัตร					
20. ตำรวจ D.A.R.E. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการสอน (ยาเสพติด) เป็นอย่างดี					
21. ตำรวจ D.A.R.E. สามารถเข้าสอนนักเรียนได้ตามกำหนด					
ด้านบุคลิกภาพ					
22. ตำรวจ D.A.R.E. มีความสดชื่น ยิ้มแย้ม แจ่มใส					
23. ตำรวจ D.A.R.E. แต่งกายสะอาด					
24. ตำรวจ D.A.R.E. มีสุขภาพแข็งแรง					
25. ตำรวจ D.A.R.E. มีความตื่นตัว กระฉับกระเฉง					
26. ตำรวจ D.A.R.E. มีความมั่นใจในตนเอง					
27. ตำรวจ D.A.R.E. มีความสนใจรับรู้ข่าวสาร เหตุการณ์ปัญหาสังคม					
28. ตำรวจ D.A.R.E. สามารถแสดงออกโดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง					

ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
29.ตำราจ D.A.R.E. แสดงความคิดเห็นที่ สนับสนุนหรือโต้ตอบอย่างมีเหตุผล					
30.ตำราจ D.A.R.E. ให้ความเป็นกันเองกับ นักเรียน					
31.ตำราจ D.A.R.E. ละเว้นการกระทำที่นำสู่ ความเสื่อม เช่น การพนัน ดื่มสุรา สูบบุหรี่					
32.ตำราจ D.A.R.E. มีความประพจน์ที่เป็น แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนได้					
33.ตำราจ D.A.R.E. เป็นครูที่ทำให้นักเรียน อยากเรียนเรื่องยาเสพติด					
34.ตำราจ D.A.R.E. เป็นครูที่น่าเคารพนับถือ					
อุปกรณ์การเรียนการสอน คู่มือตำราจ D.A.R.E.					
1. มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่อง ยาเสพติด					
2. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
3. น่าสนใจทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน					
4. มีคุณภาพใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน					
5. สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.					
6. มีจำนวนเพียงพอต่อความต้องการ					
7. ให้ความคิดรวบยอด					
8. เนื้อหาละเอียดอ่านเข้าใจง่าย					
9. ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอน ในเวลาอันสั้น					
10.เปิดโอกาสให้ผู้ศึกษามีส่วนร่วมในการเรียน การสอน					
สมุดวางแผน (แบบฝึกหัด)					
1. มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่อง ยาเสพติด					
2. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
3. น่าสนใจทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน					
4. มีคุณภาพใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน					

ข้อมูลด้านปัจจัยของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5. สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.					
6. จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ					
7. ช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาได้ดี					
8. ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลา อันสั้น					
9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน					
วิดิทัศน์					
1. มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่อง ยาเสพติด					
2. สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง					
3. น่าสนใจ ทันสมัยเหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน					
4. มีคุณภาพใช้วัสดุที่คงทนต่อการใช้งาน					
5. สะดวกต่อการนำไปศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ การเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.					
6. จำนวนเพียงพอต่อความต้องการ					
7. ช่วยให้เข้าใจในเนื้อหาได้ดี					
8. ช่วยให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนในเวลา อันสั้น					
9. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน					

ตอนที่ 2 การประเมินด้านกระบวนการ

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในช่องข้อมูลด้านกระบวนการของหลักสูตร D.A.R.E. แล้วพิจารณาว่าในแต่ละข้อความนั้นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับใด
2. โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

ข้อมูลด้านกระบวนการ ของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
การจัดการเรียนการสอน					
1. ตำรวจ D.A.R.E. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน					
2. ตำรวจ D.A.R.E. ฝึกทักษะและประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการปฏิเสธ เพื่อแก้ปัญหาเมื่อมีเพื่อนกดดันให้นักเรียนใช้ยาเสพติด					
3. ตำรวจ D.A.R.E. ครู และนักเรียน เรียนรู้พร้อมๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนที่มีได้แก่ วีดิทัศน์ สมุดแบบฝึกหัด ฯลฯ					
4. นักเรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน					
5. นักเรียนได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในแต่ละกิจกรรมที่เรียน					
6. ตำรวจ D.A.R.E. จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนค้นพบคำตอบในแต่ละกิจกรรมด้วยตนเอง					
7. นักเรียนได้พูดคุยปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ร่วมกันกับเพื่อน					
8. นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกิจกรรม					
9. ตำรวจ D.A.R.E. ให้โอกาสนักเรียนคิดกิจกรรมที่ตนเองสนใจ					
10. นักเรียนได้คิดและอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เพื่อนหรือผู้ปกครองได้รับรู้					
11. นักเรียนได้ทำกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม					

ข้อมูลด้านกระบวนการ ของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
12.นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดอย่างหลากหลาย					
13.นักเรียนได้ฝึกฝนการแสดงออกโดยใช้ การพูดด้วยความมั่นใจอย่างเหมาะสม					
14.นักเรียนได้ฝึกฝนการแสดงออกด้วยการพูด อย่างมีเหตุผล					
15.นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองให้มีวินัยและมีความ รับผิดชอบในการเรียนการสอน					
16.ตำรวจ D.A.R.E. แสดงความชื่นชมใน ความพยายามของนักเรียนไม่ว่าผลจะ ออกมาเป็นอย่างไร					
17.ตำรวจ D.A.R.E. ปลุกเร้าเสริมแรงให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้ เช่น การแจก ของรางวัลแก่นักเรียนที่ชนะการแข่งขัน การตอบคำถาม					
18.ตำรวจ D.A.R.E. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่ หลากหลายเชื่อมโยงสถานการณ์กับชีวิตจริง					
19.เมื่อนักเรียนพูด ตำรวจ D.A.R.E.แสดง กิริยาท่าทางถึงความใกล้ชิด เช่น ผงกศีรษะ พูดคำว่าใช่					
20.ตำรวจ D.A.R.E. ตั้งใจฟังเมื่อนักเรียน กำลังพูด					
21.ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามที่ต้องการ คำตอบมากกว่าหนึ่งคำ เช่น ใช้คำว่า เพราะอะไร อย่างไร ทำไม					
22.ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามที่กระตุ้นให้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น					
23.ตำรวจ D.A.R.E. แก้ไขคำตอบของนักเรียน ที่ผิดโดยไม่ทำให้นักเรียนเสียหน้า					
24.ตำรวจ D.A.R.E. ชมเชยความพยายามของ นักเรียนในการตอบคำถาม					
25.ตำรวจ D.A.R.E. ให้ข้อมูลเพิ่มเติมในคำตอบ ของนักเรียน					

ข้อมูลด้านกระบวนการ ของหลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
26. ตำรวจ D.A.R.E. ใช้คำถามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้นักเรียนคิดต่อจากคำถามแรก					
27. ตำรวจ D.A.R.E. ตอบย้าคำตอบที่ถูกต้อง ในเชิงบวกเสมอ					
28. ตำรวจ D.A.R.E. มักให้นักเรียนอธิบาย ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน					
29. ตำรวจ D.A.R.E. หลีกเลี่ยงการบรรยายที่ใช้ เวลานานติดต่อกันเกินกว่า 5 นาที					
30. ตำรวจ D.A.R.E. มีกิจกรรมกลุ่มที่สนับสนุน ให้นักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมอย่าง กระตือรือร้น					
31. ตำรวจ D.A.R.E. สนับสนุนให้นักเรียนเล่น บทบาทสมมุติเพื่อให้เข้าใจบทเรียนชัดเจน ขึ้น					
32. ตำรวจ D.A.R.E. สอบถามนักเรียนเพื่อ ตรวจสอบความเข้าใจ					

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิต (สำหรับนักเรียน)

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านข้อความในช่องข้อมูลด้านผลผลิตของหลักสูตร D.A.R.E. แล้วพิจารณาว่าในแต่ละข้อความนั้นมีระดับความคิดเห็น ระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการปฏิบัติตนอยู่ในระดับใด
2. โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียน

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านพุทธิพิสัย					
1. นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน					
2. การที่นักเรียนได้เรียนรู้ถึงผลกระทบอันร้ายแรงจากการเสพยาเสพติดทำให้ นักเรียนไม่ต้องการเสพยาเสพติด					
3. นักเรียนรู้ว่าการติดยาเสพติดทำให้สังคม รังเกียจ					
4. สารระเหยสามารถฆ่านักเรียนได้ แม้แต่ ครั้งแรกที่เสพมัน					
5. เพื่ออนาคตที่ดีของนักเรียนจะไม่เสพ ยาเสพติด					
6. นักเรียนตระหนักว่าการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นการทำลายตัวเอง					
7. นักเรียนเข้าใจว่าการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า นำสู่ การเสพยาเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรงกว่า เช่น สารระเหย กัญชา และยาบ้า					
8. นักเรียนเข้าใจจุดประสงค์ในการโฆษณา ผลิตภัณฑ์บุหรี่ และเหล้า					
9. นักเรียนรู้ว่ามีส่วนน้อยเท่านั้นที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า					
10. นักเรียนอภิปรายคำจำกัดความของ D.A.R.E. ได้					
11. นักเรียนอธิบายความหมายของการตัดสินใจ ที่ดีได้					
12. นักเรียนบอกกฎของ D.A.R.E. ได้ว่ามี อะไรบ้าง					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
13. นักเรียนรู้ว่าการซื้อเหล้าเป็นสิ่งผิดกฎหมายถ้าผู้ซื้ออายุต่ำกว่า 18 ปี					
14. นักเรียนใช้เวลาว่างกับกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อครอบครัวและตนเอง					
15. นักเรียนระมัดระวังในการคบเพื่อนที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด					
16. เมื่อมีปัญหา นักเรียนปรึกษาพ่อแม่ผู้ปกครอง					
17. เมื่อเพื่อนชวนให้สูบบุหรี่นักเรียนปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนได้					
18. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนสูบบุหรี่นักเรียนจะเตือนเพื่อนโดยบอกโทษของบุหรี่					
19. เมื่อไปงานเลี้ยงรื่นเริงนักเรียนจะไม่สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า					
ด้านจิตพิสัย					
20. นักเรียนเป็นตัวของตัวเองเมื่ออยู่รวมกับคนอื่น					
21. นักเรียนมักเลือกกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย					
22. นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลไม่คล้อยตามเสียงส่วนใหญ่อยู่ตลอดเวลา					
23. นักเรียนเป็นคนกล้าตัดสินใจไม่โลเล					
24. นักเรียนภูมิใจมากที่สุดที่ได้รับใบประกาศนียบัตร D.A.R.E.					
25. วิชา D.A.R.E. เรียนสนุกและน่าสนใจ					
26. วิชา D.A.R.E. ช่วยให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล					
27. นักเรียนมีความสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด					
28. นักเรียนปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด					
29. นักเรียนดูแลตัวเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ					
30. นักเรียนมักคิดก่อนทำเสมอ					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
31. นักเรียนกล้าที่จะปรึกษากับครู พ่อแม่ ผู้ปกครองโดยเปิดเผย					
32. นักเรียนมีความอดทนเวลาโกรธหรือโมโห					
33. นักเรียนทบทวนบทเรียน D.A.R.E. เป็นประจำ					
34. นักเรียนมักจะมาเรียน D.A.R.E. ก่อนเวลา เป็นประจำ					
35. นักเรียนทำงานในสมุดวางแผน D.A.R.E. (แบบฝึกหัด) ครบทุกแบบฝึกหัด					
36. นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของ โรงเรียน					
37. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่วิตก กังวล					
38. นักเรียนศึกษาวิชา D.A.R.E.ล่วงหน้าก่อน ตำรวจ D.A.R.E.ทำการสอน					
39. นักเรียนทำการบ้านเสร็จตามกำหนด ทุกครั้ง					
40. ครอบครัวของนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อมีเวลาว่าง					
41. นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด					
42. นักเรียนมักจะเล่าถึงโทษของยาเสพติดให้ พ่อแม่ ผู้ปกครองฟัง					
ด้านทักษะพิสัย					
43. นักเรียนถ่ายทอดความคิดเห็นถึงผลร้าย ของการเสพยาเสพติดได้					
44. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข					
45. ถ้านักเรียนรู้ว่าสถานที่ใดที่คนมักเสพ ยาเสพติดนักเรียนจะหลีกเลี่ยงสถานที่ เหล่านั้น					
46. ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะ เดินหนีไปจากเพื่อนคนนั้น					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
47. ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนดื่มเหล้านักเรียนจะเปลี่ยนเรื่องคุย เช่น บอกเพื่อนว่า "ไปเตะบอลดีกว่า"					
48. นักเรียนแสดงออกโดยใช้คำพูดและท่าทางอย่างมั่นใจเพื่อปฏิเสธคำชวนให้ใช้ยาเสพติดได้					
49. การปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนให้เสพยาเสพติดได้นักเรียนจะต้องมีทักษะการใช้คำพูดโต้ตอบได้อย่างมั่นใจ					
50. เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ผู้ใหญ่ชวนให้นักเรียนใช้ยาเสพติดนักเรียนจะรีบหนีจากไปทันที					
51. นักเรียนมีทักษะการสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจโดยใช้คำพูดที่มีน้ำเสียงดังชัดเจน					
52. นักเรียนแสดงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อแสดงความสนใจผู้ฟัง โดยการประสานสายตากับผู้ฟัง					
53. นักเรียนแสดงการสื่อสารอย่างมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความสุข					
54. นักเรียนแสดงการสื่อสารกับเพื่อนด้วยความสุภาพ ไม่ก้าวร้าว					
55. นักเรียนมีทักษะในการตอบปฏิเสธ					
56. นักเรียนมีทักษะในการเจรจาต่อรอง					
57. นักเรียนสามารถบอกโทษของบุหรีเหล้าที่มีต่อสุขภาพของนักเรียน					
58. นักเรียนประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีและกล้าให้ข้อเสนอแนะเพื่อนไม่ให้สูบบุหรีหรือดื่มเหล้า					

ตอนที่ 2 การประเมินด้านผลผลิต (สำหรับผู้ปกครอง)

คำชี้แจง

- โปรดอ่านข้อความในช่องข้อมูลด้านผลผลิตของหลักสูตร D.A.R.E. แล้วพิจารณาว่าในแต่ละข้อความนั้นมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับใด
- โปรดเขียนเครื่องหมาย (/) ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านพุทธิพิสัย					
1. นักเรียนเคยแสดงความคิดเห็นว่าโรงเรียนควรมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ทั้งในและนอกโรงเรียน					
2. นักเรียนเคยพูดถึงสิ่งที่เรียนรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากการเสพยาเสพติดทำให้ นักเรียนไม่ต้องการเสพยาเสพติด					
3. นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าสารระเหยสามารถฆ่านักเรียนได้แม้แต่ครั้งแรกที่เสพ					
4. นักเรียนยืนยันกับท่านว่าจะไม่เสพยาเสพติด					
5. นักเรียนแสดงความคิดเห็นกับท่านว่าการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า เป็นการทำลายตัวเอง					
6. นักเรียนพูดกับท่านถึง การสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า นำสู่การเสพยาเสพติดชนิดอื่นที่รุนแรงกว่า เช่น สารระเหย กัญชา และยาบ้า					
7. นักเรียนพูดกับท่านถึงจุดประสงค์ในการโฆษณาผลิตภัณฑ์บุหรี่ และ เหล้า					
8. นักเรียนแสดงออกให้ท่านรู้ว่ามีคนส่วนน้อยเท่านั้นที่สูบบุหรี่ ดื่มเหล้า					
9. นักเรียนอภิปรายคำจำกัดความของ D.A.R.E. ให้ท่านได้รับรู้					
10. นักเรียนอธิบายความหมายของการตัดสินใจที่ดีกับท่าน					
11. นักเรียนเคยบอกกฎของ D.A.R.E. ได้ว่ามีอะไรบ้าง					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
12. นักเรียนบอกกับท่านเกี่ยวกับโทษทางกฎหมายจากการเสพยาเสพติด					
13. ที่บ้านท่านสังเกตได้ว่านักเรียนมักจะทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น เล่นกีฬา อ่านหนังสือ					
14. ท่านพบว่านักเรียนจะระมัดระวังในการคบเพื่อนที่ไม่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด					
15. เมื่อมีปัญหา นักเรียนปรึกษาพ่อแม่ผู้ปกครอง					
16. ท่านสังเกตได้ว่าเมื่อเพื่อนชวนให้นักเรียนทำอะไรบางอย่างที่ผิดนักเรียนปฏิเสธคำชวนจากเพื่อนได้ เช่น ดื่มเหล้า สูบบุหรี่					
17. นักเรียนมักจะบอกโทษของบุหรี่ให้ท่านฟัง					
18. เมื่อไปงานเลี้ยงรื่นเริงนักเรียนจะไม่สูบบุหรี่หรือดื่มเหล้า					
ด้านจิตพิสัย					
19. นักเรียนเป็นตัวของตัวเองเมื่ออยู่รวมกับคนอื่น					
20. นักเรียนมักเลือกกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ เช่น การออกกำลังกาย					
21. นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์หาเหตุผลไม่คล้อยตามเสียงส่วนใหญ่อยู่ตลอดเวลา					
22. นักเรียนเป็นคนกล้าตัดสินใจโดยไม่โลเล					
23. นักเรียนจะกล่าวถึงความภูมิใจเมื่อได้รับใบประกาศนียบัตร D.A.R.E.					
24. นักเรียนมักจะกลับมาเล่าถึงการเรียนที่สนุกและน่าสนใจในวิชา D.A.R.E. กับท่าน					
25. ภายหลังจากนักเรียนได้เรียน D.A.R.E. แล้วทำให้นักเรียนคิดอย่างมีเหตุผล					
26. ภายหลังจากนักเรียนได้เรียน D.A.R.E. ทำให้นักเรียนมีความสนใจติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด					
27. นักเรียนพูดกับท่านว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกชนิด					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
28. นักเรียนดูแลตัวเองให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอ					
29. นักเรียนคิดก่อนทำเสมอ					
30. นักเรียนกล้าที่จะปรึกษาปัญหากับครู พ่อแม่ ผู้ปกครองโดยเปิดเผย					
31. นักเรียนมีความอดทนเวลาโกรธหรือโมโห					
32. นักเรียนทบทวนบทเรียน D.A.R.E. เป็นประจำ					
33. นักเรียนมักจะมาเรียน D.A.R.E. ก่อนเวลา เป็นประจำ					
34. นักเรียนทำงานในสมุดวางแผน D.A.R.E. (แบบฝึกหัด) ครบทุกแบบฝึกหัด					
35. นักเรียนแต่งกายเรียบร้อยตามระเบียบของ โรงเรียน					
36. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นโดยไม่วิตก กังวล					
37. นักเรียนศึกษาวิชา D.A.R.E.ล่วงหน้าก่อน ตำรา D.A.R.E.ทำการสอน					
38. นักเรียนทำการบ้านเสร็จตามกำหนด ทุกครั้ง					
39. ครอบครัวของท่านทำกิจกรรมร่วมกันเมื่อมี เวลาว่าง					
40. นักเรียนเคยร่วมกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด เช่น การเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด					
41. นักเรียนมักจะเล่าถึงโทษของยาเสพติดให้ พ่อแม่ ผู้ปกครองฟัง					
ด้านทักษะพิสัย					
42. นักเรียนถ่ายทอดความคิดเห็นถึงผลร้าย ของการเสพยาเสพติดกับท่าน					
43. นักเรียนทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี ความสุข					
44. ถ้านักเรียนรู้ว่าสถานที่ใดที่คนมักเสพยา เสพติดนักเรียนจะหลีกเลี่ยงสถานที่ เหล่านั้น					

คุณลักษณะของนักเรียนที่สำเร็จ หลักสูตร D.A.R.E.	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
45. ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนสูบบุหรี่นักเรียนจะ เดินหนีไปจากเพื่อนคนนั้น					
46. ถ้าเพื่อนชวนให้นักเรียนดื่มเหล้านักเรียนจะ เปลี่ยนเรื่องคุย เช่น บอกเพื่อนว่า "ไปเตะ บอลดีกว่า"					
47. นักเรียนแสดงออกโดยใช้คำพูดและท่าทาง อย่างมั่นใจเพื่อปฏิเสธคำชวนให้ใช้ ยาเสพติดได้					
48. เมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. แล้วนักเรียนมีทักษะการใช้คำพูดโต้ตอบได้ อย่างมั่นใจมากขึ้น					
49. เมื่อนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ ผู้ใหญ่ชวนให้นักเรียนใช้ยาเสพติด นักเรียนจะรีบหนีจากไปทันที					
50. นักเรียนมีทักษะในการสื่อสารให้ผู้ฟัง เข้าใจ โดยใช้คำพูดที่มีน้ำเสียงดังชัดเจน					
51. นักเรียนแสดงการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อแสดงความสนใจผู้ฟังโดยการประสาน สายตากับผู้ฟัง					
52. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและ มีความสุข					
53. นักเรียนแสดงการสื่อสารกับเพื่อน ด้วยความสุภาพ ไม่ก้าวร้าว					
54. นักเรียนมีทักษะในการตอบปฏิเสธ					
55. นักเรียนมีทักษะในการเจรจาต่อรอง					
56. นักเรียนสามารถบอกโทษของบุหรี่ เหล้า ที่มีต่อสุขภาพของนักเรียน					
57. นักเรียนประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีและ กล้าให้ข้อเสนอแนะเพื่อนมิให้สูบบุหรี่หรือ ดื่มเหล้า					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E.

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (/) ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านและแสดง
ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยเสรีตามความเป็นจริงตรงพื้นที่ที่กำหนดให้

1. ด้านบริบท

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร D.A.R.E. มีความสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ
ของสังคมในการแก้ปัญหายาเสพติด

สอดคล้องดีแล้ว

ควรปรับปรุง

ควรปรับปรุงในเรื่องใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ด้านปัจจัย

2.1 มีความคิดเห็นด้านคุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E.

ด้านความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E.

ดีแล้ว

ควรปรับปรุง

ควรปรับปรุงในเรื่องใด

.....
.....
.....
.....
.....

ด้านบุคลิกภาพของตำรวจ D.A.R.E.

ดีแล้ว

ควรปรับปรุง

ควรปรับปรุงในเรื่องใด.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน

ดีแล้ว

ควรปรับปรุง

ควรปรับปรุงในเรื่องใด

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค.
แบบสัมภาษณ์สำหรับนักเรียน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน
(Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย
โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)

แบบสัมภาษณ์ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร D.A.R.E.

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ใช้ในการสัมภาษณ์นักเรียนซึ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตร D.A.R.E. เพื่อการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงไม่มีผลอย่างใดต่อผู้ตอบและขอขอบคุณนักเรียนที่ให้ข้อมูลครั้งนี้

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	ชาย	
	หญิง	
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5	
	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	
3. ผู้ปกครองประกอบอาชีพ	รับราชการ	ประกอบธุรกิจส่วนตัว
	อื่นๆ ระบุ.....	
4. นักเรียนเคยได้รับการศึกษาหลักสูตรป้องกันยาเสพติดอื่นๆ มาก่อนหรือไม่	เคย	ไม่เคย

ตอนที่ 2 ขอให้นักเรียนพิจารณาปัจจัย กระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร D.A.R.E. และ ผลผลิต แล้วแสดงความคิดเห็นว่าดีแล้ว หรือควรปรับปรุงอย่างไร เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E. ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัย ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะของตำราจ D.A.R.E.

1) *ด้านความพร้อมของตำราจ D.A.R.E.* คือ ความรู้ความสามารถของตำราจ D.A.R.E. ความมีอิสระในการสอน การเตรียมกิจกรรม และการปรึกษากับครูในกิจกรรมการเรียน การสอน

2) *ด้านบุคลิกภาพของตำราจ D.A.R.E.* คือ ลักษณะภายนอกที่มองเห็น ลักษณะที่ต้องปฏิบัติเพื่อพัฒนาตนเอง และคุณลักษณะเบื้องต้นของครูและความเป็นครูที่เป็น กัลยาณมิตร

2.1.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการเรียน การสอน หลักสูตร D.A.R.E. ได้แก่ คู่มือตำราจ D.A.R.E. สมุดวางแผน (แบบฝึกหัด) และวีดีทัศน์

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอน

1.1 ด้านผลผลิต

2.3.1 *ด้านพุทธิพิสัย* คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และประเมินค่า

2.3.2 *ด้านจิตพิสัย* คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม และการสร้างลักษณะนิสัย

2.3.3 *ด้านทักษะพิสัย* คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ

ข้อคำถาม

2.1 ด้านปัจจัย ได้แก่

2.1.1 คุณลักษณะของตำรวจ D.A.R.E.

1) ด้านความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E.

คำถาม. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมที่ตำรวจ D.A.R.E. จัดเตรียมให้สำหรับการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. จัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนการสอนได้เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สอนเกี่ยวกับยาเสพติด ทักษะการปฏิเสธ การเจรจาต่อรองเป็นอย่างดีหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. เข้าสอนตามแผนหรือเวลาที่กำหนดหรือไม่

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. ควรปรับปรุงอะไรบ้างในด้านความพร้อมของตำรวจ D.A.R.E. และควรปรับปรุงอย่างไร

คำตอบ.

2) ด้านบุคลิกภาพของตำรวจ D.A.R.E.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. มีบุคลิกภาพ ลักษณะที่แสดงออก ได้แก่ การแต่งกาย การใช้ภาษา ความมั่นใจในตนเอง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนในการเรียนได้ดีหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. ควรปรับปรุงอะไรบ้างในด้านบุคลิกภาพของตำรวจ D.A.R.E. และควรปรับปรุงอย่างไร

คำตอบ.

2.1.2 อุปกรณ์การเรียนการสอน

คำถาม. นักเรียนคิดว่า อุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ สมุดแบบฝึกหัด วิดีทัศน์ มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. ควรปรับปรุงอะไรบ้างเกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนการสอน และควรปรับปรุงอย่างไร

คำตอบ.

2.2 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน

คำถาม. นักเรียนคิดว่าวิธีการจัดการเรียนการสอนของตำรวจ D.A.R.E. ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนกับเพื่อนๆ และครูหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่ากิจกรรมที่ตำรวจ D.A.R.E. สอนในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนๆ ได้อย่างสนุกสนาน หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าตำรวจ D.A.R.E. ควรปรับปรุงอะไรบ้างเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และควรปรับปรุงอย่างไร

คำตอบ.

1.2 ด้านผลผลิต

2.3.1 ด้านพุทธิพิสัย

คำถาม. นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจอะไรบ้างเกี่ยวกับการเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E.

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียน D.A.R.E. ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม. ทำไมการตัดสินใจที่ดีจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียน

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนต้องการให้ตำรวจ D.A.R.E. สอนนักเรียนเพิ่มเติมในเรื่องอื่น (ที่เกี่ยวกับยาเสพติด) อีกหรือไม่ อะไรบ้าง

คำตอบ.

2.3.2 ด้านจิตพิสัย

คำถาม. นักเรียนคิดว่าจะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนแทนการใช้ยาเสพติดหรือไม่ ทำไมนักเรียนจึงคิดอย่างนั้น

คำตอบ.

คำถาม. นักเรียนคิดว่าทักษะการตัดสินใจที่ดีจะช่วยให้นักเรียนปลอดภัยจากยาเสพติดได้อย่างไร ทำไมนักเรียนจึงคิดอย่างนั้น

คำตอบ.

คำถาม นักเรียนคิดว่าต้องการพัฒนาทักษะนิสัยที่ดีได้แก่ ความสะอาด การดูแลสุขภาพให้แข็งแรง อยู่เสมอ หรือไม่ และต้องการพัฒนาทักษะนิสัยที่ดีในด้านใดเพิ่มอีก

คำตอบ.

2.3.3 ด้านทักษะพิสัย

คำถาม นักเรียนคิดว่าการแสดงทักษะในการสื่อสารที่ดี เพื่อปฏิเสธ และการเจรจาต่อรอง ได้แก่ การใช้ภาษาท่าทางที่มั่นใจเพื่อโต้ตอบกับเพื่อน ๆ เป็นสิ่งจำเป็นหรือไม่ ทำไม

คำตอบ.

คำถาม นักเรียนคิดว่าสามารถแสดงทักษะในการสื่อสารที่ดี เพื่อปฏิเสธ และการเจรจาต่อรอง ได้แก่ การใช้ภาษาท่าทางที่มั่นใจเพื่อโต้ตอบกับเพื่อน ๆ กับสถานการณ์ต่างๆในชีวิตจริง ได้หรือไม่ ยกตัวอย่าง 2 สถานการณ์

คำตอบ.

ภาคผนวก ง.
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ขอให้ท่านพิจารณาผลสัมฤทธิ์จากการเรียน แล้วแสดงความคิดเห็นว่าดีแล้วหรือควรปรับปรุงอะไร อย่างไร เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนหลักสูตร D.A.R.E. ด้านผลผลิต ได้แก่

พุทธิพิสัย คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

จิตพิสัย คือ การรับรู้ การตอบสนอง การสร้างค่านิยม การจัดระบบค่านิยม การสร้างลักษณะนิสัย

ทักษะพิสัย คือ พฤติกรรมเกี่ยวกับความสามารถเชิงปฏิบัติการ และการเคลื่อนไหว เกี่ยวกับระบบการใช้งานของอวัยวะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการสื่อสารโดยใช้ท่าทางเป็นการแสดงออก เพื่อสื่อความหมายกับคนอื่น ทักษะพฤติกรรมด้านภาษา ที่เป็นความสามารถในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับเวลาในสถานการณ์อื่นๆที่นอกเหนือไปจากที่เคยปฏิบัติ

ข้อคำถาม

ด้านพุทธิพิสัย

คำถาม ภายหลังจากนักเรียนได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. ท่านคิดว่านักเรียนเข้าใจโทษจากการสูบบุหรี่ ดื่มเหล้า หรือไม่

คำตอบ.

คำถาม ท่านคิดว่านักเรียนนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่อย่างไร

คำตอบ.

คำถาม เมื่อนักเรียนได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. ท่านคิดว่านักเรียนมีทักษะการตัดสินใจที่ดีขึ้นหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ.

ด้านจิตพิสัย

คำถาม เมื่ออยู่ที่บ้านหรือในชุมชน นักเรียนมักจะร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ได้แก่ การเล่นกีฬา อ่านหนังสือ ฯลฯ

คำตอบ.

คำถาม ท่านคิดว่านักเรียนมีวินัยในการดูแลตัวเองดีขึ้น เช่น การรักษาความสะอาด การรักษาสุขภาพ หรือไม่

คำตอบ.

ด้านทักษะพิสัย

คำถาม ภายหลังจากนักเรียนได้เรียนหลักสูตร D.A.R.E. ท่านคิดว่านักเรียนแสดงให้เห็นถึงทักษะในด้านการสื่อสารด้วยคำพูดและท่าทางที่มีความมั่นใจ เช่น ใช้น้ำเสียงที่ดังชัดเจน หรือไม่

คำตอบ.

ภาคผนวก จ.

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย	รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นางจิระพันธ์ สวัสดิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมประชานิเวศน์ สำนักการศึกษาพิเศษ กรุงเทพมหานคร
นางผ่องศรี สุรัตน์เรืองชัย	สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
นายสุเมธ งามกนก	สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

ผนวก จ.
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ 0519.12/๗๔๐ 3

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๑ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วย ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์วิจิต สุรัตนเรืองชัย เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-243-076 มือถือ 05-139-0993

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๔๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕๔๘ ธันวาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกำแพงแสน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

เนื่องด้วย ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี (CIPP Model)” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ครูประจำชั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี (CIPP Model) และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 25 คน ผู้ปกครอง จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี (CIPP Model) ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-243-076 มือถือ 05-139-0993

ที่ ศธ 0519.12/7953

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลราชบุรณะ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี (CIPP Model)” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ตำรวจ D.A.R.E. ที่ทำหน้าที่สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ตอบแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี (CIPP Model) ในระหว่างเดือน ธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-243-076 มือถือ 05-139-0993

ที่ ศธ 0519.12/7969

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๑ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนมีนประชาวิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ครูผู้สังเกตการณ์ นักเรียน และ ผู้ปกครองนักเรียน ตอบแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-243-076 มือถือ 05-139-0993

ที่ ศธ 0519.12/7960

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

29 พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model)” โดยมี อาจารย์มารศรี สุธานี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เจ้าหน้าที่โครงการ D.A.R.E. ตอบแบบสอบถามการประเมินหลักสูตรการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education) D.A.R.E. ประเทศไทย โดยใช้รูปแบบการประเมินชิปปี้ (CIPP Model) ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ ร.ต.อ.ถนัด บวรชัย ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเคชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 034-243-076 มือถือ 05-139-0993

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	ร้อยตำรวจเอก ถนัด บวรชัย
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 29 มกราคม 2512
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	76/118 หมู่บ้านสินพัฒนา 4 ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นายเวรผู้บังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ตำรวจภูธรภาค 7 ถนนขวาพระ ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2531	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์
พ.ศ.2535	ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ.2547	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ.2549	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ